

БИЛТЕН
год. XLVI (1-2)
ноември 2020

Издавач:
Македонска академија на науките
и уметностите
Скопје,
бул. „Крсте Мисирков“, бр. 2
П. Ф. 428

Уредувачки одбор:
доп. член Изет Зеќири,
главен и одговорен уредник
акад. Витомир Митевски
м-р Александра Стојаноска
Трпческа

Јазична редакција:
Софија Чолаковска-Поповска

Печат:
„Арберија дизајн“ – Тетово

Тираж:
200 примероци

СОДРЖИНА

Одбележување на Денот на Македонската академија на науките и уметностите	3
Информации за работата на Собранието на Македонската академија на науките и уметностите	8
Информации за работата на Претседателството и на Извршниот одбор на Претседателството на Македонската академија на науките и уметностите	13
Информации за работата на одделенијата на Македонската академија на науките и уметностите преку активностите на членовите на одделенијата	30
Информации за работата на научните и уметничките организациони единици на Македонската академија на науките и уметностите	33
Информации за работата на Секретаријатот и на стручните единици на Македонската академија на науките и уметностите	36
Информации за работата на работните тела на Македонската академија на науките и уметностите	39
Информации за одржани научни и свечени собири, изложби, предавања и промоции	41
Информации за меѓународната соработка	68
Информации за објавени изданија на Македонската академија на науките и уметностите	72

Обележување на Деној на Македонската академија на науките и уметностите

На 9 октомври 2019 година, Македонската академија на науките и уметностите свечено го одбележа 52-годишното постоење, проследено со низа активности и случувања со кои традиционално се прославува Денот на МАНУ.

Положување цвеќе на Споменикот на првиот претседател на МАНУ, акад. Блаже Конески

Обележувањето на Денот на Македонската академија на науките и уметнос-

тите започна со положување цвеќе на Споменикот на првиот претседател на МАНУ од страна на делегација на МАНУ во состав: акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, акад. Владо Матовски, потпретседател на МАНУ, и м-р Александра Стојаноска Трпческа, секретар на Секретаријатот на МАНУ.

Изразување почит спрема првиот претседател на МАНУ, акад. Блаже Конески

Обраќање на академик
Таки Фити, претседател
на Македонската академија
на науките и уметностите,
на одбележувањето
на Денот на Академијата
– 9 Октомври

Обраќање на акад. Таки Фити,
претседател на МАНУ

Основањето на Македонската академија на науките и уметностите пред 52 години го одбележуваме како чин од круцијално значење за духовниот континуитет на македонската културна и научна историја. На 9 октомври 1967 година, пред 52 години, се одржа Првото конститутивно собрание на нашата највисока научна и уметничка институција – Македонската академија на науките и уметностите, а еден ден подоцна, на 10 октомври 1967 година, во големата сала на Собранието на тогашната СРМ, свечено беше отворена Македонската академија на науките и уметностите. Затоа, редовно го славиме 10 Октомври како Ден на МАНУ.

Денес, накратко ќе ги сумираме постигнатите резултати во реализацијата на нашата основна дејност – научното и уметничкото творештво на Академијата во периодот од 1 јануари до 9 октомври 2019 година. Набрзо потоа, во втората половина на ноември оваа година, на седница на Собранието на МАНУ на којашто ќе го избереме новото раководство на Академијата, ќе имаме можност детално да ја разгледаме и да ја оцениме работата на МАНУ во изминатите четири години, односно во периодот 2016 – 2019 година.

Откако во 2017 година во МАНУ го изготвивме документот *Приоритетни на итниот развој на Република Македонија – Quo vadis res publica Macedonia*, во кој ги изнесовме погледите и размислите на членовите на Академијата за клучни теми, проблеми и приоритетни прашања за развојот на Република Македонија во голем број области на општествениот живот, токму тој стана основа за конципирање на Програмата на МАНУ и за минатата и за оваа година, а верувам дека тој корисно ќе послужи и за осмислување на програмските задачи на Академијата и во иднина.

Да потсетам дека конципирањето на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година поаѓаше од два основни постулата: фокусирање врз приоритетни прашања и предизвици во различни области на науките и уметностите и потрага по одговори за новите предизвици на времето во коешто живееме, посебно на оние поврзани со нашите евроатлантски интеграциски процеси.

Во овој контекст, во 2019 година реализираме обемна и богата работна програма. Со задоволство можам да констатирам дека предвидените активности со Програмата за работата на МАНУ се реализираат со очекуваната динамика. Во научната програма за 2019 година се вклучени и се во тек на реализација 89 научноистражувачки и уметнички проекти од разни области (се разбира, само дел од овие проекти се иницирани оваа година, а другите се пренесени од претходните години). Од нив, речиси половината се меѓународни – билатерални, кои се реализираат во соработка со академиите од соседните земји, во прв ред со БАН и со САНУ, како и проекти финансирани од меѓународни извори, главно, од фондовите на ЕУ (ИПА II и Хоризонт 20/20), но и од други меѓународни институции. Од втората половина на годинава е засилена реализацијата на меѓународните научноистражувачки проекти со БАН и со САНУ. Изложбата „Членови на АНУБиХ – ликовни уметници“ во Скопје е реализирана, а кон крајот на месецов ќе се отвори и изложбата „Членови на МАНУ – ликовни уметници“ во Сараево. Со тоа целосно ќе се реализира првиот заеднички проект со Академијата на науките и уметностите на БиХ, а во тек е и реализација и на првиот заеднички проект (од областа на историјата) со Унгарската академија на науките.

Оваа година се одржани голем број научни и свечени собири (конференции, тркалезни маси, работилници, предавања на

странски и на домашни академици и научници, промоции на изданија на Академијата, изложби и уметнички приредби и сл.). Половината од овие настани се од меѓународен карактер. Вонредно богата програма е реализирана и во рамките на Научната и културна визита во Куќата „Уранија“ во Охрид: Лингвистичка работилница на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, Охридската школа на природното право, годинава на тема *Предизвици на реформите во правниот, политичкиот и безбедносниот систем на Република Северна Македонија*, а одржани се и четири предавања на академици и научници од земјата и од странство, две промоции на книги и неколку изложби.

И оваа година бележиме извонредно богата издавачка дејност, што коинцидира, се разбира, со нашата посветеност на реализацијата на основната дејност на МАНУ. Од почетокот на 2019 година до денес, публикувавме дури 50 изданија, од кои 39 се посебни изданија, а 11 се периодични изданија на МАНУ. Помошта што ни ја дава Фондот „Трифун Костовски“ во реализацијата на нашата издавачка дејност е значајна и драгоценa, како што, впрочем, тоа беше случај и во изминатите повеќе од 20 години. Изданијата на МАНУ во периодот од 1 јануари 2019 до 9 октомври 2019 година се изложени во холот на Академијата и се ставени на увид на пошироката јавност.

Во оваа пригода, посебно сакам да истакнам дека и во текот на 2019 година продолжи богатата научноистражувачка работа и уметничкото творештво на нашите академици, дома и во странство. Имено, членовите на МАНУ, во периодот до 4 октомври 2019 година, објавиле 33 монографии, од кои 29 на македонски јазик и 4 на други јазици, и приредиле 4 монографии и каталози, од кои 3 на македонски јазик и 1 на други јазици. Понатаму, членовите на МАНУ објавиле вкупно 107 научни статии/трудова од кои 41 во списанија и зборници со фактор на влијание. Членовите на МАНУ учествувале на 18 научни и стручни собири (од кои 8 во странство) и одржале 4 предавања или презентации. Членовите на МАНУ воделе или учествувале на бројни семинари, работилници, тркалезни маси, трибини и расправи во земјата и во странство. Во сферата на уметничката дејност, членовите на МАНУ учествувале во 21 научноистражувачки, литературно-книжевни или уметнички проект (од

кои 13 во странски институции), објавиле 62 раскази, песни или одломки од прозни текстови и стихови, превеле 3 научни или стручни и книжевни дела итн. Посебно треба да се одбележи и фактот дека членовите на МАНУ се главни уредници, заменици на уредници или членови на уредувачки одбори на 27 домашни и на 38 странски зборници и списанија (печатени или електронски) од областа на науката, културата и уметноста.

За својата плодна и успешна научноистражувачка и творечка уметничка дејност, членовите на МАНУ во 2019 година, заклучно со 2 октомври, добиле една странска и четири домашни награди и признанија.

Меѓународната активност на МАНУ е наш значаен приоритет. Оваа година, претседателот на МАНУ, членови на раководството на МАНУ и членови на МАНУ имаа посети на Бугарската академија на науките, на Српската академија на науките и уметностите, на Романската академија на науките, на Академијата на науките и уметностите на БиХ, на Академијата на науките на Република Српска, а во посета на нашата Академија (во Скопје и во Охрид) престојуваше делегација на Кинеската академија на науките, понатаму во работна посета (во рамките на меѓуакадемиската проектна соработка) престојуваше делегација на Албанската академија на науките и уметностите и делегација на Косовската академија на науките и уметностите. Посетите беа искористени за оценка на досегашната соработка и за договарање на идната научна соработка и на соработката во сферата на уметничкото творештво, т. е. за нејзино операционализирање со конкретни содржини (научни и уметнички проекти) од заеден интерес.

Во рамките на меѓународната соработка, посебно треба да се одбележи учеството на делегацијата на МАНУ на 12. конгрес на Меѓународната асоцијација за источноевропски студии и посетата на Кинеската академија на науките на МАНУ.

Меѓународната асоцијација за источноевропски студии (Association internationale d'études du Sud-Est européen – AIESEE) го одржа во Букурешт својот 12. конгрес, на тема *Политичките, општествениите и религиозните промени во Југоисточна Европа*.

На конгресот на AIESEE, со свои реферати учествуваа: проф. д-р Драги Ѓоргиев, дописен член на МАНУ, со реферат на тема „Миграциите од македонските градови во регионот на Црно Море во 19 век (според отомански извори)“; д-р Александра Николоска

од Истражувачкиот центар за културно наследство „Цветан Грозданов“ при МАНУ со реферат на тема „Религиски динамизам зад слика – развој на иконографијата на Кибела“; м-р Марица Антовска-Митев од Центарот за стратемиски истражувања „Ксенте Богоев“ при МАНУ и акад. Таки Фити со реферат на тема „Претприемничката култура и иновациите – состојби и перспективи во земјите на Југоисточна Европа“. Рефератите беа презентирани на англиски јазик и предизвикаа значаен интерес меѓу учесниците на конгресот.

На отворањето на конгресот, Македонскиот национален комитет на AIESEE беше посебно апострофиран и пофален за својот придонес во работата на AIESEE меѓу двата конгреса – особено за успешната организација на Меѓународниот колоквиум на AIESEE на тема „Традициите во комуникациите и духовната култура на Југоисточна Европа – право, економија, природни науки, уметност, литература, јазици“ (Tradition dans la communication et dans la culture spirituelle de l'Europe du Sud-Est – droit, économie, sciences naturelles, art, littérature, langue), одржан минатата година во Охрид, и за објавениот зборник на трудови од Колоквиумот од страна на МАНУ (нашиот Национален комитет) и AIESEE.

Македонскиот национален комитет на AIESEE во Букурешт организираше изложба на избрани дела (книги, монографии, студии) на членови на Македонскиот национален комитет на AIESEE и презентација на зборникот на трудови од Меѓународниот колоквиум на AIESEE, одржан во Охрид минатата година. Изложбата, со пригодна реч, ја отвори претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, а зборникот на трудови „Традициите во комуникациите и духовната култура на Југоисточна Европа – право, економија, природни науки, уметност, литература, јазици“ го промовираше д-р Александра Николоска од Истражувачкиот центар за културно наследство „Цветан Грозданов“.

На конгресот, со акламација, беше прифатен предлогот на раководството на AIESEE идниот 13. конгрес на Меѓународната асоцијација за источноевропски студии – AIESEE во 2024 година да се одржи во Република Северна Македонија. Ова е голема чест за нашиот Национален комитет и високо признание за активното учество на научниците од нашата земја во работата на оваа респектабилна меѓународна асоцијација.

На 23 октомври 2019 година, во посета на МАНУ престојуваше делегација на Кинеската академија на науките, предводена од нејзиниот претседател проф. Чунли Баи. Кинеската академија беше примена од претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити. На работниот состанок на кој присуствуваа членовите на Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ, потоа академиците Живко Попов и Глигор Јовановски, проф. д-р Александар Димовски, дописен член на МАНУ, Александра Стојаноска-Трпческа, секретар на Секретаријатот на МАНУ, и Гоце Алексоски, раководител на Одделот за меѓународна соработка, беа претставени двете академии и детално се дискутираше за можностите за идната меѓуакадемска соработка, како и за можностите за стапување на МАНУ во членство на ANSO. Претседателите на двете академии потпишаа и Меморандум за соработка. Со овој меморандум и со веќе потпишаниот Меморандум за научна соработка со Кинеската академија за општествени науки се создадени нужните предуслови за засилување и диверзифицирање на соработката во областа на науките и уметностите меѓу Република Северна Македонија и Кина.

Посебно сакам да истакнам дека значаен дел од активностите на МАНУ, предвидени со Програмата за работа на Академијата во 2019 година, а дел и дополнително вклучени во неа, се концентрирани во последниве три месеци од мандатот на актуелното раководство на МАНУ, што значи дека тие допрва ќе се реализираат. Овде ќе ги споменам меѓународната научна конференција на тема „200 години Дичо Зограф“, работата на посебни сесии на Светскиот конгрес на претприемачи во МАНУ (претприемничко општество, жени-претприемачи и локален развој) со учество на членови на МАНУ, меѓународен научен собир во Охрид по повод одбележувањето 80 години од раѓањето на акад. Вера Битракова Грозданова и др. До крајот на годината очекуваме да излезат од печат уште 4-5 посебни и периодични изданија на МАНУ и да се реализираат неколку посети на странски академии на науките и уметностите.

Мојата резимирана оценка за главните карактеристики на реализацијата на основната дејност на МАНУ во текот на оваа година е идентична со онаа што ја изреков минатата година при одбележувањето на Денот на МАНУ:

Прво, успешно и навремено ги реализираме активностите и настаните предвидени

со Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, која и оваа година се одликува со својата комплексност и диверзифицираност во сите области на нашата научноистражувачка и уметничка дејност;

Второ, расте бројот на научни проекти, научни расправи (меѓународни и домашни конференции, симпозиуми, советувања, тркалезни маси и сл.) и на изданија на МАНУ кои се сосредоточени врз реформските приоритети на земјата и кои, во согласност и со нашата советодавна функција, сè повеќе се policy oriented, т. е. настојуваат да предложат научно финансирани препораки, насоки и сугестии за креаторите на политиките во одделните области од научното и уметничкото творештво; и

Трето, меѓународната димензија во нашата научноистражувачка работа и во уметничкото творештво успешно се одржува и понатаму се збогатува, што е од посебно значење за репутацијата на нашата Академија и на нашата земја.

Ова само потврдува дека напорите на раководството на Академијата и на членовите на МАНУ за перманентно одржување и понатамошно зголемување на квалитетот на нашата основна дејност претставува константа во нашето секојдневно работење.

Доделување на меѓународно и признание на МАНУ „Блаже Конески“

Акад. Таки Фити ѝ го врачува медалот „Блаже Конески“ за 2019 година на Марија

Во продолжение на одбележувањето на Денот на Македонската академија на науките и уметностите, акад. Таки Фити, во името на Претседателството на МАНУ, им го

додели меѓународното признание – медалот „Блаже Конески“, за 2019 година на добитниците Казимјера Марија (Мира) Солецка, Борислав Павловски и Марија Бежановска, за посебен придонес за развој на науката, културата и уметноста на Македонија.

Акад. Таки Фити му го врачува медалот „Блаже Конески“ за 2019 година на Борислав Павловски

Промоција на изданието Камбовски Liber amicorum на Денот на МАНУ

На свеченоста се одржа и промоција на изданието Камбовски Liber amicorum Книга на пријатели. Ситуија во чест на седумдесет години од живојот на академик Владо Камбовски, издание на МАНУ со Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Промоцијата ја отвори акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, а промотори на изданието беа акад. Георги Старделов и проф. д-р Горан Коевски.

Излагање на акад. Таки Фити на промоцијата на изданието

Информации за работата на Собранието на Македонската академија на науките и уметностите

Собранието на Македонската академија на науките и уметностите, како највисок орган на МАНУ, во периодот од 1 јануари до 31 декември 2019 година, одржа пет седници, преку кои ја извршуваше својата работа.

*

На првата седница, т. е. на Редовното годишно собрание на МАНУ, одржано на 25 февруари 2019 година, Собранието на МАНУ ги донесе: годишните сметки на МАНУ за 2018 година на сметката на *основен буџет* (637), на сметката на *буџет од самофинансирани активности* (787) и на сметките на *буџет на донации* (785), финансиските планови на МАНУ за 2019 година на сметката на *основен буџет*, на сметката на *буџет од самофинансирани активности* и на сметките на *буџет на донации* и Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, а ги усвои Извештајот за работата на МАНУ во 2018 година и Записникот од Деветнаесеттото изборно собрание за избор на членови на Македонската академија на науките и уметностите, одржано на 6 јуни 2018 година.

Од Редовното годишно собрание на МАНУ

Во текот на седницата, експозе на тема *Македонската академија на науките и уметностите во 2018 и 2019 година* поднесе претседателот на Академијата, акад. Таки Фити, а излагање за финансиските планови на МАНУ за 2019 година имаше

секретарот на Академијата, акад. Леонид Грчев. На седницата, по излагањето на акад. Таки Фити, членови на Собранието отворија дискусија во која го поздравиле детално подготвеното експозе на претседателот на МАНУ и нагласиле дека, општо, се согласни со наведените оценки за работата на МАНУ во 2018 година, за степенот на реализација на Програмата за работата на МАНУ во 2018 година, за квалитативното вреднување на активноста на МАНУ во 2018 година, како и за Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, но, исто така, разменија и мислења за некои суштински прашања за кои ја потенцираа потребата од нивно отворање за дискусија, во претстојниот период, врз основа на научни факти и истражувања.

Од експозето на акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, на Редовното годишно собрание во Свечената сала на МАНУ

Од излагањето на акад. Леонид Грчев, секретар на МАНУ, на Редовното годишно собрание во Свечената сала на МАНУ

На седницата, Собранието на МАНУ донесе и одлука за преименување на Центарот за стратески истражувања во Центар за стратески истражувања „Ксенте Богоев“ по повод одбележување на 100-годишнината од раѓањето на акад. Ксенте Богоев, а пред сè по повод неговиот придонес за основање на Центарот, и на Истражувачкиот центар за културно наследство во Истражувачки центар за културно наследство „Цветан Грозданов“ по повод придонесот на неодамна починатиот основач на Центарот, акад. Цветан Грозданов.

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

*

На 21 март 2019 година, Собранието на Академијата одржа консултативна седница по повод Предлогот поддржан и прифатен од Извршниот одбор и од Претседателството на МАНУ за промена на називот на Македонската академија на науките и уметностите, во согласност со *Конечниџа сџодџба за решавање на разликиџе оџишани во резолуџииџе 817 (1993) и 845 (1993) на Советџоџи за безбедносџи на Обединеџиџе наџии за џресџанување на важносџа на Привременаџа сџодџба од 1995 џодина и за восџосџавување сџираџеџиско џарџнерсџиво меџу сџираниџе, во Академиџа на наукиџе и уметносџиџе на Република Северна Македониџа – МАНУ.*

На почетокот на седницата, акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, истакна дека кога, во согласност со член 1, точка 1 од Договорот од Преспа, стана јасна неизбежноста на Академијата да го промени својот назив, раководството на Академијата се ангажираше и инсистираше кај Владата на Република Северна Македониџа при донесување на одлуката за промена на називот на МАНУ да се води сметка за специфичностите на институџиџата, предочуваџки ги,

притоа, фактите врз основа на кои се засноваше заложбата на Академијата, а посебно потцртуваџки го задржувањето на референцата на државата, односно на кратенката МАНУ, како составен дел на новиот назив, што има суштинско значење, особено од аспект на нашите идентитетски прашања.

На седницата, акад. Фити информираше дека ваквата аргументаџиџа беше во целост прифатена од Владата на Република Северна Македониџа, а наиде на разбирање и кај грчката страна, и следствено на тоа конечниот предлог од Владата беше дека МАНУ треба да се определи за едно од двете предложени решениџа за новиот назив на Македонската академиџа на науките и уметностите:

Академиџа на наукиџе и уметносџиџе на Република Северна Македониџа – МАНУ;
или

Национална академиџа на наукиџе и уметносџиџе на Република Северна Македониџа – МАНУ.

Акад. Фити, исто така, укажа дека Собранието на МАНУ не донесува одлука за промена на името на Академијата, туку само упатува мислење до Владата за предлогот што го претпочитаат членовите на МАНУ од понудените две решениџа.

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

По излагањето на акад. Фити, во продолжение на седницата на Собранието се отвори обемна и конструктивна расправа, а по нејзиното исцрпување, членовите на Собранието гласаа, по што, со мнозинство гласови од членовите на Собранието на МАНУ, беше утврден предлогот поддржан и прифатен од Извршниот одбор и од Претседателството на МАНУ за промена на називот на Македонската академиџа на науките и уметностите во *Академиџа на наукиџе и*

уметносите на Република Северна Македонија – МАНУ и беше упатено мислење до Владата на Република Северна Македонија со кое се претпочита овој предлог.

На седницата, исто така, беше усвоен Записникот од Редовното годишно собрание на Македонската академија на науките и уметностите, одржано на 25 февруари 2019 година.

*

На 28 мај 2019 година, Собранието на Академијата одржа седница на која, со мнозинство гласови од присутните членови на МАНУ во работниот состав, го прифати предлогот од Претседателството на МАНУ за пристапување кон измена на Статутот на МАНУ и именува Работна група за изработка нацрт на одлука за измена на Статутот, по претходна обемна и конструктивна расправа во врска со аргументираните и образложени потреби од претседателот на МАНУ за почнување на оваа постапка. Во рамките на оваа точка, Собранието донесе и заклучоци, според кои: постои неопходна потреба да се извршат измени и дополнувања на одредби на Статутот; измените и дополнувањата на одредбите на Статутот, пред сè, треба да се однесуваат на изборот на нови членови на МАНУ, на улогата на одделенијата и на научните и уметничките организациони единици, со јасно разграничување на нивните надлежности и права и обврски, на финансиското работење на МАНУ и на статусот на вработените во МАНУ; и треба јасно да се посочат основите кои наложуваат измена на Статутот на МАНУ.

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

На крајот на седницата, Собранието на МАНУ донесе одлука за преименување на Архивот на МАНУ во *Архив на МАНУ*

„Харалампие Поленковиќ“, во чест на првиот претседател на Архивскиот одбор и на еден од основачите на Архивот на МАНУ.

На седницата, исто така, процедурално беше усвоен Записникот од консултативната седница на Собранието на Македонската академија на науките и уметностите, одржана на 21 март 2019 година.

*

На почетокот на седницата, одржана на 25 ноември 2019 година, Собранието на МАНУ, согласно со утврдениот Деловник, изврши избор на Работно претседателство, кое раководеше со седницата за избор на нов состав на Претседателството на МАНУ, за периодот 2020 – 2023 година.

На седницата, Собранието го усвои Деловникот за работата на седницата на Собранието на МАНУ за избор на Претседателство на МАНУ, дополнет на седницата на Собранието, со нов став во член 9, и избра Изборна комисија.

Во продолжение на седницата, претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, накратко ги презентира документите (публикациите) *Четиригодишен извештај за работата на Македонската академија на науките и уметностите 2016 – 2019* и *Експозе на претседателот на МАНУ за работата на МАНУ 2016 – 2019*, по што беше отворена дискусија во врска со нив, во која членовите на МАНУ го поздравиле успешното работење на претседателот, Извршниот одбор и на Претседателството на МАНУ, а Собранието на МАНУ, по усвојувањето на овие два документа, заклучи тие да бидат доставени до институции и установи од јавниот сектор во државава и до институции и установи со кои МАНУ има воспоставено соработка заради обезбедување јавност во работењето на МАНУ, како највисока научна и уметничка институција во Република Северна Македонија. На седницата на Собранието, исто така, заради отчетност за работењето на претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити ги информира членовите на Собранието и им го достави на увид изданието „Траги во времето“, во кое се поместени дел од неговите беседи изговорени по различни поводи, на настани и манифестации одржани во МАНУ и надвор од МАНУ, при што Собранието на МАНУ заклучи и ова издание да биде

доставено заедно со претходно наведените два документа.

По констатирањето на исполнувањето на условите за продолжување со работа, беше извршено кандидирање на претседател, излагање на кандидатот за претседател, дискусија по излагањето и избор на претседател на МАНУ, а Собранието, пред да се пристапи кон кандидирање на претседател на МАНУ, одлучи во наредниот четиригодишен период да има двајца потпретседатели на МАНУ и еден избран член на Претседателството на МАНУ, со оглед на обемноста и сложеноста на работата.

Притоа, акад. Глигор Каневче, во свое име и во името на акад. Леонид Грчев, акад. Глигор Јовановски, акад. Катица Кулавакова, акад. Алајдин Абази и акад. Газанфер Бајрам, го предложи акад. Љупчо Коцарев за кандидат за претседател на МАНУ, по што не беше доставен друг предлог за кандидат за претседател на МАНУ, поради што акад. Љупчо Коцарев, како единствен кандидат за претседател на МАНУ, се обрати пред Собранието на МАНУ и ги образложи накратко своите планови за работа на МАНУ во претстојниот четиригодишен период (2020 – 2023).

По обраќањето на кандидатот за претседател на МАНУ, се отвори дискусија, со прашања и сугестии, на кои кандидатот одговараше одделно на поставените прашања.

По исцрпувањето на дискусијата, Собранието, со мнозинство гласови од членовите на Собранието на МАНУ, го избра акад. Љупчо Коцарев за претседател на МАНУ за претстојните четири години (2020 – 2023).

По изборот на претседател на МАНУ за периодот 2020 – 2023 година се пристапи кон кандидирање членови на МАНУ за потпретседатели на МАНУ.

Притоа, акад. Владо Серафимоски, во свое име и во името на доп. член Александар Димовски и доп. член Сашко Кедев, за потпретседател на МАНУ го предложи акад. Живко Попов, и акад. Влада Урошевиќ, во свое име и во името на акад. Момир Поленакоски и доп. член Александар Димовски, за потпретседател на МАНУ го предложи акад. Газанфер Бајрам, а предлозите беа поддржани и од акад. Луан Старова, и акад. Витомир Митевски, во свое име и во името на акад. Љупчо Коцарев и Ѓорѓи Поп-

Атанасов, за потпретседател на МАНУ ја предложи акад. Катица Кулавакова.

Во продолжение на седницата, Собранието, со мнозинство гласови од членовите на Собранието на МАНУ, по првото гласање, а потоа и по повторно спроведеното гласање, ги избра акад. Живко Попов, а потоа и акад. Газанфер Бајрам за потпретседатели на МАНУ за претстојните четири години (2020 – 2023).

Потоа, се пристапи кон кандидирање членови на МАНУ за секретар на МАНУ, по што акад. Љупчо Коцарев, во свое име и во името на акад. Глигор Каневче, акад. Леонид Грчев и акад. Зузана Тополињска, за секретар на МАНУ ја предложи акад. Катица Кулавакова, и акад. Владо Камбовски, во свое име и во името на акад. Таки Фити и акад. Илија Филипче, за секретар на МАНУ го предложи доп. член Изет Зеќири.

По поднесувањето на предлозите, акад. Кулавакова се повлече од кандидатурата за оваа функција, а Собранието, со мнозинство гласови од членовите на Собранието на МАНУ, го избра доп. член Изет Зеќири за секретар на МАНУ за претстојните четири години (2020 – 2023).

На седницата беше одлучено да се додели паузата, а за време на паузата се одржаа седници на одделенијата за избор на секретари на одделенијата на МАНУ, по што доставија известување дека за секретари се избрани: акад. Катица Кулавакова на Одделението за лингвистика и литературна наука, акад. Абдулменаф Беџети на Одделението за општествени науки, акад. Владимир Серафимоски на Одделението за медицински науки, акад. Леонид Грчев на Одделението за технички науки, акад. Глигор Јовановски на Одделението за природно-математички и биотехнички науки и акад. Радован Павловски на Одделението за уметност.

По објавувањето на изборот на секретарите на одделенијата на МАНУ за периодот 2020 – 2023 година, се пристапи кон кандидирање членови на МАНУ за избран член на Претседателството на МАНУ.

Притоа, акад. Нада Поп-Јорданова, во свое име и во името на членовите на Одделението за медицински науки, за избран член на Претседателството на МАНУ го предложи акад. Момир Поленакоски, и акад. Глигор Каневче, во свое име и во името на

акад. Луан Старова и акад. Леонид Грчев, за избран член на Претседателството на МАНУ го предложи акад. Алајдин Абази. По исцрпувањето на дискусијата, Собранието, со мнозинство гласови од членовите на Собранието на МАНУ, а по повторно спроведеното гласање го избра акад. Момир Поленаковиќ за избран член на Претседателството на МАНУ за претстојните четири години (2020 – 2023).

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

На крајот на седницата, беше прогласен новиот состав на Претседателството на МАНУ за периодот 2020 – 2023 година, по што новоизбраниот претседател на МАНУ, акад. Љупчо Коцарев, во име на новоизбраното Претседателство, се обрати пред Собранието на МАНУ и му се заблагодари на Собранието на МАНУ за укажаната доверба, потенцирајќи дека изборот претставува голема чест и одговорност за него и за новоизбраните членови на Претседателството на МАНУ да работат посветено и во полза на зададените задачи утврдени во Законот за МАНУ.

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

*

На седницата, одржана на 3 декември 2019 година, по повод Иницијативата од Одделението за лингвистика и литературна наука за донесување повелба за македонскиот јазик на Собранието на МАНУ, се отвори обемна и конструктивна дискусија

во врска со неа, откако претходно акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, ги информира членовите на Собранието на МАНУ за текот на Иницијативата од Одделението за лингвистика и литературна наука до Собранието на МАНУ.

По дискусијата, беа сумирани заклучоците од излагањата на дискутантите, според кои повелбата за македонскиот јазик:

- ги изнесува научно признатите факти за македонскиот јазик, како и улогата на МАНУ во проучувањето и афирмацијата на македонскиот јазик во домашни и во меѓународни рамки;

- ги зацврстува ставовите на МАНУ за потребата од засилена и континуирана поддршка на научните истражувања на македонскиот јазик и македонските дијалекти, водејќи се од строго научни начела;

- ја истакнува определбата на МАНУ дека најдобра заштита на македонскиот јазик е создавање услови за остварување на неговата улога на значаен фактор на општествената и културната интеграција во државата, а тоа е единствено можно преку систематско и координирано научно проучување и обработка на македонскиот јазик на сите нивоа, како во домашни, така и во меѓународни рамки; и

- ја истакнува законската и статутарната обврска на МАНУ да ја остварува координативната и обединувачка улога во однос на приоритетните и фундаменталните научни истражувања на македонскиот јазик со другите научноистражувачки и високообразовни установи.

Во продолжение на седницата, со мнозинство гласови од присутните членови на МАНУ во работниот состав, Собранието ја прифати Иницијативата од Одделението за лингвистика и литературна наука и ја донесе *Повелбата за македонскиот јазик на Собранието на МАНУ*.

Од работата на седницата на Собранието на МАНУ

Информации за работата на на Прејседателството и на Извршниот одбор на Прејседателството на Македонската академија на науките и уметностите

Претседателството и Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ ги извршуваат работите што се ставени во нивен делокруг со Законот за Македонската академија на науките и уметностите и со интерните акти на Академијата.

Претседателството на МАНУ, во состав: акад. Таки Фити (претседател), акад. Луан Старова и акад. Владо Матевски (потпретседатели), акад. Леонид Грчев (секретар), акад. Витомир Митевски (секретар на Одделението за лингвистика и литературна наука), акад. Вера Битракова Грозданова (секретар на Одделението за општествени науки), акад. Илија Филипче (секретар на Одделението за медицински науки), акад. Алајдин Абази (секретар на Одделението за технички науки), акад. Дончо Димовски (секретар на Одделението за природно-математички и биотехнички науки), акад. Газанфер Бајрам (секретар на Одделението за уметност) и акад. Нада Поп-Јорданова (избран член на Претседателството), и Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ, кој го сочинува претседателот, потпретседателите и секретарот на МАНУ, работат на седници.

Седници на Прејседателството на Македонската академија на науките и уметностите

Претседателството на Македонската академија на науките и уметностите, во периодот од 1 јануари до 31 декември 2019 година, одржа единаесет седници на кои беа разгледувани прашања во делокруг на Претседателството што произлегуваат од дејноста на Академијата.

Од работата на седниците на Претседателството на МАНУ

На секоја седница на Претседателството, претседателот на Академијата, акад. Таки Фити, ги информираше членовите на Претседателството за активностите на Извршниот одбор и за спроведените активности во МАНУ во периодот помеѓу двете седници, и ги усвојуваше записниците од претходните седници.

Од работата на седниците на Претседателството на МАНУ

Од прашањата што беа разгледувани, Претседателството донесе повеќе акти и заклучоци, меѓу кои:

496. седница (24 јануари)

На седницата, Претседателството на МАНУ, по предлог на Одборот за научни и

усвојување нови научноистражувачки проекти што ќе се реализираат со финансиска поддршка од странски и од домашни извори, а по предлог на Издавачкиот совет на МАНУ, донесе одлука за користење на средствата за издавачка дејност на МАНУ во 2019 година.

Покрај тоа, Претседателството донесе: Годишен план за јавни набавки на Македонската академија на науките и уметностите во 2019 година, како и одлуки за потврдување на Одлуката на Извршниот одбор за утврдување на цената на изданието *Алишар – свейско ѝприродно наследство* од Глигор Јовановски, Блажо Боев, Трајче Стафилов, Петре Макрески, Владо Матевски и Иван Боев, достапно за продажба во Книжарницата на МАНУ, и за прифаќање на наследството на парични средства од оставителот Зора Зенделска, врз основа на дополнителна Одлука за наследство на Окружниот суд во Љубљана, Словенија, и на Договор за осигурување на живот.

Во текот на седницата, Претседателството се запозна и со известувањето од Владата на Република Македонија за упатување на надлежност на добиеното барање од МАНУ за аплицирање на проект со наслов *Рејќи минерали на ѝталиум во Алишар и нивна ујоѝреба како геѝекѝори на сончевѝе неѝѝрина (LOREX – LORandite Experiment)* до Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за финансии и до Кабинетот на заменикот на претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за економски прашања и за координација со економските ресори, како и со информацијата за барањето од акад. Радован Павловски, член на Одделението за уметност, за решавање на станбениот проблем, по што заклучи дека Академијата редовно ги исполнува сите обврски кон академикот во рамките на своите надлежности што произлегуваат од неговиот статус на редовен член на МАНУ и од неговата работа во рамките на уметничката и издавачката дејност на МАНУ.

497. седница (5 февруари)

На седницата, Претседателството донесе одлуки за потврдување на одлуките на советите на Истражувачкиот центар за

компјутерски науки и информатички технологии за избор на работно место соработник-истражувач и на Центарот за стратегиски истражувања за избор на две работни места соработник-истражувач во Секторот за економски и правни истражувања и во Секторот за економски и правни истражувања.

498. седница (11 февруари и 15 февруари)

На седницата, Претседателството ги утврди: Предлог-извештајот за работата на МАНУ во 2018 година, Предлог-програмата за работа на МАНУ во 2019 година и предлозите на годишните сметки на Македонската академија на науките и уметностите за 2018 година, и ја прифати иницијативата од Одделението за општествени науки за преименување на Центарот за стратегиски истражувања во Центар за стратегиски истражувања „Ксенте Богоев“ и на Истражувачкиот центар за културно наследство во Истражувачкиот центар за културно наследство „Цветан Грозданов“, по што ги упати актите на разгледување на Собранието на МАНУ.

На седницата, исто така, беа донесени одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор: за зголемување на висината на месечната награда на членовите на МАНУ во работниот состав (од 1 март 2019 година); за печатење на изданието *Иѝни ѝредизѝици на економскиѝ развој и економскиѝ ѝолиѝѝики на Рејѝублика Македонија* (зборник од научната коференција одржана на 4 и 5 октомври 2018 година во Охрид), за чиј членови на Уредувачкиот одбор се назначени акад. Таки Фити (претседател), акад. Гоце Петрески и доп. член Изет Зеќири; за печатење на *БЈМГ вол. 21 (2) 2018 ѝодина*; за изменување на Годишниот план за јавни набавки во 2019 година во МАНУ во однос на очекуваниот почеток на постапката за набавка на реагенси за автоматска екстракција на ДНК и РНК; за изменување на Годишниот план за јавни набавки во 2019 година во МАНУ во однос на очекуваниот почеток на постапката за набавка на лабораториски потрошен материјал и пластика; за објавување на петтиот том од Избраните дела на акад. Радован

Павловски – *Мошће иајешесџвија низ свеџоји (јајшојиси, есеи, инџервјуа и коменџари)*, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“; за објавување на монографијата *3.000 идејни скици* од акад. Васко Ташковски, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“; и за изменување и дополнување на Ценовникот за анализи што се спроведуваат во ИЦГИБ со нови шифри и референтни цени на соодветните пакети, а во согласност со Одлуката за дополнување на Одлуката за утврдување референтни цени за пакетите на завршени епизоди на лекување за специјалистичко-консултативна здравствена заштита („Службен весник на РМ“ бр. 20/2019).

Во текот на седницата, Претседателството се запозна и со мислењето од Владата на Република Македонија во врска со поднесената Предлог-иницијатива од Македонската академија на науките и уметностите за зачувување на подвижното минеролошко наследство на Република Македонија, според кое Владата ја информира МАНУ дека Предлог-иницијативата во поголем дел се совпаѓа со постапката што ја спроведува Геолошкиот завод на Република Македонија во соработка со Министерството за економија за заштита на полускапоцени и скапоцени камења од Република Македонија со посебен акт, вклучувајќи ги сите кристални облици (македонскиот рубин и други кристали) што се појавуваат во одредени наоѓалишта на минерални суровини. Во прилог на наведеното мислење, Владата ја информира МАНУ дека Геолошкиот завод на Република Македонија подготвува елаборат за заштита на производ „минерална суровина со географско потекло за производство на јувелирски камења – македонски рубин“ и во него е предвидено формирање биро за полускапоцени и скапоцени камења во Република Македонија, каде што ќе се собираат сите појави на кристални облици, односно полускапоцени и скапоцени камења од минерални суровини во Република Македонија.

Покрај тоа, Претседателството на МАНУ го закажа Редовното годишно собрание на МАНУ на 25 февруари (понеделник) 2019 година, и го утврди дневниот ред на седницата.

На крајот на седницата, акад. Вера Битракова Грозданова, отвори дискусија за

две прашања, и следствено на тоа акад. Таки Фити резимираше дека Извршниот одбор ќе се ангажира за обезбедување кабинети на членовите на МАНУ во работниот состав според два критериума – статусот на членот на МАНУ во работниот состав (редовен или дописен) и годината на избор за член во работниот состав на МАНУ, а покажа и подготвеност за одобрување на барањето на Истражувачкиот центар за културно наследство до Министерството за култура на Република Македонија за заокружување на повеќегодишната заложба на Центарот за актуализирање на постапката за враќање на однесените македонските икони од црквите во Струшко, Дебарско и Преспанско од Тирана, Република Албанија, во Република Македонија.

499. седница (14 март)

На почетокот на седницата, Претседателството се запозна со предлогот поддржан од Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ за промена на називот на Македонската академија на науките и уметностите во *Академија на науките и уметностите на Република Северна Македонија (МАНУ)* од двата понудени предлози од Владата за новиот назив на Македонската академија на науките и уметностите за кои МАНУ треба да се определи:

Академија на науките и уметностите на Република Северна Македонија (МАНУ);
и

Национална академија на науките и уметностите на Република Северна Македонија (МАНУ).

Во врска со оваа точка од дневниот ред, акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, ги образложи досегашните заложби на Академијата што му претходеа на конечниот став на Извршниот одбор за поддршка на предлогот, а по неговото излагање се отвори опстојна и конструктивна расправа во која учествуваа поголемиот дел од членовите на Претседателството.

По исцрпување на расправата и по спроведеното гласање, се констатира дека предлогот поддржан од Извршниот одбор е прифатен со мнозинство гласови од членовите на Претседателството на МАНУ.

На крајот од оваа точка, Претседателството, по прифаќањето од Владата на

Република Северна Македонија на предложеното решение од МАНУ, предлогот МАНУ, наместо во загради, да биде издвоен со црта (бидејќи цртата асоцира на континуитетот на Академијата), на Собранието на МАНУ ги упати двете понудени решенија:

1. *Академија на науките и уметностите на Република Северна Македонија – МАНУ* (предлог поддржан и прифатен од Извршниот одбор и од Претседателството на Академијата)

2. *Национална академија на науките и уметностите на Република Северна Македонија – МАНУ.*

Во продолжение на седницата, Претседателството на МАНУ закажа седницата на Собранието на МАНУ на 21 март 2019 година, во врска со претходно наведеното.

Покрај тоа, на седницата, Претседателството на МАНУ донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор: за печатење на изданието *Нефрологија. Трудови, том 7* од акад. Момир Поленаковиќ, за чиј уредник е назначен акад. Владимир Серафимоски; за давање согласност за аплицирање на проект во рамките на програмата H2020-SC6-GOVERNANCE-2018-2019-2020 со наслов *Towards a public ethics of trust: A conceptual and empirical inquiry into the bases of (dis)trust to enhance social and political trust across the European Union (TRUSTETHICS)*, чиј предложен раководител е акад. Нада Поп-Јорданова; за печатење на изданијата: *Книжевността и културата* од акад. Катица Кулавакова, за чиј уредник е назначен акад. Витомир Митевски, *Византиска епска поезија* од акад. Витомир Митевски, за чиј уредник е назначена акад. Катица Кулавакова, и *Македонски-јолски ~ Семантичка деривација на одбрани ирасловенски корени* од акад. Зузана Тополињска и доп. член Марјан Марковиќ, за чиј уредник е назначен Јан Соколовски, член на МАНУ надвор од работниот состав; и за давање согласност за аплицирање на тендер за изработка на проект под наслов *Macedonia's Fourth National Communication and Third Biennial Update Report on Climate Change under the UNFCCC*, а по предлог на Одделението за уметност, донесе и одлука за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година со нов настан – изложба на Фехим Хусковиќ, македонски академски сликар и графичар.

500. седница (15 март)

На оваа седница, Претседателството, единствено, изврши усвојување на записникот од 499. седница на Претседателството, одржана на 14 март 2019 година, заради навремено упатување на материјалите на седницата на Собранието на МАНУ, закажана за 21 март 2019 година.

501. седница (12 април)

На оваа седницата, Претседателството, главно, донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор: за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година со ново издание *Париз на Омер Калешки* од акад. Луан Старова, и за печатење на изданието, за чиј уредник е назначен акад. Газанфер Бајрам; за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година со нова монографија *Нови материјали: нанокмозиции на база на гума* од д-р Александра Ивановска-Дациќ и проф. д-р Гордана Богоева-Гацева, претседател на Советот на Истражувачкиот центар за животна средина и материјали; за утврдување продажна цена на изданието „*Епоха св. Климент*“ (кн. 26, 27, 28 од макропроектот „*Историја на културата на Македонија*“), достапно за продажба во Книжарницата на МАНУ; за печатење на периодичните изданија *Летопис на Македонската академија на науките и уметностите 2018* и *Информативен билтен 2018*; за почнување постапка за доделување на меѓународното признание „Блаже Конески“ и за потврдување на утврдените рокови за поднесување на предлозите до Претседателството на МАНУ за доделување на признанието; за аплицирање на проект во рамките на програмата H2020, со наслов *Зајакнување на EURAXESS мисијата во европската истражувачка област*; за аплицирање на проект во рамките на програмата H2020: Topic ICT-15-2019-2020: Cloud Computing, со наслов *SmartFogScan: Tools and Services for Smart Adaptive Contextualised Data Fog Scanning and Notifications*; за печатење зборник на трудови од научната конференција *Загадувањето на градовите во Република Македонија: кои се решенијата?*, за чиј уредник е назначен акад. Владо Матеvски; за печатење зборник на трудови од Меѓународната конференција во организација на AIESEE и

на Македонскиот национален комитет, за чиј членови на Уредувачкиот одбор се назначени: Вера Битракова Грозданова (претседател), Луан Старова, Разван Теодореску, Александар Костов, Виктор Фридман, Татјана Кризман Малев и Ејуп Кул; и за печатење *Зборник по повоо 100 години од раѓањето на акад. Горѓи Филиповски*, за чиј уредници се назначени акад. Глигор Јовановски и акад. Владо Матовски, како и одлука за потврдување на Годишниот план за јавни набавки на Македонската академија на науките и уметностите во 2019 година, донесен во согласност со новиот Закон за јавни набавки во однос на вредносните прагови и постапките.

Претседателството, освен со претходно наведените одлуки на Извршниот одбор, упатени на потврдување, се запозна и со Одлуката на Извршниот одбор за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година со два нови тома од макропроектот *Историја на културата на Македонија: Цивилизации на почвата на Македонија и Антички и средновековни градови на почвата на Македонија*. Но, по укажувањето на акад. Битракова дека оваа точка и, општо, сите прашања од областа на културното наследство треба да бидат упатени на мислење на Истражувачкиот центар за културно наследство „Цветан Грозданов“, Претседателството заклучи да се организира средба меѓу акад. Битракова и акад. Старделов со нивните соработници за да се продискутираат и расчистат посочените дилеми, а потоа да се достави нов предлог до Претседателството на МАНУ заради негово разгледување и донесување одлука за потврдување.

Покрај тоа, Претседателството се запозна и ја прифати иницијативата од Архивскиот одбор на МАНУ за преименување на Архивот на МАНУ во *Архив на МАНУ „Хараламџие Поленаковиќ“* во чест на првиот претседател на Архивскиот одбор и на еден од основачите на Архивот на МАНУ, по што ја упати на Собранието на МАНУ.

На седницата, Претседателството, исто така, се запозна и со информацијата од Владата на Република Северна Македонија за задолжување на Министерството за економија, врз основа на поднесената Иницијатива од МАНУ за зачувување на подвижното минеролошко наследство на Република Северна Македонија, да достави

до Владата соодветни измени на Законот за минерални суровини.

На крајот на седницата, членовите на Претседателството го поддржа принципиелниот став на Извршниот одбор за рационално користење на средствата на Академијата за научноистражувачки цели, односно одлуките за службени патувања во странство со кои Извршниот одбор води сметка за неопходниот број учесници на научни настани, заради рационализација на трошоците, да се сведе во разумни рамки, односно на научни собири да учествуваат само вработени со прифатени научни трудови.

502. седница (10 мај)

На почетокот на седницата, Претседателството заклучи да поднесе предлог до Собранието на МАНУ за пристапување кон измена на Статутот на МАНУ, заради усогласување на Статутот на МАНУ со Законот за МАНУ, Конечната спогодба за решавање на разликите опишани во резолуциите 817 (1993) и 845 (1993) на Советот за безбедност на Обединетите нации за престанување на важноста на Привремената спогодба од 1995 година и за воспоставување на стратешко партнерство меѓу страните, општите акти на МАНУ и со постојната законска регулатива, како и заради ставање во пропишана интерна рамка на веќе воспоставената практика за поедноставување и забрзување на оперативните активности во функција на дејноста на МАНУ и допрецизирање на недоречености во делови на постапката за избор на членови на Академијата забележани во текот на претходниот изборен процес, по што закажа седница на Собранието на МАНУ на 28 мај 2019 година, во врска со оваа точка.

Во текот на седницата, Претседателството на МАНУ се запозна со Предлог-правилникот за научно оспособување и усовршување на истражувачите со научни звања, соработници-истражувачи и уметнички соработници и го донесе Правилникот со извршена промена во неговиот наслов: *Правилник за научно и стручно оспособување на научниите и уметничките соработници вработени во научниите и уметничките организациони единици во Академијата на науките и уметностите на Република Северна Македонија – МАНУ*, а по

предлог на Одборот за научни и уметнички дејности на МАНУ, донесе одлука за изменување и дополнување на Одлуката за распределба на средствата за финансирање на научноистражувачките проекти што ќе се реализираат во рамките на меѓународната проектна соработка меѓу МАНУ и БАН од Фондот за научни и уметнички дејности на МАНУ во 2019 година, преку вклучување на акад. Дончо Димовски како соработник на проектот *Испитување на концептуалното знаење и засиленоста на љоѓрешни претстави во наставаа љо мајемајлика и иророниие науки*.

На седницата, Претседателството донесе и одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор: за давање согласност за аплицирање на проект со наслов *Diagnostic, prognostic and predicted biomarkers for uretal cancer management*; за утврдување продажна цена на изданието *За и од Киро Глиѓоров* (Зборник по повод 100-годишнината од раѓањето на првиот претседател на Република Македонија), достапно за продажба во Книжарницата на МАНУ; и за печатење книга со наслов *Балканскиите традиционални и современи десџинации и форми на мобилност*, за чиј членови на Уредувачкиот одбор се назначени доп. член Драги Ѓоргиев (претседател) и доц. Петко Христов (член), зборник на трудови од Меѓународната научна конференција *Македонистички денови во МАНУ*, за чиј членови на Уредувачкиот одбор се назначени акад. Зузана Тополињска, доп. член Марјан Марковиќ и Соња Миленковска и споменица *Цвејан Грозданов (1936 – 2018)*, за чиј уредник е назначен акад. Леонид Ѓрчев.

Покрај тоа, Претседателството на МАНУ поведе иницијативата, по барање од доп. член Александар Димовски, раководител на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“, до Бирото за јавни набавки при Министерството за финансии на Република Северна Македонија за намалување на висината на износите на надоместоците по објавен оглас или за измена и дополнување на огласот, утврдени во *Тарифникои за висинаа на надоместоциите за корисење на елекџронскиои систем за јавни набавки*, и до ЈП „Службен весник на Република Северна Македонија“ за намалување на висината на цената за објавување на огласи

за отворени постапки, утврдена во *Тарифникои за висинаа на ценаа за објавување на огласи, акџии и неважечки докуменџии во „Службен весник на Рџублика Северна Македонија“*, поради нивната нереално висока вредност, а заради ослободување од непотребниот финансиски товар на јавниот сектор во државата врз основа на овие трошоци.

На оваа седница, Претседателството на МАНУ го прифати барањето од акад. Глиѓор Каневче, раководител на Истражувачкиот центар за енергетика и одржлив развој (ИЦЕОР), за потпишување меморандум за соработка со CRES (Centre for Renewable Energy Sources and Saving), го утврди текстот на меморандумот и го овласти акад. Глиѓор Каневче, раководител на ИЦЕОР, да го потпише меморандумот. Во рамките на оваа точка, Претседателството, исто така, го овласти Извршниот одбор да поведе иницијатива за потпишување меморандум за соработка со Атинската академија.

При крајот на седницата, Претседателството се запозна и со информацијата од акад. Бојан Шоптрајанов, раководител на Истражувачкиот центар за животна средина и материјали (ИЦЖСМ), во врска со предлозите и сугестиите од соработниците на ИЦЖСМ за развој и финансирање на научноистражувачката дејност во земјава, и повторно посочи дека најголем дел од нив се содржани во изданието *Приоритетии на иџноии развој на Рџублика Македонија*, кое е доставено до Владата на Република Македонија по неговото објавување (2017 година). Во однос на сугестијата на ИЦЖСМ, со која се предлага во Министерството за животна средина и просторно планирање да се формира фонд на средства што ќе бидат директно наменети за истражувања важни за земјата и ќе бидат насочени кон ИЦЖСМ како центар кој обединува голем научен потенцијал и научноистражувачка инфраструктура, акад. Фити укажа дека Академијата како највисока научна и уметничка установа во земјава има стекнато право на располагање на утврден износ на буџетски средства за вршење на нејзината основна дејност за секоја тековна година, поради што секое барање за обезбедување дополнителни средства за вршење научноистражувачки и уметнички работи во МАНУ не се одобрува по автоматизам, односно тоа треба да се упати во соодветни владини

институции кои имаат распишано конкурси за таа намена.

503. седница (27 јуни)

На седницата, Претседателството, главно, донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор:

– за изменување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, во делот за издавачката дејност, со промена на насловот на изданието *Избор раскази* од акад. Влада Урошевиќ во *Вишинов ликер и оруѓи 49 раскази*, во соиздаваштво со издавачката куќа „Магор“, и за печатење на изданието, за чиј уредник е назначен акад. Радован Павловски;

– за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година: со две нови изложби на академските сликари Мирослав Масин и Жарко Башески; со ново издание *Еџика во невронаукаџа* од акад. Нада Поп-Јорданова, и за печатење на изданието, за чиј уредник е назначен акад. Витомир Митевски; со објавување на изданието *Беседа (2016 – 2019)* од акад. Таки Фити, и за печатење на изданието, за чиј уредник е назначен акад. Владо Матовски; и во делот за Научната и уметничка визита во Научниот и уметнички центар „Уранија“ во Охрид со следниве настани, наведени по одделенија:

* Одделение за лингвистика и литературна наука

• Лингвистичка работилница на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ на тема „Дијалектите на македонскиот јазик – современа состојба и картографска обработка“; и

• Работилница по предлог на акад. Катица Ќулавакова.

* Одделение за општествени науки

• Охридска школа во организација на Центарот за стратегиски истражувања „Ксенте Богоев“;

• Промоција на зборникот „1.000 години од битката на Беласица и од смртта на цар Самоил“ (издание на МАНУ и Институтот за национална историја);

• Промоција на Антологијата на поети од Македонија и од Косово; и

• Археолошки собир.

* Одделение за технички науки

• Предавање на Трифче Сандев на тема „Шест степени одвоеност: мит или светот е навистина мал?“;

• Предавање на Александар Дединец на тема „Енергетската политика во Македонија во функција на остварување на одржливиот развој“; и

• Предавање на акад. Љупчо Коцарев на тема „Разумната неефективност на математиката“.

Одделение за уметност

• Предавање на акад. Шабан Синани од Албанската академија на науките на тема „Кочо Рацин – Никола Герѓ Миѓени, една балканска поетска паралела“;

• Самостојна изложба на м-р Сашо Блажес;

• Изложба на стари фотографии од авторот Курт Хејлишер по предлог на Здружението на етнокореолози на Македонија – ЗЕМ; и

• Концерт на Влатко Груевски – тенор и Андреј Наунов – уметнички соработник;

– за печатење: *Зборник на Охридската школа на природношото право* од двете одржани сесии на Охридската школа во 2018 година, со наслов *Societas et Scientia*, за чиј членови на Уредувачкиот одбор се назначени акад. Владо Камбовски, претседател, проф. д-р Гордана Лажетиќ, проф. д-р Ана Павловска Данева, д-р Елена Мујоска Трпевска и м-р Константин Битраков; *Зборник од научната конференција Градење на вредносен и безбедносен сисџем: услов за инџеџрација во НАТО*, за чиј уредник е назначен акад. Владо Камбовски; и споменица *Милан Гурчинов (1928 – 2018)*, за чиј уредник е назначен акад. Леонид Грчев;

– за утврдување продажни цени на изданија на МАНУ објавени во 2019 година, достапни за продажба во Книжарницата на МАНУ: *Прилози 40 (1)* за 2019 година, Одделение за природно-математички и биотехнички науки; *Прилози 40 (2)* за 2019 година, Одделение за природно-математички и биотехнички науки; *Прилози XXXIX (2-3)* за 2018 година, Одделение за медицински науки; *Прилози XL 1* за 2019 година, Одделение за медицински науки; *Манускрипџи 2* за 2018, Одделение за уметност; *Лешоџис на Македонската академија на науките и уметностите 2018*; *Информативен билџен 2018*; *Визанџиска еџска*

поезија од акад. Витомир Митевски; *Зборник на илустрации. Загадувањето на здравјето во Република Македонија: кои се решенијата?*; Трудови и публикации *Нефрологија* – публикации од акад. Момир Поленаковиќ; и *Цвејан Грозданов (1936 – 2018)*;

– за именување на доп. член Сашко Кедев за нов член и претседател на Етичкиот поткомитет за медицина, фармација, ветерина и стоматологија при МАНУ;

– за изменување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување: зголемување на проценетите вредности на јавните набавки *Услуги за превоз и Кингови и реагенси потребно за генетско тестирање на Transthyretin фамилијарни амилоидни невропати (TTR-FAP) и Гошева болест*; промена на почетоките на постапките *Сервисирање на фенкојлери, Поправка и сервисирање на фофокојлери и комјутерска опрема и Кингови и реагенси потребно за генетско тестирање на Transthyretin фамилијарни амилоидни невропати (TTR-FAP) и Гошева болест*; и промена на предметот, почетокот и на проценетата вредност на постапката за јавната набавка *Поправка на веќе користени мебел (столови, илакари, врачички и слично)*; и

– за изменување и дополнување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување нови јавни набавки: *Систем за промишлено-жарна заштита и Поправка на најголемиот рампа поставена на задниот влез на МАНУ*, од средствата на сметката на основен буџет; *Специјални промишлено-жарни апарати за гасење пожар во просторите со електронска опрема на Централниот, Лабораториски и Проширен материјал и илустрација, Кингови, реагенси и проширен лабораториски материјал за промишленост, Компјутерска и друга информатичка опрема и Дополнителна помошна опрема (два замрзнувачи, два специјални кабинети за чување на интернационално заштитени хемикалии и еден бар-код читач)*, од средствата на сметката на буџет од самофинансирачки активности, од апликативната дејност на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“; и *Надградба на софтвер MAINT Progenesis Q1 for Proteomic со вклучен upgrade на софтверска верзија Progenesis QP version 4.1*, од преостанатиот дел од средствата наменети за заокружување на проектот *Интеграција на РНК, ДНК*

и промишленост како средства за прогноза и дијагноза на човечки болести при УКИМ на акад. Живко Попов и од средствата на сметката на буџет од самофинансирачки активности, од апликативната дејност на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“.

Претседателството, исто така, донесе одлука за потврдување на Одлуката на Фондот „Трифун Костовски“ за изменување на Одлуката на Претседателството на МАНУ за потврдување на Одлуката на Извршниот одбор за печатење на *Зборник по повод 100 години од раѓањето на акад. Горѓи Филиповски* преку промена на изворот на финансирање и на Одлуката на Советот на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“ за избор во звање научен соработник, како и одлука за потпишување договор за консигнација со НУ Археолошки музеј на РСМ Скопје за продажба на седум изданија на МАНУ (*Голем Град: Пресја I од Вера Биџракова Грозданова; Голем Град: Пресја II од Вера Биџракова Грозданова; Романизирање на ориентални богови?: религиски трансформации во балканските провинции во римски период: нови наоди и интерпретации; Лихнид и Дасареија од Вера Биџракова Грозданова; Од илустрациите до христијанството; Монумените (годишник на Истражувачкиот центар за културно наследство при МАНУ) бр. 1 (2016); Монумените (годишник на Истражувачкиот центар за културно наследство при МАНУ) бр. 2-3 (2017/2018)*) во сувенирницата на Археолошкиот музеј, во период од една година.

Во текот на седницата, Претседателството, со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Претседателството, донесе и одлука за доделување на меѓународното признание *Блаже Конески* на странските автори за посебен придонес за развојот на науката, културата и уметноста на Македонија: *Казимјера Марија (Мира) Солецка* од Полска, *Борислав Павловски* од Хрватска и *Марија Бежановска* од Франција.

Покрај тоа, Претседателството го прифати барањето од доп. член Александар Димовски, раководител на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“ (ИЦГИБ), за склучување меморандум за соработка со

фирмата „Гинекаликс“ ДООЕЛ – Скопје, заради аплицирање на јавен повик за финансирање на предлог-проект од Фондот за иновации и технолошки развој, со наслов *Набавка на оџрема и комерцијализација на ѝроцес на неинвазивна ѝренатјална дија-гносѝтика и анализа на хуман еџзом/џеном во Република Северна Македонија*, го утврди текстот на меморандумот и го овласти доп. член Александар Димовски, раководител на ИЦГИБ, да го потпише меморандумот.

На оваа седница, Претседателството се запозна со:

– известувањето од Бирото за јавни набавки при Министерството за финансии на Република Северна Македонија по пове-дената иницијатива на МАНУ до Бирото за намалување на висината на износите на надоместоците по објавен оглас или за измена и дополнување на огласот, утврдени во Тарифникот за висината на надоместо-ците за користење на електронскиот систем за јавни набавки, поради нивната нереално висока вредност, а заради ослободување од непотребниот финансиски товар на јавниот сектор во државата врз основа на овие трошоци. Имено, Бирото информира дека надоместоците, кои се приход на Бирото, се користат за унапредување и развој на системот за јавни набавки, и тоа, пред сѐ, за набавки како што се одржување, развој и надградба на системот, како и за хостирање на информацискиот систем на виртуелна средина и целосно „cloud“ решение за ЕСЈН и, следствено на тоа, заклучува дека висината на надоместоците по објавен оглас за јавна набавка или за измена и дополну-вање на оглас на ЕСЈН не е висока, имајќи ги предвид потребните средства за постигнување на предвидениот и цело-купниот развој на системот; и

– информацијата од Министерството за култура на Република Северна Македонија во врска со поднесената претставка од МАНУ за враќање на 20 икони, движно културно наследство, кои се незаконски изнесени од нашата држава и се наоѓаат во Република Албанија. Министерството информира дека во текот на октомври 2013 година била спроведена полициската акција „Икона“ на територијата на Албанија, во која биле заплени голем број икони и црковни предмети, по што, во соработка

меѓу надлежните органи на двете земји, се размениле информации и сознанија кои потврдиле дека 20-те икони не се со потекло од Албанија, односно се утврдило дека потеклото на иконите е од црквите и манастирите од Македонија. Овие податоци од страна на Јавното обвинителство на РСМ се доставени до надлежните органи во Албанија, кои заедно со запленилите икони биле доказ во кривичната постапка што се водела за случајот „Икона“ во Судот на Судскиот округ во Тирана. По правосилно завршената кривична постапка, Основното јавно обвинителство за гонење на организи-ран криминал и корупција на РСМ, преку Министерството за правда на РСМ, поднело замолница со која било побарано 20-те икони кои биле материјален доказ за завршен судски предмет и кои се наоѓаат на привремено чување во Националната гале-рија во Тирана, под контрола на Јавното обвинителство на Тирана, да бидат вратени во Македонија. По поднесената замолница, Судот на Судскиот округ во Тирана донел Одлука да не се удоволи на замолницата на Јавното обвинителство на РСМ, а Одлуката е потврдена и од Апелациониот суд во Тирана. Во Одлуката било наведено дека иконите за кои се тврди дека се имот на Македонија, а за кои е одлучено да поминат во корист на Република Албанија, може да ѝ се вратат на Македонија од Албанија доколку надлежните органи на двете земји постигнат таков заклучок. Имајќи го предвид наведеното, Управата за заштита на културното наследство, согласно со Законот за заштита на културното наследство, донела решенија со кои 20-те икони се утврдени за национално богатство на Македонија. Министерството за култура констатира дека, согласно со ратификуваните меѓународни договори и Законот за заштита на културното наследство на Македонија, тоа е централен орган за ко-ординација на враќање на движното кул-турно наследство кое е украдено и/или незаконски извезено од територијата на Македонија. Воедно, Министерството ин-формира дека доставило допис до Минис-терството за надворешни работи со кое бара негово ангажирање за поскоро решавање на прашањето за реституција на незаконски изнесеното движно културно наследство – икони од Македонија кои се наоѓаат во Албанија.

На крајот на седницата, Претседателството се запозна со ставовите од Одделението за лингвистика и литературна наука во врска со актуелното политичко толкување на македонската национална и културна историја, според кои Одделението искажува протест против методологијата на спроведување на член 8 од Договорот за пријателство, добрососедство и соработка меѓу Македонија и Бугарија, и констатира дека ставовите, во основа, се коректни, но дека моментно не може да бидат прифатени како ставови на Претседателството, бидејќи дописот не е поминат низ вообичаената канална процедура во МАНУ. Претседателството укажа дека идните чекори на МАНУ ќе зависат од исходот од дебатите меѓу двете државни комисии задолжени за оваа проблематика.

504. седница (25 септември)

На седницата, Претседателството, главно, донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор:

– за изменување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година: во делот за издавачката дејност, со промена на насловите на изданијата *Метод и архиметод* од акад. Катица Кулавакова во *Поредок на слободата: интерпретативен синкретизам*, за чиј уредник е назначен акад. Витомир Митевски, и *Зборник по повод 70 години од раѓањето на акад. Владо Камбовски во Камбовски Liber amicorum Книга на пријатели. Студија во чест на седумдесет години од живото на академик Владо Камбовски*, заедничко издание на МАНУ и Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за чии уредници се назначени акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, и проф. д-р Горан Коевски, декан на Правниот факултет „Јустинијан Први“, и за промена во тиражот на изданието, како и за печатење на изданијата; и во Дел II. 5. *Табеларен преглед на проектираните што ќе се финансираат од странски и од домашни извори во 2019 година*, преку промена на името на проектот од *Massive network analytics/Анализа на масивни мрежи во Анализа на процеси за масивни мрежи* и преку промена на финансиерот и на времетраењето на

проектот од „ONR, USA, 2017 – 2019“ во „МОН, 2018 – 2019“;

– за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година: во делот за издавачката дејност, со нови изданија *Романи создадени од морењата* (15 тома – 1. *Подвижни гробови*, 2. *Египетска сонвалка*, 3. *Пајување со љубената*, 4. *Изгубени во рајската градина*, 5. *Роман за моето заминување*, 6. *Мирисите на доилката*, 7. *Убавицата и мародерот*, 8. *Викај ме Гуо бај*, 9. *Зима во лето*, 10. *Свешченикот и љубовта*, 11. *Родот на љубовта*, 12. *Градинар, љубовта*, 13. *Америка, Америка*, 14. *Монахот од Тамнава*, 15. *Мемоари на заочниот романист*) од акад. Божин Павловски, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“, а за уредник на изданијата е назначен акад. Васко Ташковски, и *Танзиматот и немуслиманите во Македонија* од доп. член Драги Ѓоргиев, заедничко издание на МАНУ и Институтот за национална историја; преку организирање поетски портрет на Мајо Даниловиќ, книжевник од Белград, Србија, член на Светската академија за поезија при УНЕСКО и претседател на Одделот за словенски свет, во Куќата „Уранија“ во Охрид; и со нов проект со наслов *Примена на најпредни квантитативни методи во истражувања на шизофренијата во Македонија (Application of Advanced Quantitative Methods to Schizophrenia Research in Macedonia)*, и за склучување договор за проектот;

– за печатење: на меѓународното списание *БЈМГ* вол. 22 (1) 2019 година; и на изданијата *Генетика* од проф. д-р Александар Димовски, за чиј уредник е назначен акад. Георги Старделов, *Социјална и љубовна медицина: јавно здравје* од проф. д-р Дончо Донеv, за чиј уредник е назначен акад. Георги Старделов, во рамките на макропроектот *Македонска научна и стручна терминологија*; и *Закони по сеќавање* од Матеја Матевски, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“, за чиј уредник е назначен акад. Влада Урошевиќ;

– за утврдување продажни цени на изданија на МАНУ објавени во 2019 година, достапни за продажба во Книжарницата на МАНУ: *Зборник на трудови од меѓународната научна манифестација „Македонистички денови во МАНУ“; Охридска школа*

на *природното право 2018* „*Societas et Scientia*“; *Зборник на трудови од меѓународната конференција во организација на AIESEE и на Македонскиот национален комитет*; Прилози XLIII (1-2) за 2018 година, Одделение за лингвистика и литературна наука; *Поредокот на слободата: интелектуалниот синкретизам* од акад. Катица Кулавова; *Македонски ~ џолки. Семантичка деривација на одбрани прасловенски корени* од доп. член Марјан Марковиќ и акад. Зузана Тополињска; и *Спогодбата од Пресија*;

– за изменување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување промена на почетокот на постапката за јавната набавка *Технички џасови*;

– за изменување и дополнување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување нови јавни набавки: *Информативни обележја, Електрична енергија, Информативни обележја и репрезентативни подароци, Транспорти на уметнички дела (локален во Скопје и меѓународен Скопје – Сараево и обртно) и Осигурување на уметнички дела при транспорти (меѓународен Скопје – Сараево и обртно)*, од средствата на сметката на *основен буџет*; *Годишно одржување, сервисирање и калибрање на опремата во ИЦГИБ „Георги Д. Ефремов“ и Секвенционирање на хуман еџом и џеном*, од средствата на сметката на *буџет од самофинансирани активности*, од апликативната дејност на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“; *Изработка на орвени сандаци за транспорти на уметнички дела (слики и скулптури)*, од добиените средства од Министерството за култура на сметката на *буџет од самофинансирани активности* и од сметката на *основен буџет*; *Превоз на уметнички дела (икони) на територијата на Македонија и Набавка на сунѓер за транспорти на икони*, од средствата на проектот *200 години Дичо Зограф 1819 – 2019 година*, одобрен и финансиски поддржан од Министерството за култура; и *Печатарски услуги и Компјутерска и друга информативна опрема*, од средствата на сметките на буџетот на МАНУ;

– за одобрување учество во изработката на македонско-кинески научноистражувачки проект со наслов *Modeling propagation of contamination particles* на конкурсот

на Министерството за образование и наука за кофинансирање на заеднички македонско-кинески научноистражувачки проекти; на долгорочна стратегија и закон за климатски промени во Македонија, во соработка со *GFA Consulting Group GmbH* од Германија; и на проектот *Drivers and contexts of violent extremism in the broader MENA region and the Balkans*, во рамките на програмата *Хоризонт 2020*; и

– за одобрување почнување постапка за членство на МАНУ во меѓународната организација ANSO (Алијанса на меѓународни научни организации).

Претседателството, исто така, донесе одлуки за потврдување: на Одлуката на Советот на Истражувачкиот центар за животна средина и материјали за избор во звање виш научен соработник, на Одлуката на Советот на Истражувачкиот центар за енергетика и одржлив развој за избор во звање научен соработник и на Одлуката на Советот на Истражувачкиот центар за компјутерски науки и информатички технологии за избор во звање научен соработник; како и одлука за закажување седница на Собранието на МАНУ за избор на ново раководство на МАНУ – претседател, потпретседател/и, секретар, секретари на одделенијата на МАНУ и избран/и член/ови на Претседателството на МАНУ на 25 ноември 2019 година.

Во текот на седницата, Претседателството ги потврди Договорот за научна соработка со Кинеската академија на науките, потпишан од акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, и од проф. д-р Хунли Баи, претседател на КАН, заради воспоставување соработка за размена на научните соработници, за работа на заеднички истражувачки проекти и за организирање на научни настани и симпозиуми, и Договорот за проектот *Примена на најпредни квантитативни методи во истражувања на шизофренијата во Македонија (Application of Advanced Quantitative Methods to Schizophrenia Research in Macedonia)*, чиј донатор е Националниот институт за ментално здравје (National Institute of Mental Health), со Истражувачката фондација за ментална хигиена (Research Foundation for Mental Hygiene), САД, и го овласти акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, да го потпише Договорот.

На оваа седница, Претседателството на МАНУ се запозна со Нацртот на одлуката за измена на статутот од Работната група за изработка на нацрт на одлука за измена на Статутот, по што акад. Владо Камбовски, претседател на Работната група, детално ја образложи содржината на Нацртот на одлуката, а акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, констатира дека, како резултат на посветената заложба на Работната група, направен е добро структуриран текст на Нацртот, во согласност со донесените заклучоци на Собранието на МАНУ, при што особено го истакна нејзиниот придонес во структурирањето на т.н. предизборен модел за избор на членови на МАНУ во работниот состав.

По излагањето на акад. Фити, во продолжение на седницата се отвори конструктивна расправа во која ја пофалија успешно извршената работа на Работната група, но укажаа на неколку одредби во Нацртот на одлуката на кои одделенијата на МАНУ треба особено да обрнат внимание.

По исцрпувањето на расправата, Претседателството го утврди Нацртот на одлуката, и заклучи да се достави до сите членови на Академијата во работниот состав, при што ги задолжи одделенијата на МАНУ да закажат седници во врска со оваа точка, да го разгледаат Нацртот на одлуката на седниците, и да дадат мислења и предлози до Претседателството на МАНУ, во утврден рок.

505. седница (11 ноември)

На седницата, Претседателството, главно, донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор:

- за изменување на Одлуката за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година и за печатење на изданието Беседи (2016 – 2019), со промена на насловот на изданието *Беседи (2016 – 2019)* од акад. Таки Фити во *Траги во времето (2016 – 2019)*;

- за изменување и дополнување на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година со нов настан *Трибина за влашкиот јазик и култура*, во организација на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, во рамките на проектот *Семејно помнење и културно наследство: Ароманци (Цинцари, Власи) во*

Србија и Македонија (проектна соработка МАНУ – САНУ);

- за печатење: каталози за потребите на изложбата „Членови на МАНУ – ликовни уметници“ во Сараево, Босна и Херцеговина, во рамките на меѓуакадемиската соработка на МАНУ и Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина и на ликовната изложба на Сергеј Андреевски во Ликовниот салон на МАНУ, а за уредник на каталозите е назначен акад. Газанфер Бајрам; на изданијата *Четиригодишен извештај за работата на Македонската академија на науките и уметностите 2016 – 2019* и *Експозе на претседателот на МАНУ за работата на МАНУ 2016 – 2019*; и на осмиот том од едицијата на акад. Цветан Грозданов со наслов *Живописот на Охридската архиепископија*, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“, за чиј уредник е назначен д-р Сашо Цветковски;

- за објавување на шестиот том од Избраните дела на акад. Радован Павловски – *Клучевите на мојот живопис (паноисци, есеи, интервјуа и коментари)*, во соиздаваштво со издавачката куќа „Матица македонска“, за чиј уредник е назначен акад. Васко Ташковски;

- за изменување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување зголемување на проценетата вредност на постапката за јавната набавка *Пијалаци, ѓрехранбени и сродни производи*;

- за изменување и дополнување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување нови јавни набавки: *Компјутерска и друга информатичка опрема и Реновирање на магацински простор и промена на ламината на првото и второто кат во просториите на Библиотеката на МАНУ*, од средствата на сметката на *основен буџет*; *Годишно одржување и сервисирање на прошеомска опрема со прошеомски составни делови*, од средствата на сметката на *буџет од самофинансирачки активности*, од апликативната дејност на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“; и *Фотографска опрема*, од средствата на проектот *Флорогенеза и споредбени фитогеографски анализи на планините Галичица (Република Македонија) и Славјанка (Република Бугарија)* (проектна соработка МАНУ – БАН);

– за одобрување аплицирање на проект, финансиран од програмата H2020: ERC Synergy Grant, со наслов *Crowd Health Alignment and Greater Engagement (CHAnGE)*;

– за одобрување воведување нови анализи во рамките на апликативната дејност на ИЦГИБ, кои не се на товар на Фондот за здравствено осигурување, со назив *Дејекција на 8 најчестии мутации и 2 рекомбинантни алели во GBA-генот одговорни за наситување на болеста Гоше (Gaucher) и Вагинален микробиом (идентификација на лактобацили и дејекција на уреазлазма, миколазма и гарднерела вагиналис)*; и

– за именување на акад. Момир Поленаковиќ, акад. Владимир Серафимоски, акад. Живко Попов, акад. Илија Филипче, акад. Нада Поп-Јорданова, доп. член Александар Димовски, доп. член Сашко Кедев, доц. д-р Искра Акимовска-Малетиќ и проф. Здравко Чакар за членови на Етичкиот поткомитет за медицина, фармација, ветерина и стоматологија, и на Гоце Алексовски за секретар на Етичкиот поткомитет.

Во текот на седницата, Претседателството се запозна со текстовите на меморандумите за соработка со Фондацијата за развој на мали и на средни претпријатија – Куманово и со Државниот завод за статистика, утврдени од Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ, и ги потврди меморандумите.

На оваа седница, Претседателството се запозна и со мислењата од Комисијата за примање на завештанија, подароци, легати и фондови за примање подароци од акад. Луан Старова, потпретседател на МАНУ – биста на акад. Луан Старова од акад. Томе Серафимовски, и од Антонио Митриќески (син на акад. Боро Митриќески) – три скулптури од акад. Митриќески: *Коњак – Кузман Кайидан, Поршал и Средба*, донесе одлуки со кои ја овласти Комисијата да ги прими подароците, и ги поздравил чиновите на подарување и благородните иницијативи.

Претседателството, исто така, се запозна:

– со Роковникот за извршување на задачите поврзани со подготвување на Извештајот за работата на МАНУ во 2019 година и на Програмата за работа на МАНУ во 2020 година, и во согласност со него и со Правилникот за научноистражувачка и

уметничка дејност, а по предлог на Одборот за научни и уметнички дејности на МАНУ, распиша конкурс за поднесување предлози за финансирање научноистражувачки и уметнички проекти во 2020 година;

– со иницијативата од Одделението за лингвистика и литературна наука за донесување повелба за македонскиот јазик на Собранието на МАНУ и со сугестиите од Извршниот одбор на Претседателството на МАНУ за нејзино дополнување, и оцени дека повелбата е позитивна и изготвена во согласност со улогата на МАНУ во општеството и дека сугестиите за нејзино дополнување се конструктивни, но, притоа, едногласно одлучи да направи нивно уточнување. Претседателството ја поддржа повелбата (коригирана со мали уточнувања) и ја упати на Собранието на МАНУ, при што, во врска со оваа точка, закажа седницата на Собранието на 3 декември 2019 година; и

– со мислењата и предлозите од одделенијата на МАНУ за Нацртот на одлуката за измена на Статутот и, по предлог на Одделението за лингвистика и литературна наука, Одделението за општествени науки и на Одделението за медицински науки, едногласно донесе одлука за одложување на постапката за измена на Статутот на МАНУ во претстојниот период, според која постапката треба да ја заврши новото раководство со почитување на Нацртот на одлуката за измена на статутот од Работната група за изработка на нацрт на одлука за измена на Статутот и на мислењата и предлозите од одделенијата на МАНУ за Нацртот на одлуката.

На крајот на седницата, Претседателството ги утврди дневниот ред на седницата на Собранието на МАНУ за избор на ново раководство на МАНУ – претседател, потпретседател/и, секретар, секретари на одделенијата на МАНУ и избран/и член/ови на Претседателството на МАНУ, закажана на 25 ноември 2019 година, и Деловникот за работата на седницата на Собранието на МАНУ за избор на Претседателство на МАНУ, и го упати Деловникот на усвојување на Собранието на МАНУ.

Во врска со наведената седница на Собранието на МАНУ, Претседателството размени мислења во однос на прашањето за избор на еден или двајца потпретседатели и

на еден или двајца избрани членови на Претседателството на МАНУ и, со оглед на обемот и сложеноста на работата, зазедоа став за избор на двајца потпретседатели на МАНУ и, следствено на тоа, за избор на еден избран член на Претседателството на МАНУ, што го упати на Собранието на МАНУ. Покрај тоа, за седницата на Собранието, Претседателството го утврди и *Четиригодишниот извештај за работата на Македонската академија на науките и уметностите 2016 – 2019* и го упати на усвојување на Собранието на МАНУ, а акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, го презентираше експозето во печатена форма со наслов *Експозе на претседателот на МАНУ за работата на МАНУ 2016 – 2019*.

506. седница (19 декември)

На седницата, Претседателството, главно, донесе одлуки за потврдување на одлуките на Извршниот одбор:

- за печатење: на изданијата *Лингвистички атилас на македонските дијалекти* (според материјалите на ОЈА), во кој се објавени резултатите од проектот *Меѓународни лингвистички атиласи*, за чиј уредник е назначен доп. член Марјан Марковиќ, и *Генералот и његовата* од акад. Луан Старова, за чиј уредник е назначен акад. Георги Старделов; на монографијата *Нови материјали: наноконозици на база на зума* од Александра Иваноска-Дациќ и Гордана Богоева-Гацева, за чиј уредник е назначен акад. Бојан Шоптрајанов; на меѓународното списание *БЈМГ* вол. 22 (2) 2019 година; публикација од одржаниот настан по повод Меѓународниот ден на толеранција: 30 години усвојување на Конвенцијата за правата на детето – примена на натамошни предизвици под наслов *Права на децата и нивната заштита – по повод 30-годишнината од Конвенцијата за правата на децата на ОН*, за чиј уредник е назначен акад. Владо Камбовски; и зборник на трудови од Тркалезната маса *Владење на правото, добротото управување (Governance) и квалитетот на институциите*, за чиј уредник е назначен акад. Владо Камбовски;

- за одобрување учество на МАНУ во објавување на делото *Ерминија*, во соиздаваштво со издавачката куќа „Каламус“;

- за изменување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување: намалување на проценетата вредност на постапката за јавната набавка *Електрична енергија*; и промена на проценетата вредност, изворот на финансирање и на периодот за спроведување на постапката за јавна набавка *Китови и реагенси потребни за генетско тестирање на Trans-thyretin фамилијарни амилоидни невропатии (TTR – FAP) и Гошева болест*; и

- за изменување и дополнување на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, со одобрување нови јавни набавки: *Инвертиран клима* во творечката работилница во подрумските простории на зградата на МАНУ, *Компјутерска, друга информатичка опрема и мултифункционални копир* (во која е вклучена и одобрената јавна набавка *Фотокопир*), *Опстранување на технички забелешки од извршениот периодичен технички преглед на лифтови* и *Услуги од областа на безбедност и здравје при работа*, од средствата на сметката на основен буџет; *Реагенси и китови за таргетирано секвенционирање на панел гени со нови секвенционирачки технологии*, од средствата на сметката на буџет од самофинансирани активности, од апликативната дејност на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“; и *Вариолајти завеси*, од средствата на сметката на буџетот на МАНУ, како и одлука за потврдување на Одлуката на Советот на Центарот за стратемски истражувања „Ксенте Богоев“ за избор во звање научен соработник.

Покрај тоа, Претседателството донесе Правилник за изменување на Правилникот за организација и за систематизација на работните места во МАНУ, со кој се зголемува бројот на систематизирани работни места на работното место соработник архивист, и Годишен план за јавни набавки на Македонската академија на науките и уметностите во 2020 година (сметка на основен буџет, сметка на буџет од самофинансирани активности и сметка на буџет на донации), во рамките на обезбедените средства во Буџетот на МАНУ за 2020 година од трите наведени сметки.

Во текот на седницата, Претседателството се запозна со реакцијата од Одделението за уметност за негирањето на

македонскиот јазик од Бугарската академија на науките, со која Одделението ја изразува својата огорченост од постапката на БАН и со која бара Претседателството соодветно да одговори на наводите на БАН, по што се произнесе за ставот на Бугарската академија на науките (БАН) за македонскиот јазик и, притоа:

– констатира дека постоењето на македонскиот јазик е факт, меѓународно верификуван од светската лингвистичка наука, поради што секоја расправа за оваа проблематика Претседателството ја смета за беспредметна и спротивна на духот на меѓусебната соработка на МАНУ и БАН; и

– апелира до Владата на Република Северна Македонија за потребата проектите за научно истражување на македонскиот јазик врз кои работи МАНУ и другите соодветни институции, во иднина, да добијат приоритет и позначајна финансиска поддршка од Владата.

Седници на Извршниот одбор на Претседателството на Македонската академија на науките и уметностите

Извршниот одбор на Претседателството на Македонската академија на науките и уметностите, во периодот од 1 јануари до 31 декември 2019 година, одржа 50 седници на кои беа разгледувани прашања од неговата надлежност и на кои носеше одлуки во врска со нив.

Во согласност со Законот за МАНУ и со Статутот на МАНУ, претседателот на Академијата, на седниците на Извршниот одбор, ги закажуваше седниците на Претседателството на МАНУ, го утврдуваше предлогот на дневниот ред и ги подготвуваше материјалите за седниците. Извршниот одбор редовно го следеше извршувањето на одлуките и заклучоците, пред сè, на органите на МАНУ за кој е надлежен, а исто така, во итни случаи, донесуваше одлуки за работи од делокругот на Претседателството, кои потоа беа упатувани на Претседателството на потврдување. Согласно со статутарните одредби, Извршниот одбор ги разгледуваше предлозите, барањата и мислењата на одделенијата, научните организациони единици, работните тела и на

комисиите на Академијата, постапуваше по нив во рамките на своите надлежности или ги упатуваше на седниците на Претседателството. Извршниот одбор редовно ја следеше и работата на Секретаријатот на Академијата и на стручните единици, кои беа континуирано упатувани на обуки за стручно и административно усовршување, и даваше упатства и насоки заради обезбедување поефикасна административна, стручна и техничка поддршка на основната дејност на МАНУ.

Во овој период, Извршниот одбор редовно ги координираше активностите и ја следеше реализацијата на научноистражувачката и уметничката дејност, издавачката дејност и организацијата на научните и уметничките манифестации (научните и свечените собири, изложбите, промоциите, предавањата и други манифестации) во Академијата и во Куката „Уранија“ во Охрид утврдени во Програмата за работа на Академијата во извештајната година. Имено, Извршниот одбор, по претходно прибавени мислења од одделенијата, донесуваше одлуки за организирање научни и свечени собири и други уметнички приредби, одлуки за усвојување на извештаите од одржаните собири, а донесуваше и одлуки за печатење изданија на МАНУ, за именување уредувачки одбори, односно уредници и за определување тиражи на изданијата на МАНУ, како и одлуки за давање согласност за аплицирање на проекти на научните и уметничките организациони единици на МАНУ, кои беа упатени на потврдување на Претседателството на МАНУ. Извршниот одбор, посебно се ангажира во организацијата на свеченото одбележување на 100 години од раѓањето на акад. Ѓорѓи Филиповски, член на МАНУ од првиот работен состав, со оглед на неговото значење – еден век живот, и во обезбедувањето поддршка во објавувањето на пригодното издание „100 години Ѓорѓи Филиповски“.

Извршниот одбор, покрај наведеното, редовно обезбедуваше поддршка на програмските активности на Академијата преку обезбедување континуиран раст на вкупниот буџет на Академијата и во извештајната година од речиси 4 % (од 104.632.000 денари во 2018 година на 108.796.000 денари во 2019 година), и преку подобрување на

структурата на обезбедените средства во Буџетот на МАНУ во 2019 година, при што е обезбедено зголемување на финансиските средства на позицијата за научноистражувачка и уметничка дејност, како и за издавачка дејност на МАНУ (која има најзначајно директно влијание врз остварувањето на основната функција на Академијата) од над 6 % (од 21.000.000 денари во 2018 година на 22.300.000 денари во 2019 година). Извршниот одбор, исто така, по претходно обезбедена согласност од Министерството за финансии на Република Македонија за обезбедени финансиски средства за зголемување на висината на месечната награда на членовите на МАНУ во работниот состав, донесе одлука за зголемување на висината на месечната награда на членовите на МАНУ во работниот состав, и тоа на редовните членови во нето-износ од 8.630 денари и на дописните членови во нето-износ од 4.315 денари од 1 март 2019 година.

Извршниот одбор водеше грижа и за одржување континуитет и за интензивирање на соработката со академиите во странство, пред сè, со академиите од соседството и Југоисточна Европа, при што реализираше повеќе билатерални средби, а воспостави и нова соработка од ваков вид. Следствено на тоа, во рамките на договорената и воспоставената меѓуакадемска соработка, Извршниот одбор одобруваше патувања на делегации на МАНУ во земјата и во странство и на претставници на странски академии и на други научни организации во земјата. Извршниот одбор, покрај тоа, се посвети на продлабочување на соработката со универзитетите во земјава, реализирајќи повеќе работни средби со претставници на овие високообразовни институции. Заради поефикасно спроведување на програмските активности во рамките на обезбедените средства во буџетот на МАНУ за 2019 година, членовите на Извршниот одбор реализираа работни средби и со претставници на државните органи.

При донесувањето на своите одлуки, Извршниот одбор континуирано го следеше извршувањето на буџетот на Академијата, строго водејќи сметка за негово рационално искористување, преку рационално и ажурно реализирање на финансиските средства врз основа на спроведените постапки за јавни набавки со обезбедување објективни технички спецификации и нивно соодветно

вреднување, особено кај покрупните капитални ставки, како и со поништување на спроведени постапки за јавни набавки чии конечни понуди ја надминуваа нивната пазарна вредност и сл.

Извршниот одбор, исто така, се грижеше за решавање на тековните состојби поврзани со навремено финансирање на редовните потреби на Академијата, особено за реализација на научноистражувачката и уметничката дејност, за одржување на меѓународните научни и свечени собири, како и за реализација на издавачката дејност на МАНУ, обезбедуваше ефикасно реализирање на тековните материјални потреби во согласност со Законот за јавни набавки и расположливите средства на буџетот на МАНУ преку навремено спроведување на постапките за јавни набавки и преку вршење соодветни измени и дополнување на Планот за јавни набавки, поради непланирани и објективни потреби во текот на извештајната година (кои беа доставени на потврдување на Претседателството на МАНУ), и обезбедуваше доследно исполнување на другите законски обврски поврзани со финансиското работење на Академијата.

Академијата континуирано преземаше неопходни чекори за етапно пополнување на испразнетите работни места во научните организациони единици и во Секретаријатот на МАНУ, упатувајќи информации и барања до Министерството за финансии. Имено, во текот на 2019 година, во согласност со актуелната законска регулатива, до Министерството беа доставени и одобрени барања за одобрување дополнителни финансиски средства за пополнување на пет систематизирани административни работни места и на три систематизирани научни работни места. Извршниот одбор, по претходно доставено барање до Министерството, обезбеди и дополнителни финансиски средства врз основа на унапредување од едно на друго работно место за еден административен соработник и на стекнати унапредувања во звања за осум научни соработници на МАНУ. Со цел да се овозможи непречено извршување на работните задачи и реализирање на утврдените програмски активности на МАНУ, недоволната екипираност се надолнуваше со ангажирање лица со договори за привремени вработувања и со договори на дело/авторски договори.

Информации за работата на одделенијата на Македонската академија на науките и уметностите преку активностите на членовите на одделенијата

Членовите на одделенијата на МАНУ објавиле и приредиле 66 монографии и каталози (54 на македонски јазик и 12 на други јазици), и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	10 монографии (7 на македонски јазик и 3 на други јазици)
Одделение за општите науки	14 монографии (12 на македонски јазик и 2 на други јазици)
Одделение за медицински науки	3 монографии (на македонски јазик)
Одделение за технички науки	-
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	2 монографии (на македонски јазик)
Одделение за уметности	37 монографии (29 на македонски јазик и 8 на други јазици)

Членовите на одделенијата на МАНУ објавиле вкупно 236 трудови, и тоа: 120 во странски списанија и зборници (од кои 81 труд во списанија со фактор на влијание) и 116 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 26 трудови во списанија со фактор на влијание), вкупно 107 труда во списанија со фактор на влијание, и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	33 трудови: 10 во странски списанија и зборници (од кои 5 труда во списанија со фактор на влијание) и 23 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 7 труда во списанија со фактор на влијание)
Одделение за општите науки	53 трудови: 24 во странски списанија и зборници (од кои 9 труда во списание со фактор на влијание) и 29 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 5 труда во списанија со фактор на влијание)
Одделение за медицински науки	73 трудови: 33 во странски списанија и зборници (од кои 31 труд во списанија со фактор на влијание) и 40 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 10 труда во списанија со фактор на влијание)
Одделение за технички науки	43 трудови: 38 во странски списанија и зборници (од кои 23 трудови во списанија со фактор на влијание) и 5 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 2 труда во списанија со фактор на влијание)
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	23 трудови: 15 во странски списанија и зборници (од кои 13 труда во списанија со фактор на влијание) и 8 трудови во домашни списанија и зборници (од кои 2 труда во списанија со фактор на влијание)
Одделение за уметности	11 трудови во домашни списанија и зборници (без фактор на влијание)

Членовите на одделенијата на МАНУ учествувале на 122 научни и стручни собири (61 во земјата, 61 во странство), и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	14 научни и стручни собири (9 во земјата, 5 во странство)
Одделение за општите науки	39 научни и стручни собири (26 во земјата, 13 во странство)
Одделение за медицински науки	41 научен и стручен собир (15 во земјата, 26 во странство)
Одделение за технички науки	10 научни и стручни собири (3 во земјата, 7 во странство)
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	12 научни и стручни собири (4 во земјата, 8 во странство)
Одделение за уметности	6 научни и стручни собири (4 во земјата, 2 во странство)

Членовите на одделенијата на МАНУ учествувале во 42 научноистражувачки, литературно-книжевни или уметнички проекти во други институции (8 во домашни и 34 во странски институции), и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	2 проекта (во странски институции)
Одделение за општите науки	6 проекти (3 во домашни и 3 во странски институции)
Одделение за медицински науки	18 проекти (1 во домашни и 17 во странски институции)
Одделение за технички науки	10 проекти (сите во странски институции)
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	5 проекти (3 во домашни и 2 во странски институции)
Одделение за уметности	1 проект (во домашна институција)

Членовите на одделенијата на МАНУ превеле 3 научни или книжевни дела (монографии, статии, есеи итн.), и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	-
Одделение за општите науки	1 дело
Одделение за медицински науки	-
Одделение за технички науки	-
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	-
Одделение за уметности	2 дела

Членовите на одделенијата на МАНУ одржале 8 предавања или презентации, и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	-
Одделение за општите науки	4 предавања/презентации
Одделение за медицински науки	1 предавање/презентација
Одделение за технички науки	1 предавање/презентација
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	2 предавања/презентации
Одделение за уметности	-

Членовите на одделенијата на МАНУ воделе или учествувале на 12 семинари,

работилници, тркалезни маси, литературни манифестации, и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	4 учества
Одделение за општествени науки	6 учества
Одделение за медицински науки	-
Одделение за технички науки	-
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	1 учество
Одделение за уметности	1 учество

Членовите на одделенијата на МАНУ биле главни уредници, заменици-уредници или членови на уредувачки одбори на 48

домашни и 49 странски зборници и списанија (печатени или електронски) од областа на науката, културата и уметноста, и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	8 домашни и 11 странски
Одделение за општествени науки	20 домашни и 10 странски
Одделение за медицински науки	5 домашни и 12 странски
Одделение за технички науки	4 домашни и 5 странски
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	6 домашни и 9 странски
Одделение за уметности	5 домашни и 2 странски

Членовите на одделенијата на МАНУ добиле 6 домашни и 3 странски признанија, и тоа:

добиле 6 домашни и 3 странски награди или признанија, и тоа:

Одделенија	2019
Одделение за лингвистика и литературна наука	1 странска награда/признание
Одделение за општествени науки	-
Одделение за медицински науки	2 странски награди/признанија
Одделение за технички науки	1 домашна награда/признание
Одделение за природно-математички и биотехнички науки	3 домашни награди/признанија
Одделение за уметности	2 домашни награди/признанија

Информации за работата на научните и уметничките организациони единици на Македонската академија на науките и уметностите

Истражувачки центар за енергетика и одржлив развој

Во извештајниот период, Советот на Истражувачкиот центар за енергетика и одржлив развој го сочинуваа сите членови на Одделението за технички науки: акад. Леонид Грчев (претседател на Советот), акад. Алајдин Абази, акад. Ратко Јанев, акад. Глигор Каневче, акад. Љупчо Коцарев, акад. Јордан Поп-Јорданов.

Раководител на Центарот од март 2012 година е академик Глигор Каневче.

Во текот на 2019 година, во ИЦЕОР се работеше врз пет проекти, финансирани од меѓународни извори (три од Европската Унија и по еден од УНДП и од ИАЕА), пет проекти од Фондот на МАНУ и еден од проектната соработка помеѓу Македонската академија на науките и уметностите и Бугарската академија на науките. ИЦЕОР соработува со голем број странски научни институции, пред сè, во рамките на наведените меѓународни проекти.

Покрај тоа, во извештајниот период, соработниците на ИЦЕОР објавија 28 трудови, од кои 13 во домашни и меѓународни научни списанија, и презентираа 18 трудови на научни собири, во земјата и во странство.

Истражувачки центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георѓи Д. Ефремов“

Во извештајниот период, Советот на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георѓи Д. Ефремов“ работеше во состав: акад. Момир Поленаковиќ, акад. Илија Филипче, акад. Владимир Серафимовски, акад. Нада Поп

Јорданова, акад. Живко Попов, доп. член Александар Димовски, доп. член Сашко Кедев, акад. Горѓи Филипovski, акад. Владо Матевски, Дијана Плашеска Каранфилска, научен советник, и Емилија Шукарова Стефановска, научен советник.

Раководител на Центарот е доп. член Александар Димовски.

Во извештајниот период, Центарот одржа четири седници на кои се расправаше за Извештајот за работата на Центарот во 2018 година и за Програмата за работа на Центарот во 2019 година, за донесување одлука за избор во звање на еден соработник од Центарот, за донесување одлука за распишување конкурс во сите научни звања – 2 научни советници и за формирање рецензентска комисија, како и за донесување други акти во надлежност на Центарот.

Во текот на 2019 година, Центарот, во соработка со многубројни научни работници од државата и од странство, работеше на седум меѓународни и на десет национални проекти.

Покрај тоа, во извештајниот период, соработниците на Центарот објавија три броја од меѓународно научно списание и 26 статии во научни и стручни списанија и зборници.

Во 2019 година, Центарот продолжи со едукативна дејност во рамките на постдипломски студии, специјализации и докторски студии од областа на молекуларната биологија и генетското инженерство со постдипломци и докторанди од Центарот и Фармацевтскиот факултет, Природно-математичкиот факултет, Медицинскиот факултет, Технолошко-металуршки факултет и Ветеринарниот институт при Факултетот за ветеринарна медицина, како и специјализанти од Центарот и Фармацевтскиот и Медицинскиот факултет кои извршуваат

турниси во рамките на специјализацијата по клиничка лабораториска генетика и клиничка генетика.

Центарот е научна единица на МАНУ во која повеќе од 30 години се користат техниките на генетското инженерство во практични цели, имено во дијагнозата и превенцијата на наследните болести, дијагнозата на инфективните болести, утврдување на молекуларните основи на рак, утврдување на татковство и идентификација на биолошкиот материјал преку анализа на ДНК.

Во континуитет на своите заложби за постојано унапредување на Системот за квалитет кој успешно се применува во ИЦГИБ од 2015 година, во согласност со Стандардот за лаборатории за тестирање, ИСО 17025:2005, а со цел поадекватна примена и усогласување на Стандардот и посебните барања за квалитет и компетентност со севкупната апликативна дејност на Центарот, раководството на ИЦГИБ, на 15 март 2019 година, донесе Одлука за преминување кон Стандардот за квалитет и компетентност на медицински лаборатории ИСО 15189:2012. ИЦГИБ е посветен на остварување на својата визија – Меѓународно препознатлива медицинска лабораторија за молекуларна дијагностика и мисија, со примена на врвни професионални и стручни квалитети да обезбеди беспрекорна услуга при молекуларното генетско тестирање и молекуларната дијагностика на наследните, малигните и инфективните болести.

Во 2019 година, Центарот ја продолжи соработката со многубројни научни институции во странство.

Во 2019 година, исто така, реализиран е еден значаен проект за унапредување на инфраструктурата на лабораториите на ИЦГИБ, како и за нивно опремување.

Лексикографски центар

Во извештајниот период, Советот на Лексикографскиот центар работеше во состав: доп. член Драги Ѓоргиев (претседател), акад. Дончо Димовски, акад. Богомил Ѓузел, акад. Ѓорги Поп-Атанасов, акад. Љупчо Коцарев и акад. Илија Филипче.

Раководител на Центарот е акад. Георги Старделов.

Во текот на 2019 година, во рамките на Центарот се работеше врз два научноистражувачки проекти, што се реализираа со финансиска поддршка од Фондот за научноистражувачки и уметнички дејности на МАНУ. Во рамките на научноистражувачките проекти на коишто работи Центарот, вклучени се многубројни соработници од речиси сите научни, културни и образовни институции од Македонија.

Во 2019 година, во Лексикографскиот центар беше подготвен двобројот на списанието за книжевност и уметност „МАНУскрипт“ (бр. 1–2 за 2019 година), периодично издание на Одделението за уметност.

Центар за стратешки истражувања „Ксенте Богоев“

Во текот на 2019 година, Советот на Центарот за стратешки истражувања „Ксенте Богоев“ работеше во состав: акад. Абдулменаф Беџети, акад. Бојан Шоптрајанов, акад. Радован Павловски, акад. Живко Попов, акад. Катица Кулавакова, акад. Љупчо Коцарев.

Раководител на Центарот е акад. Владо Камбовски.

Во текот на 2019 година, Центарот работеше на еден меѓународен проект и на два национални проекти.

Во текот на 2019 година (заклучно со месец септември) беа одржани 10 научни расправи, собири, средби и слично, како и објавени/презентирани бројни стручни и научни трудови и публикации.

Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“

Во извештајниот период, Советот на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ (ИЦАЛ) го сочинуваа: акад. Зузана Тополињска (претседател на Советот), акад. Катица Кулавакова, акад. Витомир Митевски, акад. Ѓорги Поп-Атанасов, акад. Љупчо Коцарев, доп. член Драги Ѓоргиев, доп. член Марјан Марковиќ, проф. д-р Станислава Сташа Тофоска и проф. д-р Вальбона Тоска.

Раководител на Центарот е доп. член Марјан Марковиќ.

Во текот на 2019 година, ИЦАЛ работеше на два национални проекти а, покрај тоа, во рамките на својата дејност организира бројни настани и реализира значајни активности.

Во текот на 2019 година, соработниците на ИЦАЛ, исто така, објавија околу 20 научни статии во домашни и во меѓународни научни списанија.

ИЦАЛ има склучено договори за соработка со бројни меѓународни научни институти и универзитети.

Истражувачки центар за културно наследство „Цвејан Грозданов“

Во извештајниот период, Советот на Истражувачкиот центар за културно наследство работеше во состав акад. Вера Битракова Грозданова, акад. Ѓорѓи Поп-Атанасов, акад. Влада Урошевиќ, доп. член Драги Ѓорѓиев, доп. член Марјан Марковиќ, проф. д-р Елица Манева, архиепископ г. г. Стефан, митрополит г. Тимотеј и м-р Бихеџудин Шехапи.

Раководител на Центарот е акад. Ѓорѓи Поп-Атанасов.

Во текот на 2019 година, Центарот работеше на четири национални проекти, од кои три беа поддржани од Министерството за култура.

Покрај тоа, во извештајниот период, Центарот учествуваше на девет научни собири и научно-едукативни школи и работилници, организираше три научни собири, научно-едукативни школи и работилници и една изложба, а објави и 12 трудови.

Истражувачки центар за компјутерски науки и информатички технологии

Во извештајната година, Советот на Истражувачкиот центар за компјутерски науки и информатички технологии го сочинуваа сите членови на Одделението за технички науки: акад. Аладин Абази, акад. Леонид Грчев, акад. Ратко Јанев, акад.

Глигор Каневче, акад. Љупчо Коцарев, акад. Јордан Поп-Јорданов.

Раководител на Центарот е акад. Љупчо Коцарев.

Во текот на 2019 година, Центарот работеше на шест меѓународни проекти финасирани од странски извори, на еден проект во рамките на проектната соработка МАНУ – БАН, на два проекта во рамките на проектната соработка МАНУ – САНУ и на три проекти финансирани од МОН.

Покрај тоа, во извештајната година, Центарот објави една монографија и 19 трудови, публикувани во меѓународни списанија, а доби и два патента.

Истражувачки центар за живојна средина и материјали

Во извештајниот период, Советот на Истражувачкиот центар за животна средина и материјали работеше во состав: акад. Ѓорѓи Филиповски, акад. Бојан Шоптрајанов, акад. Глигор Јовановски, акад. Вlado Матевски, акад. Дончо Димовски, проф. д-р Блажо Боев (до-писен член на МАНУ), проф. д-р Гордана Богоева-Гацева, проф. д-р Трајче Стафилов, проф. д-р Ненад Новковски, проф. д-р Иван Блинков, проф. д-р Ордан Чукалиев, проф. д-р Љупчо Меловски и Јани Макрадули.

Раководител на Центарот е акад. Бојан Шоптрајанов.

Во текот на 2019 година, во Центарот е работено на шест проекти од програмата за соработка меѓу Македонската академија на науките и уметностите и Бугарската академија на науките, како и со Српската академија на науките и уметностите.

Покрај тоа, во извештајниот период, Центарот објави 12 труда, од кои десет во меѓународни научни списанија, и презентира 19 труда на научни собири, во земјата и во странство.

Истражувачкиот центар за животна средина и материјали, во рамките на својата дејност, има потпишано меморандуми за соработка со бројни универзитети, научни институти и факултети.

Информации за работата на Секретаријатот и на стручните единици на Македонската академија на науките и уметностите

Секретаријат на МАНУ

Во извештајниот период, секторите и одделите на Секретаријатот редовно беа ангажирани во остварувањето на административните и на техничките задачи на МАНУ, предвидени со Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, и во административното извршување на одлуките и заклучоците на органите, одделенијата, научноистражувачките и уметничките организациони единици, фондовите и на работните тела на Академијата заради обезбедување законито и ефикасно извршување на работите и задачите во Академијата.

Наедно, службите во Секретаријатот ги вршеа сите административни и технички работи во поддршка на основната дејност на МАНУ, при што посебно беа ангажирани во вршењето на административните и на техничките работи во врска со: почнатата постапка за измена на Статутот на МАНУ; активностите што му претходеа на извршениот избор на новиот состав на Претседателството на МАНУ за периодот 2020 – 2023 година; активностите што ѝ претходеа на подготовката на буџетското барање и на финансиските планови на МАНУ за 2020 година, подготовката на годишните сметки на МАНУ за 2018 година, подготовката на Извештајот за работата на МАНУ во 2018 година и на Програмата за работа на МАНУ во 2019 година, подготовката на годишните планови за јавни набавки на МАНУ во 2019 и во 2020 година, како и во измените и дополнувањата на Планот во 2019 година; и со подготовката на два правилника, како и на сите одлуки и заклучоци на органите, одделенијата, работните тела, советите на научните и уметничките организациони

единици и на одборите на стручните единици на МАНУ.

Секретаријатот, исто така, тековно подготвуваше материјали за седниците на Собранието, Претседателството, Извршниот одбор на Претседателството, одделенијата, научноистражувачките и уметничките организациони единици, фондовите и на работните тела на МАНУ, и водеше записници од седниците. Секретаријатот учествуваше и во подготовка на периодичното издание *Летопис на МАНУ 2018* и на *билтениите на МАНУ – билтени* во кои се објавени општи акти на МАНУ и *Информативен билтен на МАНУ 2018*, во кои се објавени информации за работата на МАНУ.

Вработените во Секретаријатот, во рамките на своите утврдени работни обврски, беа административно и технички вклучени во: подготвувањето и следењето на научноистражувачките и уметничките проекти; изготвувањето договори со соработниците на проектите; организацијата и реализацијата на научните и стручните собири, на предавањата и на изложбите, одржани во зградата на МАНУ и во Куќата *Уранија* во Охрид; јазичната редакција на изданијата на МАНУ и нивната техничка подготовка за печат; подготовката на материјалите за воспоставување и реализација на соработка со странски академии на науките и на уметностите; извршувањето на материјално-финансиските работи; следењето на постојната законска регулатива и усогласувањето на интерните акти со неа; спроведувањето на постапките за јавни набавки; и вршењето внатрешна ревизија на процесите утврдени со годишните планови на МАНУ за извршување внатрешна ревизија.

Вработените во Секретаријатот ги вршеа и административните работи на Фондот „Трифун Костовски“ и на Фондот „11 Март 1943“.

Стручни единици

Библиотека на МАНУ

Библиотечниот одбор во 2019 година работеше во следниов состав: акад. Витомир Митевски (претседател), акад. Дончо Димовски, акад. Леонид Грчев, акад. Богомил Ѓузел, доп. член Сашко Кедев и доп. член. Изет Зекири.

Библиотеката ги извршуваше редовните работи предвидени со Програмата за работа на МАНУ во 2019 година.

Библиотеката работеше на комплетирање на библиотечниот фонд со домашни и со странски публикации преку размена, подароци и купување, стручна обработка на нови наслови (Децимална класификација и предметизација, каталогизација, аналитичка обработка итн.) и изготвување библиографии за потребите на членовите на Академијата. Исто така, се вршеше пребарување и давање библиотечни и библиографски информации и позајмување публикации од фондот. Најголем дел од набавката на литература се одвива по пат на размена со научни и културни институции од земјата и од странство.

Обновена е претплатата на 11 странски списанија. Продолжена е набавката на томовите (48, 49, 50, 51 и 52) од *Православная энциклопедия*, во издание на Црковно-научниот центар „Православна енциклопедија“ (Церковно-научный центр „Православная энциклопедия“) од Москва. Набавени се осум книги од реномираната серија *Кирилметодиевски студии* (18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25) и книгата *Progress in Economics Research*.

Според принципите на Меѓународната децимална класификација, стручно се обработени 405 публикации (255 странски и 155 македонски). За нив се изготвени предметни определници за тематско пребарување во електронската база на COBISS за Македонија (базата *COBIB.MK*). Библиотечниот фонд е зголемен за 70 нови монографски публикации, 15 дублети и околу

690 броеви на списанија, при што вкупниот број публикации во фондот на Библиотеката изнесува 172.665 библиотечни единици (59.281 монографија и друг книжен материјал и 113.384 томови и броеви на списанија и весници).

Редовно се прегледувани дневните весници, неделници и списанија што пристигнуваат во Библиотеката, при што се скенирани статии што се однесуваат на активностите на Академијата и на академиците.

Библиотеката ја посетија околу 3.140 читатели кои користеа 6.360 книги и 1.900 единици периодика (весници, неделници, списанија).

По пат на меѓубиблиотечно позајмување, од Библиотеката се позајмени 104 книги, а за Библиотеката – 28 публикации, од кои една со меѓународен заем.

Библиотеката, како членка на конзорциумот МЕБ (Македонски електронски библиотеки), имаше пристап до 15 бази на научни и стручни списанија и книги на EBSCO, а во соработка со неколку библиотеки, беше обезбеден и пристап до базата National DAF & MathSciNet на Американското математичко друштво.

Библиотеката работеше на сигналирање на обработените книги, евидентирање списанија, неделници и весници, при што се средени се 7.400 книги и 2.370 единици периодика.

Испратени се за размена изданија на МАНУ објавени во 2018 и во 2019 година. Направени се 971 пакет за околу 400 институции од земјата и од странство. Исто така, подготвени се и околу 250 пакети по барање на членовите на МАНУ.

Подготвени се донации со изданија на МАНУ за Библиотеката „Алби“ во с. Бабино, Демир Хисар, и тоа 35 книги, потоа 31 книга за 12. конгрес на AIESEE во Букурешт, Романија, како и 48 книги од преводите на Владата за Универзитетот ЈИЕ во Тетово.

Архив на МАНУ

„Хараламџие Поленакоски“

Во текот на извештајниот период, Архивскиот одбор работеше во состав: акад. Газанфер Бајрам (претседател), акад. Леонид Грчев, акад. Дончо Димовски, акад. Момир

Поленакoвик, акад. Ѓорги Поп-Атанасов, доп. член Драги Ѓоргиев и Љубомир Ѓоревски, раководител на Архивот.

Архивот ги извршуваше редовните работи предвидени со Програмата за работа на МАНУ во 2019 година:

- материјалите од матичната архива на МАНУ се средени хронолошки, тематски и по архивски знаци;

- во соработка со Државниот архив се конзервирани, реставрирани и скенирани материјали на фондот „Јосиф Михаилович“; за проектот „Македонија низ архивите“ на Државниот архив и за изложбата „Архивите – богатство од спомени“, се скенирани архивски материјали и фотографии од фондовите „Арсени Јовков“, „Коста Солев Рацин“, „Ганчо Хаџи Панзов“, „Никола Мартиновски“, „Лазар Личеноски“, „Ацо Шопов“ и „Театарот во Штип“;

- скенирани архивски единици од фондот „Бранислав Русик“, дигитализирани и архивски обработени фотографии од фондот „Арсени Јовков“ и фондот „Тодор Миrowsки“, а архивски се обработени фото-албуми од фондот „Петре Богданов – Кочко“;

- дигитализирани се неколку ракописи од XV и XVI век;

- реставрирана, конзервирана и укоричена е старопечатената книга печатена во Венеција во 1519 година, како и четири книги од Кузман Шапкарев,

- во соработка со акад. Ѓорги Поп-Атанасов, започнато е оформување фонд со материјали од поновите активности на Македонците во Пиринска Македонија, Република Бугарија,

- со добиени материјали од амбасадорот Благој Зашов е формиран фонд „Благој Зашов“; добиени се материјали во сопственост на акад. Кирил Мицевски; обработени се архивски единици од фондот „Вера Стојчевска-Антиќ“; а е дополнет и фондот од Архивот на Југославија за стопанството на Македонија со архивски

материјали од Министерството за трговија и индустрија и од Министерството за финансии добиени од проф. д-р Ристо Христов.

- библиотечниот фонд на Архивот е збогатен со 105 изданија, а библиотечниот легат од фондот „Љубен Лапе“ е дополнет со 452 изданија,

- збирката старословенски ракописи од Македонија во дигитален облик е збогатена со осум ракописи,

 - скенирани се книги и микрофилмови.

- фотографирани и архивирани се 45 настани во Академијата и петнаесетина поважни средби кај претседателот на МАНУ; архивирани се 20 аудиоснимки и осум видеоснимки на настани во Академијата; и се изработени и обработени фотографии и видеоматеријали за интернет-страницата на МАНУ.

- фондот е збогатен со два документарни филма.

- се дигитализираа книги, списанија, весници, архивски материјали, фотографии,

- се фотографираа и се подготвуваа фотографии за илустрирање на изданија на МАНУ и за каталози на МАНУ; се фотографираа десетина уметнички дела примени во МАНУ; а се фотографираше и за потребите на проектот „Скулптура и декоративна пластика во антиката во Македонија“;

- се изработи кратко видеообраќање на претседателот на МАНУ по повод 150-годишнината на БАН и се изработија слајд-проекции за настани во МАНУ,

- се дигитализираа 32 мелограми со македонски изворни народни песни од фондот „Васил Хаџиманов“ за промоција на маке-донската култура и музика во Чешката Република.

- се врамија 87 уметнички слики од Бранислав Зенделски и се направија интервенции врз пет други уметнички слики во сопственост на Академијата.

- во просториите на Архивот, беше поставена Изложба на архивски материјали од акад. Харалампие Поленакoвик по повод 110 години од неговото раѓање.

Информации за работата на работните тела на Македонската академија на науките и уметностите

Одбор за научни и уметнички дејности

Во 2019 година, Одборот за научни и уметнички дејности работеше во состав: акад. Владо Матовски (претседател), акад. Ѓорѓи Филиповски, акад. Георги Старделов, акад. Илија Филипче, акад. Љупчо Коцарев и доп. член Изет Зеќири. Секретарските работи на Одборот ги вршеше Дијана Славеска, помлад соработник за научни собири и други јавни приредби од 20 јуни 2019 година.

Во извештајниот период, Одборот одржа четири седници на кои беа разгледани годишните и завршните извештаи за научноистражувачките и за уметничките проекти финансирани од Фондот на МАНУ и од други извори за 2018 и за 2019 година, како и предлозите за нови научноистражувачки и уметнички проекти што ќе се финансираат од Фондот на МАНУ во 2019 и 2020 година. Врз основа на предложените критериуми за распределба на средствата за научноистражувачките и уметничките проекти од Фондот за научни и уметнички дејности на МАНУ во 2019 и 2020 година, Одборот утврди предлог за распределба на средствата за финансирање на проектите за наведените години.

Во овој период, Одборот утврди предлог за распишување конкурс за поднесување предлози за финансирање научноистражувачки и уметнички проекти од средствата на Фондот на МАНУ во 2020 година.

Одбор за меѓународна соработка

Во 2019 година, Одборот за меѓународна соработка работеше во состав: акад. Луан Старова (претседател), акад. Влада Урошевиќ, акад. Алајдин Абази, акад. Глигор Јовановски, акад. Гоце Петрески и акад. Живко Попов. Стручните и административните работи на Одборот ги вршеше Гоце Алексоски, советник за

меѓуакадемска, меѓународна и друга соработка.

Во текот на 2019 година, Одборот за меѓународна соработка утврди предлози за потпишување меморандуми или договори за разбирање и соработка со други академии на науките и уметностите и со соодветни меѓународни асоцијации и организации.

Членовите на Одборот, во извештајниот период, беа информирани за меѓународните активности на МАНУ, при што некои од нив присуствуваа на разговори со претставници на странски академии и со амбасадори, кои иницираа соработка со странски академии.

Издавачки совет

Во 2019 година, Издавачкиот совет работеше во состав: акад. Леонид Грчев (претседател), акад. Бојан Шоптрајанов, акад. Момир Поленаковиќ, акад. Митко Маџунков, акад. Витомир Митевски и доп. член Драги Ѓорѓиев. Секретарските работи на Советот ги вршеше Софија Чолаковска-Поповска, раководител на Одделот за издавачка и за информатичка дејност.

Советот одржа неколку консултативни седници на кои утврди предлог за користење на средствата за издавачката дејност на МАНУ во 2019 година, предлози за печатење изданија на МАНУ, за именување уредувачки одбори, односно уредници и за определување тиражи на изданијата на МАНУ и предлози за утврдување продажни цени на изданија на МАНУ достапни за продажба во Книжарницата на МАНУ.

Уметнички совет

на Ликовниот салон на МАНУ

Во 2019 година, Советот работеше во состав: акад. Газанфер Бајрам, акад. Васко Ташковски и акад. Влада Урошевиќ.

Членовите на Уметничкиот совет ги следеа подготовките за изложбите што беа поставени во Ликовниот салон на Македонската академија на науките и уметностите и во Куката на *Уранија* во Охрид и ја надгледуваа нивната реализација.

Комисија за примање завештанија, подароци, легати и фондови

Во 2019 година, Комисијата работеше во состав: акад. Газанфер Бајрам (претседател), акад. Катица Кулавова и Љубомир Ѓоревски.

Комисијата за примање завештанија, подароци, легати и фондови даде позитивни мислења за примање подароци од акад. Луан Старова – биста на акад. Луан Старова од акад. Томе Серафимовски и од Антонио Митриќески (син на акад. Боро Митриќески) – три скулптури од акад. Митриќески: Коњак – Кузман Капидан, Портал и Средба.

Комисија за оцкуќ на уметнички дела

Во 2019 година, Комисијата работеше во состав: акад. Газанфер Бајрам, акад. Влада Урошевиќ и акад. Глигор Јовановски.

Од членовите на Комисијата за откуп на уметнички дела, во текот на извештајната година, беа прибавени мислења за откуп на неколку уметнички дела, наменети за збогатување на уметничкиот фонд на Академијата или за подароци, одобрени од органите на МАНУ.

Комисии за јавни набавки

Во согласност со Законот за јавни набавки, а врз основа на Планот за јавни набавки на МАНУ во 2019 година, беа донесени одлуки за јавни набавки во чии рамки беа именувани комисии за спроведување на јавните набавки.

Комисиите, во зависност од постапката за доделување на договорот за јавна набавка, вршеа работи согласно со Законот за јавни набавки и постапуваа во согласност со Кодексот на однесување при спроведување на јавните набавки.

Во извештајниот период, преку електронскиот систем за јавни набавки беа спроведени вкупно 118 постапки за јавни набавки: 68 постапки завршија со склучување договор (притоа, се склучени вкупно 150 договори), 41 постапка беше поништена и 9 постапки се во тек. Сите 118 постапки беа спроведени во електронска форма.

Преглед на спроведени постапки, прикажани според видот на постапката:

Информации за одржани научни и свечени собири, изложби, предавања и промоции

Во текот на 2019 година, во организација на МАНУ беа одржани вкупно 33 настани: 11 научни собири (домашни и меѓународни), 6 свечени собири, 2 изложби, 6 предавања, 5 промоции, 1 комеморативна седница и 2 посети на странски делегации. Во Ликовниот салон беа одржани и 3 други изложби.

Во рамките на Научната и уметничка визита на Научниот и уметнички центар „Уранија“ во Охрид, беа одржани вкупно 14 настани: 3 научни собири, 3 изложби, 4 предавања, 2 промоции и 2 уметнички настани.

Наведените настани подетално се прикажани подолу во текстот.

Научни собири

1. Научна конференција

Градење вредносен и безбедносен систем: услов за интеграција во НАТО

На 28 март 2019 година, во организација на Центарот за стратегиски истражувања „Ксенте Богоев“ се одржа Научната конференција „Градење вредносен и безбедносен систем: услов за интеграција во НАТО“. Настанот служеше како платформа за размена на научни ставови и аргументи околу тоа какви сè реформи ѝ претстојат на Република Северна Македонија со цел таа успешно да се интегрира во Северноатлантската алијанса. Така, збор стана не само за безбедносните аспекти и стандарди туку и за принципите и вредностите кои НАТО ги промовира уште од основањето на Алијансата, во 1949 година – натамошен развој на мирните и пријателските меѓународни односи, преку зајакнување на слободните институции и промовирање на условите за стабилност и добро состојба. Збор стана и за економските придобивки или бенефити од постоењето на Алијансата, односно од членувањето во неа, а со тоа се истакна и основната премиса дека НАТО не претставува само воена туку и политичка и економска организација.

Учество на конференцијата зедоа членови на МАНУ, претставници на Владата на Република Северна Македонија, претставници на дипломатските мисии и професори

од земјата и од регионот. Конференцијата беше поделена на два дела.

Отворајќи го првиот дел од конференцијата како нејзин модератор, акад. Владо Камбовски накратко истакна зошто интеграцијата во НАТО е клучна за напредокот на Република Северна Македонија, односно како таа ќе придонесе во градењето на стабилни институции и во промоција на владеешето на правото. Тој му даде збор на претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити.

Акад. Таки Фити го посвети своето излагање на економските придобивки од интегрирањето во Алијансата. Според него, како што покажуваат и емпириските податоци од други држави, успешното интегрирање на нашата земја во НАТО сериозно ќе влијае на странските инвестиции и ќе придонесе за поповолна економска клима. Иако влезот во НАТО подразбира и зголемени расходи од државниот буџет (со оглед на тоа дека секоја држава издвојува дел од сопствениот буџет за одбраната со цел да придонесе во буџетот на Алијансата), постојат многубројни истражувања што ја илустрираат корелацијата помеѓу нагорниот тренд кај странските директни инвестиции и интегрирањето во оваа организација. Акад. Таки Фити го поздравил организирањето на дадената научна конференција и истакна дека МАНУ и понатаму ќе продолжи да поттикнува научни дискусии за клучни општествено-политички и економски теми.

Од излагањето на акад. Таки Фити за економските придобивки од интегрирањето во Алијансата

Следна за збор беше заменичката на претседателот на Владата и министерка за одбрана, г-ѓа Радмила Шекеринска. Таа ѝ се заблагодари на МАНУ за организирање на настанот и ги истакна заложбите на Владата да придонесе кон стабилност и економски напредок на државата преку интеграцијата во НАТО.

Следствено, модераторот го покани проф. д-р Иво Јосиповиќ од Универзитетот во Загреб да се обрати и тој освен што ги истакна научните сознанија и аргументи, го сподели и искуството на Република Хрватска, особено земајќи го предвид фактот дека тој бил нејзин претседател во моментот на интегрирањето во НАТО. Така, тој потенцираше дека станувањето членка на Алијансата е, според него, најдобриот пат што Република Северна Македонија може да го избере, со цел да напредува во економска и во политичка смисла. Тоа ќе придонесе и кон стабилизација на целиот регион. Се разбира, потенцираше проф. Јосиповиќ, влезот во НАТО подразбира и отстапки за секоја држава, но крајниот исход е позитивен.

Следен говорник беше вонредниот и ополномоштен амбасадор на Франција во Република Северна Македонија, Н.Е. Кристијан Тимоние. Тој ја отпоздрави иницијативата на МАНУ за ваква научна конференција и истакна дека му е чест што зема учество. Како една од првите членки на НАТО, посочи тој, Франција силно го заговара членството на Република Македонија во Алијансата. Тоа е чекор не само кон нејзиниот развој туку и кон напредокот на целиот регион.

Вториот дел од конференцијата повторно беше модериран од акад. Владо Камбовски, кој прв зеде збор. Во својот

говор тој потенцираше дека Северноатлантската алијанса одамна ја надминала рамката на една воена организација, односно дека таа претставува и сериозен чинител во градењето на системот на владеење на правото во една држава. Дури и самиот Северноатлантски договор говори не само за мир на меѓународно ниво туку и за силни институции кои ќе овозможат трајна стабилност и развој. Оттаму, Република Северна Македонија се исправа пред сериозен предизвик – да изгради систем на владеење на правото и нулта-толеранција за корупцијата со цел да ги исполни вредносните стандарди на Алијансата. Само во тој случај, таа ќе може и да ги почувствува придобивките или бенефитите од интеграцијата во овој сојуз.

Од Научната конференција

Покрај акад. Камбовски, во овој дел на конференцијата се обратија и проф. д-р Нано Ружин (Универзитет ФОН, Факултет за политички науки и дипломатија), проф. д-р Методија Дојчиновски (Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Воена академија „Генерал Михаило Апостолски“ – Скопје), проф. д-р Злате Димовски (Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, Факултет за безбедност – Скопје), проф. д-р Методија Ангелески (Универзитет ФОН, Факултет за детективи и безбедност), проф. д-р Лидија Георгиева (Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет), проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев (Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски факултет), м-р Сања Керметчиева (Комора за приватно обезбедување). Секој од нив истакна клучни стојалишта за интеграцијата на нашата држава во Алијансата.

Објавен е и зборник од Научната конференција.

2. Научна конференција

Одбележување на Меѓународниот ден на толеранцијата на тема „30 години од усвојувањето на Конвенцијата за правата на детето – примена и натамошни предизвици“

На 20 ноември 2019 година, Центарот за стратемски истражувања „Ксенте Богоев“ при МАНУ, по осми пат го одбележа Меѓународниот ден за толеранција, на тема „30 години од усвојувањето на Конвенцијата за правата на детето – примена и натамошни предизвици“. Настанот со поздравни говори го отворија акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, акад. Владо Камбовски, г-ѓа Елсфет Ериксон (Ms Elspeth Ericson), заменик-претставник на УНИЦЕФ во Република Северна Македонија и г-н Гонул Бајрактар, заменик-министер за труд и социјална политика во Република Северна Македонија. Претседателот на Република Северна Македонија, проф. д-р Стево Пендаровски одржа говор со кој го поддржа настанот и ја поздравил иницијативата на МАНУ за традиционалното одбележување на Денот на толеранцијата, особено со годишната тема – остварувањето на правата на детето и неговите најдобри интереси, по што беше најавена првата работна сесија.

Поздравен говор на акад. Таки Фити, претседател на МАНУ

Од Научната конференција

Работниот дел на конференцијата продолжи со теми од областа на примената на Конвенцијата за правата на детето и натамошните предизвици. Акад. Владо Камбовски говореше за *Импактот на*

Конвенцијата за правата на детето врз унапредување на правата на детето. Проф. д-р Лазар Нанев, судија и претседател на СППМД – Кавадарци зборуваше за *Процесната положба на децата жртви*. М-р Драги Целевски, државен советник, како претставник на Канцеларијата на Народниот правобранител се осврна на *Искуствата на Народниот правобраниител во остварување на правата на детето*. Првата сесија од работниот дел на конференцијата заврши со излагањето на проф. д-р Дејан Мицковиќ од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на тема *(Не)усогласеноста на македонското законодавство со Конвенцијата на правата на детето*.

Втората сесија започна со излагањето на г-ѓа Тања Кикерекова, член на Државниот совет за превенција на детското престапништво и Министерството за правда, на тема *Исполнување на договорените обврски од Конвенцијата на правата на детето*, а г-н Драги Змијанац, извршен директор на Првата детска амбасада „Меѓаши“, говореше за *Алтернативниот извештај за правата на децата*. Работниот дел заврши со излагањето на г-ѓа Светлана Црвенковска од Здружението на млади правници која говореше за *Заштитата на децата беѓалци и нејидружуваниите деца*.

По излагањата на главните говорници и на излагачите на меѓународната конференција, другите учесници беа поканети да земат учество во дискусијата по прашањата што се отворија на конференцијата. На крајот, акад. Владо Камбовски ги изложи завршните видувања, со што конференцијата беше успешно завршена.

3. Научна конференција

Конференција за енергетско планирање и моделирање на енергетски системи

На 12 и 13 декември, Истражувачкиот центар за енергетика и одржлив развој при Македонската академија на науките и уметностите, заедно со „Прајсвотерхаускуперс“ (PricewaterhouseCoopers) (PwC), ја одржаа 10. Конференција за енергетско планирање и моделирање на енергетски системи, на тема: *Енергетското планирање и моделирање за енергетска традиција*. Конференцијата ја отвори акад. Глигор Каневче, раководител на Истражувачкиот центар за енергетика и одржлив развој.

4. Научна и уметничка визита на Научниот и уметнички центар „Уранија“ во Охрид

Во организација на Македонската академија на науките и уметностите, во рамките на Научната и уметничка визита на Научниот и уметнички центар „Уранија“ во Охрид, се одржаа повеќе манифестации

– од 27 до 29 јуни 2019 година, во организација на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ при МАНУ се одржа Лингвистичка работилница: „Дијалектите на македонскиот јазик – современа состојба и картографска обработка“

Од Лингвистичката работилница

Гостите и учениците на Охридската школа на природното право

– од 1 до 7 јули 2019 година, петта сесија на Охридската школа на природното право под наслов „Предизвици во реформата на правниот, политичкиот и безбедносниот систем на Република Северна Македонија“, во организација на Центарот за стратески истражувања „Ксенте Богоев“ при МАНУ, а поддржана од Амбасадата на Соединетите Американски Држави во Република Северна Македонија. Првата сесија ја отвори акад. Владо Камбовски по него се обратија г-ѓа Челси Шинор, правен советник во Амбасадата на Соединетите Американски Држави, акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, и проф. д-р Арбер Адеми, министер за образование и наука на Република Северна Македонија;

Акад. Владо Камбовски ја отвори првата сесија од Охридската школа

Од учеството на акад. Таки Фити на Охридската школа

Од оперската ноќ

– на 15 јули 2019 година, The Art of Power, оперска ноќ со Влатко Груевски – тенор, и Андреја Наунов – уметнички соработник, пијано;

– на 9 јули 2019 година, Изложба на стари фотографии од Курт Хејлишер;
– од 25 јули до 1 август 2019 година, изложба „Дртеж на свила“ на Лена Зафировиќ, архитект;

Обраќање на акад Таки Фити на предавањето на акад. Шабан

Обраќање на акад Луан Старова на предавањето на акад. Шабан

– на 26 јули 2019 година, предавање на акад. Шабан Синани, член на Албанската академија на науките: „Кочо Рацин – Никола Ѓерѓ Миѓени, една балканска поетска паралела“ и работна средба меѓу Албанската академија на науките и МАНУ;

Од отворањето на Ликовната изложба на Мајкл Клос

– од 17 до 24 јули 2019 година, Ликовна изложба на Мајкл Клос;

Од предавањето на Трифче Сандев

– на 12 август 2019 година, се одржа предавање на Трифче Сандев на тема „Шест степени одвоеност: мит или светот е навистина мал?“;

Од предавањето на Александар Дединец

– на 13 август 2019 година, се одржа предавање на Александар Дединец на тема „Енергетската политика во Македонија во функција на остварување на одржливиот развој“;

Од предавањето на акад. Љупчо Коцарев

– на 13 август 2019 година, се одржа предавање на акад. Љупчо Коцарев на тема „Разумната неефективност на математиката“;

Од промоцијата

– на 20 август 2019 година, се одржа промоција на изданијата „Поети и раскажувачи академици. Антологија на поети и раскажувачи“ на Академијата на науките и уметностите на Косово и „Поети академици. Антологија на поети членови на Македонската академија на науките и уметностите“;

Од обраќањето на проф. д-р Владимир Филиповски, промотор на изданието

– на 26 август 2019 година, промоција на изданието „Улогата на фискалната и на монетарната политика во стабилизацијата на економиите“ од акад. Таки Фити, промотор проф. д-р Владимир Филиповски;

Од обраќањето на акад. Таки Фити на промоцијата

– во период 4 – 5 октомври 2019 година, во Куќата „Уранија“ во Охрид, Истражувачкиот центар за културно наследство „Цветан Грозданов“ при МАНУ организираше Научен собир на тема „Охрид и Балканот, археолошки погледи“, по повод 80. роденден на акад. Вера Битракова Грозданова. Собирот имаше меѓународен карактер на кој, покрај домашни професори и истражувачи, учествуваа и гости од повеќе земји од светот, блиски соработници на акад. Битракова. За време на настанот беа организирани и посети на катедралната црква „Св. Софија“, Куќата на Робевци и локалитетот Плаошник.

Од излагањето на акад. Вера Битракова Грозданова на Научниот собир

Од Научниот собир

5. Меѓународен научен собир 200 години Дичо Зограф (1819 – 2019)

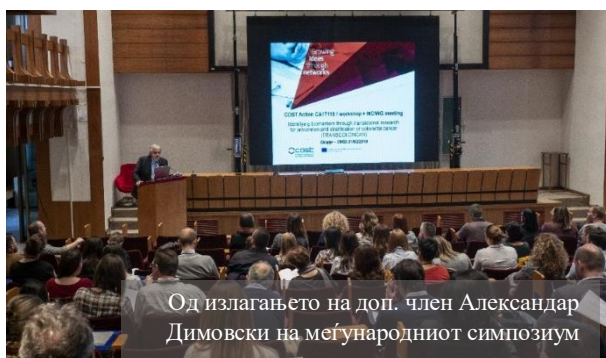
Во периодот од 17 до 18 октомври, во организација на Македонската академија на науките и уметностите и Македонската православна црква – Охридска архиепископија се одржа Меѓународен научен собир „200 години Дичо Зограф (1819 – 2019)“.

МАНУ и ИЦКН „Цветан Грозданов“ ја одбележаа 200-годишнината од раѓањето на Дичо Зограф со повеќе настани, меѓу кои позначајни се Изложбата на оригинални икони на Дичо Зограф во Ликовниот салон на МАНУ и Меѓународната научна конференција на која учествуваа дваесетина истражувачи од Македонија и од соседните балкански земји. И двата настани предизвикаа голем одглас во јавноста и поттикнаа зголемен интерес за делото на овој наш најпознат зограф од 19 век. На изложбата се презентираа триесетина оригинални дела на Дичо Зограф, икони, икони на платно, проскинитари и еден сликан ковот за мошти, како и десетина репродукции, во форма на постери, на страници од неговата Ерминија. Изложбата беше збогатена и со оригинални архивски материјал од семејната архива на семејството Коловски од Лазарополе, документи од договори за работа, страници од зографски дневник, зографски скици и цртежи.

На Меѓународната научна конференција учествуваа дваесетина учесници од Македонија, Бугарија, Србија и Албанија. На четирите работни сесии се презентираа многу нови и досега непознати сегменти од опусот на Дичо Зограф. Новоидентификувани икони, фреско ансамбли, непознати архивски документи, како и студиозни истражувања за иконографските и тематските особености на неговиот иконопис. Од посебен интерес ја издвојуваме презентацијата и соопштението на колегите од Националниот музеј од Тирана, кои ги презентираа иконите на Дичо од збирката на Музејот, за кои досега многу малку се знаеше, како и новооткриените икони од црквите во Видинско, Бугарија, и малку познатите дела на зографите од Дебарско-мијачката школа сликани за црквите во Косово и во јужна Србија. Посебен интерес предизвика и студиозната анализа на одредени иконографски теми, сосема непознати со примери од дела сликани во пределите на Мавровско и Дебар во Западна Македонија. Презентираните научни соопштенија имаат високо ниво на научна компетентност со доста нови сознанија кои, несомнено, придонесоа поцелосно да го следиме и согледуваме севкупното дело на овој наш најпознат и најзначаен зограф од 19 век.

6. Меѓународен симпозиум *Identifying Biomarkers Through Translational Research for Prevention and Stratification of Colorectal Cancer*

На 28 февруари и 1 март 2019 година, во организација на Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“, се одржа дводневен Симпозиум, во рамките на иницијатива *COST Action no. CA17118 Action Title: Identifying Biomarkers Through Translational Research for Prevention and Stratification of Colorectal Cancer*.

Од излагањето на доп. член Александар Димовски на меѓународниот симпозиум

7. Стручна расправа *Реформата на Јавното обвинителство*

На 29 јануари 2019 година, со почеток во 10:00 часот, во организација на Центарот за стратески истражувања, се одржа Расправата под наслов „Реформата на Јавното обвинителство“. Настанот служеше како платформа на која ќе може да се спротивстават научните аргументи за тоа како Јавното обвинителство во Република Македонија треба да биде конструирано во иднина. Така, стана збор за Јавното обвинителство на Република Македонија, за вишите јавни обвинителства и основните јавни обвинителства, но се разбира, и за Посебното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција, како и за Специјалното јавно обвинителство. Учесниците на настанот, пред во ден и модериран од акад. Владо Камбовски, се осврнаа на повеќе аспекти за претстојното, но и за перспективното законодавство (нацртите на соодветните закони што ѝ се достапни на јавноста). Отворајќи ја расправата, акад. Владо Камбовски накратко ја резимираше суштината на рефор-

мата во Јавното обвинителство во Република Македонија. Тој нагласи колку е значајна функционалноста на Јавното обвинителство за Република Македонија, но и со колку предизвици државата се соочува во тој поглед. Според него, една од основните дилеми што се јавува е дилемата како да се уредат статусот и положбата на Специјалното јавно обвинителство; тоа беше замислено како ад хок институција, но се покажа како ефикасно во борбата со криминалот. Акад. Камбовски изрази заложба ставовите од оваа расправа да дојдат до надлежните органи кои ги градат политиките и го моделираат законодавството, така што овој извештај ќе биде доставен до Министерството за правда и до другите чинители во процесот.

Од учесниците на стручната расправа

Проф. д-р Гордан Калајџиев го започна своето излагање така што потенцираше дека не е логично да постојат повеќе нацрт-закони за Специјалното јавно обвинителство (во натамошниот текст: СЈО). Како што појасни, на владиниот портал за предлог-закони „Единствен национален регистар на прописи (ЕНЕР)“ постои еден нацрт-закон, а во јавноста се шири веста дека постојат и други. Таквиот пристап на надлежните органи ја намалува можноста за квалитетна дискусија. Понатаму, тој истакна дека реформата на Јавното обвинителство е комплементарна со реформата на контраразузнавачките и безбедносните служби, односно дека овие две се поврзани. Оттаму, тој изрази надеж дека во иднина обвинителствата ќе бидат поактивни во работните групи кои подготвуваат нова регулатива поврзана со Управата за безбедност и контраразузнавање и со Оперативно-техничката агенција. Говорејќи, пак, за СЈО, тој истакна дека оваа институција треба да продолжи да постои, но се јавуваат два

проблеми. Прво, ако СЈО се претвори од привремена во трајна институција, тогаш Република Македонија ќе има две посебни обвинителства, имено, тоа и Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција. Затоа треба да се размисли за спојување на овие институции. Од друга страна, според него, тековниот Закон за Јавно обвинителство за гонење на кривични дела кои се поврзани и произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите (во натамошниот текст: Закон за СЈО) содржи одредби според кои дел од предметите се застарени бидејќи се поминати повеќе од 18 месеци од денот на нивното преземање од Основното јавно обвинителство. Според него, овој рок е преклузивен и не би требало да се менува во идната регулатива.

Следна се обрати специјалната јавна обвинителка на Република Македонија, Катица Јанева. Таа првично ѝ се заблагодари на Македонската академија на науките и уметностите за организацијата на настанот. Обвинителката се осврна на дилемата за начинот на кој СЈО треба да биде регулирано во иднина – дали треба да постои посебен закон за СЈО или, пак, одредбите треба да бидат инкорпорирани во општиот пропис, Законот за јавното обвинителство. На страна од тоа, таа се согласи со проф. д-р Гордан Калајџиев во ставот дека СЈО треба да продолжи да постои како трајна институција, односно дека во Република Македонија е потребно силно Јавно обвинителство кое ќе се занимава со криминалот кај носителите на високи државни функции. Таквата институција мора да ја задржи својата автономност, а да има ограничена контрола од Јавното обвинителство. Имено, Јавното обвинителство на Република Македонија да не може да ја дерогира и аброгира надлежноста над предметите, но да може да извршува надзор по претставки (на пр., ако граѓанинот кој поднел кривична пријава не е задоволен од постапувањето на СЈО, тој да може да се обрати до Јавното обвинителство и да побара надзор). Освен тоа, обвинителката Јанева се осврна и на проблемот со членот 22 од тековниот Закон за СЈО според кој СЈО смее да почне со обвиненија во рок од 18 месеци од денот на преземањето на предметите од Основното јавно обвинителство. Според неа,

треба да се размисли што да се прави со овие предмети, односно во новиот Закон за СЈО да бидат стимулирани преодни и завршни одредби со кои ќе се прецизира дали овој рок се продолжува и истрагите на СЈО може да резултираат со обвиненија.

Следен се обрати Јавниот обвинител на Република Македонија, Љубомир Јовески. Неговото излагање беше насочено кон проблемите во професионализацијата на Јавното обвинителство во Република Македонија. Освен тоа, спомена тој, во јавните обвинителства (основни, виши и Јавното обвинителство на Република Македонија) постои сериозен недостиг од обвинители, но и од стручни соработници и други службеници. Споредбата на актите за систематизација и реалната состојба го потврдуваат тоа. Оттаму, треба да се пополнат овие работни места за да дојдат до израз капацитетите на Јавното обвинителство во Република Македонија. Освен тоа, јавниот обвинител на Република Македонија се осврна и на неколку проблеми од постојниот Нацрт-закон за СЈО. Имено, СЈО не би смеело да ги застапува своите обвиненија во три степени, односно пред основните, апелациските судови и пред Врховниот суд на Република Македонија. По него, збор зеде Тодор Витларов, јавен обвинител во Вишото јавно обвинителство во Штип. Тој истакна колку неопремено е обвинителството во Република Македонија, со исклучок на СЈО, не само од аспект на човечките ресурси туку и од аспект на основните просторно-технички услови за работа. Од друга страна, според него, Законот за кривичната постапка од 2010 година ги зголемува надлежностите на обвинителот и го става во центарот на истражната постапка. Тоа е парадоксално ако се земе предвид дека станува збор за голем пораст на надлежностите, а не е инвестирано доволно во обвинителството за да се сообразат законската рамка и можностите во реалноста. Според него, имено, буџетот на обвинителствата е толку низок што тие понекогаш и не можат да дозволат обдукции во постапките, а сепак треба да одлучат дали да гонат или да не гонат. Тој го истакна и проблемот со изборот на јавен обвинител на Република Македонија од страна на Собранието по предлог на Владата, а не од самите обвинители.

Проф. д-р Гордана Лажетик се обрати следна. Таа истакна дека основниот проблем

во реформата на јавните обвинителства е тоа што во Република Македонија политиката е поставена над правото, поточно тоа што политичарите го диктираат развојот на обвинителството. Според неа, СЈО се покажа како успешна институција која мора да продолжи да постои во правниот поредок на Република Македонија. Она што останува е да се утврди модалитетот. Исто така, таа ги спомена предметите за кои претходно говорела Катица Јанева и проф. д-р Гордан Калајџиев. Според проф. д-р Лажетик, не смее да се толкува дека веќе не смеат да се почнат обвиненија по овие предмети, поради фактот што поминале 18 месеци од денот кога СЈО ги презело нив од Основното јавно обвинителство. Рокот е преклузивен од аспект на тоа кој е подносител на обвинението, поточно, го спречуваат СЈО да ги поднесе и да ги застапува, но не сите обвинителства. Доколку така се толкува одредбата, според неа, политиката уште еднаш ќе триумфира над правото.

Последен во првиот дел од расправата беше Коле Штерјев, кој е претседател на Советот на јавни обвинители. Тој говореше за зајак-нувањето на Советот на јавни обвинители, односно за тоа дека треба да се размисли дали е адекватно четири од единаесет негови членови да бидат политички избрани, односно да бидат избрани од Собранието на Република Македонија. Тој се осврна и на една дилема од Нацрт-законот за специјалното јавно обвинителство. Имено, според сегашниот текст, членовите на ова обвинителство се избираат од страна на Советот, но само по согласност на Специјалниот јавен обвинител (шефот на СЈО). Според него, нелогично е Советот на јавни обвинители да го прашува Специјалниот јавен обвинител за изборот на членови на СЈО. Такво овластување не е познато во редовното обвинителство.

Откако завршија споменатите излагања, се разви опширна дискусија во која сите наведени учесници ги противположија своите гледишта. Во текот на дискусијата, за збор се јави и Станислав Пинтар кој е окружен државен обвинител и советник во Специјалното обвинителство во Љубљана, а воедно и експерт ангажиран од Европската комисија да ја помогне реформата на Јавното обвинителство во Република Македонија во рамките на проектот „IPA2017/Countering

Serious Crime in the Western Balkans“. Тој ги резимираше наодите и ставовите искажани на расправата и истакна неколку предлози како да се надминат недостатоците во македонската законодавно-правна рамка.

Заклучоци и предлози

1. Едногласно е мислењето на учесниците во расправата дека новиот Закон за јавно обвинителство треба што побрзо да влезе во собраниска процедура и да биде усвоен најдоцна во март, затоа што претставува еден од клучните предуслови за натамошни реформи во правосудството со очекувани резултати што ќе претставуваат основа за позитивна оценка на Европската комисија за определување датум за почеток на преговорите за членство на Република Македонија во ЕУ.

2. Расправата за нацртот на посебниот Закон за специјалното јавно обвинителство треба да продолжи пред работната група за под-готовка на Законот за јавно обвинителство, формирана од Министерството за правда, во правец на интегрирање на Специјалното јавно обвинителство во единствениот систем на Јавното обвинителство, во согласност со Стратегијата за реформа на судството, со негово уредување со единствениот Закон за јавно обвинителство. Работната група што го подготвуваше Законот за јавно обвинителство треба да добие проширен мандат за таква интервенција во тој закон.

3. Со оглед на тоа дека уредувањето на надлежностите на Јавното обвинителство е опфатено и со законите за разузнавање, контраразузнавање и безбедност, работната група за изготвување на Законот за јавно обвинителство треба да ги разгледа и тие закони и да даде свои сугестии заради хоризонтална хармонизација на нивните одредби со Законот за јавно обвинителство и Законот за кривичната постапка.

4. Во однос на статусот, остварувањето на своите функции и ефективностата и ефикасноста на Специјалното јавно обвинителство, учесниците во расправата се едногласни во мислењето дека тоа не само што ги даде очекуваните резултати заради кои е формирано туку и претставуваше единствена институција во најкризниот период на државата, на институциите и владеештвото на правото, која ја одржа довербата на

граѓаните дека правдата е достижна и дека правото и правните институции се единствените механизми што имаат моќ и може да им застанат на пат и на најтешките политички насилства, злоупотреби на власта и на сите форми на организиран криминал под заштита на политичките партии и власта. Поради тоа, особено поради фактот дека реформите на судството се наоѓаат на своите почетоци, застанати на легислативно рамниште, продолжувањето на функционирањето на ова обвинителство со сиот свој капацитет е неопходно не само заради расчистување на случаите на организиран криминал, корупција, изборни инкриминации, злоупотреби на службената положба и други тешки дела што ја притискаат свеста на сите граѓани и го одржуваат нивното чувство на загрозеност на основните човекови слободи и права од одметнати од правото политички структури, туку и заради превентивно дејствување во однос на опасноста институциите на правдата што треба да се реформираат, да потпаднаат под слични влијанија што го попречуваат остварувањето на начелото на владеење на правото.

5. Уредувањето на статусот и надлежностите на Специјалното јавно обвинителство, со новиот Закон за јавното обвинителство треба да се засноваат врз следниве принципиелни решенија:

а) Со ЗЈО се формира Специјално јавно обвинителство што ги обединува постојното СЈО и Основното јавно обвинителство за корупција и организиран криминал, под единствен назив: Специјално јавно обвинителство за дела на висока корупција и организиран криминал.

б) Новоформираното СЈО го задржува релативно автономниот статус во однос на надлежноста (постапување во прв и втор степен) и финансирањето, но останува во хиерархиска подреденост на Државниот јавен обвинител.

в) Специјалниот јавен обвинител се имедува од редот на обвинителите во СЈО, од Советот на јавни обвинители, а јавните обвинители во СЈО имаат неограничен мандат. Мандатот на постојното СЈО се продолжува за наредните пет години.

г) Специјалното јавно обвинителство продолжува да постапува по предметите

според постојниот Закон (дела од и во врска со при слушавањето на разговорите) и ја презема надлежноста на Основното јавно обвинителство за организиран криминал.

д) Со влегувањето во сила на новиот ЗЈО или во рок потребен за реорганизација на обвинителствата, престанува да важи постојниот ЗЈО.

ѓ) Со преодните одредби на новиот ЗЈО се расчистуваат спорните прашања околу постапувањето на СЈО според постојниот закон со кој е уредена неговата надлежност, посебно значењето и дејството на член 22, врз толкување кое поаѓа од следниве стојалишта:

– Прво, Законот за СЈО е во сила пет години од неговото усвојување од страна на Собранието на РМ (чл. 1 ст. 3 од Законот за СЈО). Новиот ЗЈО се донесува во тој рок и го продолжува континуитетот во примената на неговите одредби.

– Второ, Јавниот обвинител кој раководи со СЈО е овластен да истражува и да гони кривични дела кои се поврзани и произлегуваат од содржината на неовластеното следење на комуникациите (чл. 5 ст. 1 од Законот за СЈО). Независно од тоа што посебниот Закон за СЈО е донесен во посебни политички околности, неспорно е дека СЈО својата функција ја извршува во својство на државен орган кој ги гони сторителите на кривични дела и на други со закон утврдени казниви дела и извршува и други работи утврдени со закон (чл. 106 ст. 1 од Уставот на РМ).

– Трето, според членот 20 од Законот за СЈО, функцијата јавен обвинител кој раководи со СЈО престанува по завршувањето на сите истраги и гонења што се во негова надлежност, од што произлегува дека нема пречки СЈО да презема предистражни и истражни дејства и да носи јавнообвинителски одлуки во согласност со Законот за кривичната постапка, без оглед на одредбата од членот 22 на тој закон.

– Четврто, текстот на Законот за СЈО е преведуван од оригиналниот текст на англиски јазик, при што член 22 е несоодветно преведен. Имено, делот од англискиот текст на член 22 кој гласи: „in a period not longer than 18 months from the day when he/she assumed control over the cases and materials under his/her jurisdiction“, во македонски јазик

е преведен како: „во период не подолг од 18 месеци од денот на преземањето на предметите и материјалите во негова надлежност“, наместо „во период не подолг од 18 месеци од денот на воспоставување на контролата врз предметите и материјалите во нејзина надлежност“. Оттука, земајќи го предвид оригиналниот англиски текст, произлегува дека 18 месеци за предметите (преземени од редовното обвинителство) и материјалите (што ќе бидат доставени до СЈО) започнуваат да течат од моментот кога СЈО имало увид и стекнало уверување дека од разговорот произлегуваат основи за поведување кривична постапка, односно од моментот кога воспоставило надлежност над преземен предмет од редовното обвинителство (чл. 11 од Законот за СЈО), а не од денот кога материјалите биле доставени до СЈО.

Петто, рокот предвиден во чл. 22 од ЗСЈО е процесен рок, кој не може да има никакво влијание врз застареноста на гонењето за делата од надлежност на СЈО. Тоа хипотетски значи дека дури и ако се смета дека тој рок има obligatorно дејство, не е исклучено гонењето пред кое било друго јавно обвинителство, затоа што поведувањето или запирањето на казненото гонење за дела за кои се гони по службена должност е строго врзано за начелата на легалитетот и официјалноста, а не за процесните рокови. За такво хипотетско решение нема место, покрај уважувањето на аргументот на рационалост и ефективност, и затоа што роковите што се предвидени во ЗКП за запирање на истрагата или за подигање на обвинение немаат obligatorна природа: постапката може да биде повторно отворана и продолжувана до настапување на рокот на застареност на казненото гонење.

Шесто, толкувањето на одредбата од чл. 22 од ЗСЈО како одредба што предвидува obligatorен рок е во спротивност со другите одредби од Законот за СЈО кои имаат начелна природа (чл. 1, чл. 5 и други) и го изразуваат духот на Законот: ефикасно процесуирање на делата откриени со прислушваните разговори.

Седмо, со новиот Закон за јавно обвинителство, со формирањето Посебно специјално јавно обвинителство за висока корупција и организиран криминал се премостува дури и формалниот приговор заснован врз тврдењето дека, по истекот на 18 месеци од

„преземањето на материјалите“, СЈО не може да подига обвиненија и мора да ги запре истрагите, а дека сите предмети може и треба да бидат предадени на друго јавно обвинителство. Новото СЈО е токму такво „друго“ редовно Јавно обвинителство.

8. Јавна расправа

Стратегијата за развој на енергетиката до 2040 година

На 29 ноември се одржа јавна расправа за *Стратегијата за развој на енергетиката до 2040 година*, што е изработена од страна на Центарот за енергетика и одржлив развој при МАНУ и „Прајсвотерхаус Куперс“ (Pricewaterhouse Coopers) (PwC). Модератор на расправата беше Димитар Кочовски – претседател на Македонска енергетска асоцијација при Стопанската комора на Македонија, а говорници: акад. Таки Фити, претседател на МАНУ; д-р Кочо Анѓушев, заменик на претседателот на Владата задолжен за економски прашања; м-р Крешник Бектеши, министер за економија; м-р Јани Макрадули, заменик-министер за животна средина и просторно планирање, акад. Глигор Каневче и д-р Александар Дединец, МАНУ.

Од јавната расправа

Од излагањето на акад. Глигор Каневче

9. Тркалезна маса

Владеење на правото, доброшо управување и квалитетот на институциите

Во период од 14 до 15 ноември, во рамките на проектот *Евро-атлантски интеграции и иницијативи за развој на Република Северна Македонија и Република Бугарија* (проектна соработка МАНУ – БАН), во Берово, се одржа Тркалезна маса на тема *Владеење на правото, доброшо управување и квалитетот на институциите*, во организација на Центарот за стратегиски истражувања „Ксенте Богоев“ при МАНУ. Тркалезната маса беше богата и кон структивна и опфати широк дијапазон на проблеми и прашања поврзани со квалитетот на управувањето и ефикасноста на институциите, владењето на правото и борбата против корупцијата, квалитетот на регулацијата на двете земји, Република Северна Македонија и Република Бугарија. На Тркалезната маса, со свои излагања се обратија претставниците од работните тимови на МАНУ и БАН. Прилозите од дискусијата, МАНУ ги објави во печатена форма во посебен Зборник на трудови.

Од тркалезната маса

10. Трибина

Трибина за философска терминологија

На 3 април 2019 година, во организација на Лексикографскиот центар на МАНУ, се одржа првата трибина за терминологија од областа на филозофијата во рамките на макропроектот „Македонска научна и стручна терминологија“. На трибината учествуваа претставници од МАНУ, Филозофскиот факултет, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Институтот за македонски јазик и од Филозофското друштво на Македонија. Целта на трибината беше да се претстават некои предизвици што се појавуваат во текот на работата и да се дискутира за нив.

Акад. Витомир Митевски, раководител на макропроектот и модератор на трибината, го претстави макропроектот и начинот на подготовката на термилошкиот речник од областа на филозофијата. Во воведниот збор, подготвувачите на термилошката граѓа, проф. д-р Ана Димишковска и проф. д-р Иван Цепаровски, ја претставија методологијата на работа и дадоа преглед на досегашните лексикографски изданија од оваа термилошка област. Акад. Георги Старделов нагласи дека, според Витгенштајн, недоразбирањата меѓу филозофите не се во идеите, туку во зборовите и затоа е важно термините да се дефинираат точно и прецизно.

На трибината се дискутираше за прашањата поврзани со изборот на транскрипцијата, класична или традиционална, како и за методолошкиот пристап во изработката на термилошкиот речник, а беа споделени искуства од работата на други проекти во земјава и во странство кои се одвиваат преку работа во работни групи.

Учесниците нагласија дека трибината е одличен форум за отворање дебата и надминување на предизвиците при дефинирањето на термините од областа на филозофијата.

Од трибината

11. Трибина

Трибина за влашки јазик и култура

На 21 октомври 2019 година, во Македонската академија на науките и уметностите, се одржа Трибина за влашки јазик и култура. Поздравно обраќање имаше акад. Таки Фити, претседател на МАНУ. Проф. д-р Виктор Фридман од Универзитет во Чикаго одржа предавање на тема „Важноста на влашкиот јазик за Балканската јазична заедница“. Проф. д-р Јоана Хаци-Лега и проф. д-р Даворин Трпески од УКИМ и м-р Јана

Михаилова од „Интегра нау“, одржа презентација на билатералниот проект „Семејно помнење и културно наследство: Ароманци (Цинцари, Власи) во Србија и Македонија“, а доп. член Марјан Марковиќ, рако-водител на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Б. Видоески“ при МАНУ, одржа презентација на интернет-порталот Дигитални ресурси за влашкиот јазик и култура (aromanski.manu.edu.mk).

12. Конгреси

15. конгрес на БАНТАО (Балканска асоцијација за нефрологија, дијализа, трансплантација и артифициелни органи)

Во периодот од 26 до 29 септември 2019 година, се одржа 15. конгрес на БАНТАО (Балканска асоцијација за нефрологија, дијализа, трансплантација и артифициелни органи), заедно со 6. конгрес на Македонското здружение за нефрологија, дијализа, трансплантација и артифициелни органи (МЗНДТАО) во Скопје, Република Северна Македонија, во просториите на Македонската академија на науките и уметности (МАНУ). МЗНДТАО е основано во 1992 година, а Првиот конгрес на МЗНДТАО беше одржан на 9 октомври 1993 година, во Охрид, кога, исто така, е етаблирана Балканската асоцијација за нефрологија, дијализа, трансплантација и артифициелни органи (БАНТАО), како единствена професионална асоцијација од ваков вид на Балканот и во Јужна Европа. Оттогаш, МЗНДТВО е многу активно во едукацијата и во соработката со БАНТАО, во Европската ренална асоцијација (ЕРА ЕДТА) и Меѓународното здружение за нефрологија (ИЗН). 15. конгрес на БАНТАО и 6. конгрес на МЗНДТАО беа високопрофесионални настани во чест на 80-годишнината од раѓањето на академик Момир

Поленковиќ од Република Северна Македонија, еден од основачите на БАНТАО и на МЗНДТАО, кој беше несебично посветен на едукацијата и водењето на многу генерации на млади лекари во регионот. Овогдишниот конгрес беше уважен од ЕРА ЕДТА и поддржан од ИЗН. На првиот ден на Конгресот беше одржана сесија на групата за Европска ренална најдобра практика (ЕРНП), на која претседавачот на групата, проф. д-р Џонатан Фокс, даде опширен увид во намерата и целите на ЕРНП, користените методи за нивно постигнување и даде преглед на тековните активности и на насоките во развојот. На вториот ден беа организирани четири сесии: клиничка нефрологија и ренални регистри; хронична бубрежна болест (ХББ) – дијагноза, коморбидитети и третман; бубрежна трансплантација и третман на акутната и хроничната бубрежна слабост. На третиот ден на Конгресот се одржа курсот ИЗН КМЕ со поткрепа на ЕРА ЕДТА. Курсот „Можност за дијагноза и третман на прогресијата на ХББ и компликации/Можност за дијагноза и третман на прогресијата на ХББ – тековна перспектива“ се одржа под претседателство на проф. д-р Фергус Каскеј и проф. д-р Серхан Туглулар. На последниот ден на Конгресот, пред официјалното затворање и поздравот од претседателот на Конгресот, проф. д-р Гоце Спасовски, се одржа сесијата за ХББ и компликации од бубрежната замас-тителна терапија. Овој настан беше од исклучителна важност за регионот, имајќи ги предвид споделените меѓународни постигнувања и најновите користени методи во областа на нефрологијата, кои носат континуирано подобрување на квалитетот при третманот на пациентите со бубрежни заболувања.

Свечени собири

1. Свечено одбележување на 100 години од раѓањето на акад. Ѓорѓи Филипovski

Од свеченото одбележување

На 16 мај 2019 година, во Амфитеатарот на МАНУ се одржа свечено одбележување на 100 години од раѓањето на акад. Ѓорѓи Филипovski, на кое присуствуваа голем број гости, членови на МАНУ, професори и соработници на акад. Филипovski од Факултетот за земјоделски науки и храна и од Шумарскиот факултет, како и членови на семејството Филипovski. Амфитеатарот беше претесен за да ги собере сите почитувачи на ликот и делото на акад. Филипovski, кој е жива легенда, икона и историја на македонската наука и на МАНУ.

Акад. Ѓорѓи Филипovski е член на МАНУ од првиот работен состав, избран во 1967 година, и е единствен жив член од 14-те основоположници на МАНУ. Од високите научни достигнувања на акад. Филипovski, клучна за неговата висока репутација во земјата и во странство е неговиот придонес во педологијата, научна дисциплина чиј пионер во нашата земја е акад. Филипovski. Покрај тоа, тој има огромен придонес за развојот на образованието, науката, уметноста и културата во Македонија.

Свечениот настан за еден живот, а цел век историја, го отвори акад. Дончо Димовски, секретар на Одделението за природно-математички и биотехнички науки, а беседа за акад. Филипovski одржа акад. Таки Фити, претседател на МАНУ.

Ректорот Никола Јанкуловски му врачува Плакета на акад. Ѓорѓи Филипovski

Свечениот настан за еден живот, а цел век историја го отвори акад. Дончо Димовски, секретар на Одделението за природно-математички и биотехнички науки, а беседа за акад. Филипovski одржа акад. Таки Фити, претседател на МАНУ. На настанот, со пригодна реч се обрати проф. д-р Никола Јанкуловски, ректор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а реч за ликот, за научниот и наставниот придонес на акад. Ѓорѓи Филипovski имаше проф. д-р Татјана Миткова од Факултетот за земјоделски науки и храна при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. На одбележувањето, претставник од Кабинетот на претседателот на Република Северна Македонија му ги пренесе на акад. Филипovski срдечните честитки и поздрави од претседателот, проф. д-р Стево Пендаровски, по повод роденденот. Во рамките на настанот, акад. Глигор Јовановски го промовира и пригодното издание „100 години Ѓорѓи Филипovski“, по што беше прикажан филмот „Приказна од еден век – акад. Ѓорѓи Филипovski“.

Од поздравниот говор на акад. Ѓорѓи Филипovski

На крајот, акад. Ѓорѓи Филипovski, со голема благодарност и воодушевување за свеченото одбележување на неговиот 100. роденден, им се обрати на присутните и особено им се заблагодари на сите членови на МАНУ, соработници и вработени во МАНУ, за плодната заедничка работа во полувековното опстојување на највисоката научна и уметничка установа во земјава.

Акад. Ѓорѓи Филипovski со колегите и соработниците

2. 110-годишнината од раѓањето на акад. Харалампије Поленаковиќ

На 10 април се одржа Свечен собир по повод 110-годишнината од раѓањето на акад. Харалампије Поленаковиќ. Свечениот собир го отвори акад. Таки Фити, претседател на МАНУ. Свои обраќања имаа акад. Витомир Митевски, секретар на Одделението за лингвистика и литературна наука, акад. Влада Урошевиќ, акад. Зузана Тополињска и акад. Катица Кулавакова.

Акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, го отвори Свечениот собир

3. Фонд „Трифун Костовски“

На 10 мај 2019 година, во Кабинетот на претседателот на МАНУ, со пригоден прием беше одбележан Денот на Фондот. Управниот одбор на Фондот одржа Свечена седница со членовите на Претседателството на МАНУ, со поранешни претседатели на МАНУ и со членови и блиски пријатели на семејството Костовски. Свечената седница ја отвори претседателот на Фондот, акад. Таки Фити, кој во почетокот на своето обраќање особено го истакна достоиното одбележување на 20-годишниот јубилеј на Фондот во 2018 година, проследено со заслужен медиумски интерес, притоа заблагодарувајќи се за досегашните заложби на семејството Костовски и за неговата филантропија. Акад. Фити, во продолжение на обраќањето, се осврна на постигнатите резултати во изминатиот период од работењето на Фондот, оценувајќи дека резултатите се за достоина почит со увереност дека во иднина ќе се одбележуваат уште многу јубилеи. На Свечената седница се обратија и Трифун Костовски, фондатор на Фондот,

акад. Георги Старделов, поранешен претседател на МАНУ, и Олга Костовска, член на Управниот одбор на Фондот.

Од пригодниот прием на Денот на Фондот во Кабинетот на претседателот на МАНУ

4. Свечен собир по повод 100-годишнината од раѓањето на акад. Димитар Митрев

На 12 ноември се одржа Свечен собир по повод 100-годишнината од раѓањето на акад. Димитар Митрев. Собирот го отвори акад. Таки Фити, а обраќање имаа акад. Витомир Митевски, акад. Катица Кулавакова, проф. д-р Веле Смилевски, проф. д-р Ангелина Бановиќ-Марковска и проф. д-р Илинка Митрева.

Од поздравното обраќање на акад. Таки Фити

Од обраќањето на проф. д-р Илинка Митрева

5. Свечен собир по повод 100 години од раѓањето на академик Ксеније Боѓоев, великанот на македонската економска наука

На 12 декември се одржа Свечен собир по повод 100 години од раѓањето на академик Ксеније Боѓоев, великанот на македонската економска наука. Собирот го отвори – акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, а обраќање имаа проф. д-р Предраг Трпески, декан на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и акад. Гоце Петрески. Во рамките на овој собир се одржа и промоција на специјалниот број на списанието „Прилози“ на Одделението за општествени науки на МАНУ, посветен на 100-годишнината од раѓањето на акад. Ксенте Богоев.

Собирот го отвори акад. Таки Фити, претседател на МАНУ

Од Свечениот собир

Изложби

1. Икониите на Дичо Зограф

На 16 октомври, во Ликовниот салон на МАНУ, се отвори изложбата „Иконите на Дичо Зограф“. Изложбата ја отворија акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, г. г. Стефан, архиепископ охридски и македонски и на Јустинијана Прима, и д-р Сапо Цветковски, научен советник во ИЦКН „Цветан Грозданов“ при МАНУ.

Од отворањето на изложбата

Од обраќањето на г. г. Стефан, архиепископ охридски и македонски

Од изложбата

2. Изложба „Членови на Македонската академија на науките и уметностите – ликовни уметници“

На 24 октомври 2019 година, во просториите на Уметничката галерија на Босна и Херцеговина во Сараево, се отвори возвратната изложба „Членови на Македонската академија на науките и уметностите – ликовни уметници“, која беше реализирана во соработка со АНУБиХ. Овој културен настан дава извонредна можност јавноста на Босна и Херцеговина да се запознае со ликовното творештво во рамките на Македонската академија на науките и уметностите. Изложбата ја отворија акад. Таки Фити, претседателот на МАНУ, и акад. Газанфер Бајрам, секретар на Одделението за уметност на МАНУ.

Низ кусиот пресек од опусот и делата на истакнатите македонски уметници, пред јавноста во Босна и Херцеговина беше претставен разновидниот уметнички израз и сложената структура на македонската ликовна уметност. Низ оваа изложба, на која се претставени 17 уметници академици, се забележуваат значењето и важноста која ја имале македонските академици – уметници во формирањето на македонската ликовна сцена и во стилскиот развој на македонската модерна уметност.

Од поздравниот говор на претседателот на АНУБиХ, акад. Милош Трифковиќ

Од поздравниот говор на претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити

Од поздравниот говор на акад. Газанфер Бајрам, секретар на Одделението за уметност на МАНУ

3. Изложба „Членови на АНУБиХ – ликовни уметници“

Од отворањето на изложбата во МАНУ

На 11 април 2019 година, во Ликовниот салон на Македонската академија на науките и уметностите, се отвори Изложбата „Членови на АНУБиХ – ликовни уметници“. Изложбата беше организирана во рамките на меѓуакадемиската соработка на Македонската академија на науките и уметностите и Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина. Пригодни обраќања имаа претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, претседателот на АНУБиХ, акад. Милош Трифковиќ, секретарот на Одделението за уметност на МАНУ, акад. Газанфер Бајрам, и Страјо Крсмановиќ, директор на Националната галерија на Босна и Херцеговина.

Од отворањето на изложбата во МАНУ

4. Изложба на Сергеј Андреевски „Неизложени слики“

На 31 октомври 2019 година, во Ликовниот салон на МАНУ, се отвори изложбата на Сергеј Андреевски „Неизложени слики“. Изложбата ја отвори акад. Газанфер Бајрам, секретар на Одделението за уметност на МАНУ.

Акад. Газанфер Бајрам, секретар на Одделението за уметност, на отворањето на изложбата

5. Изложба „Подобро на гранка одошто заглавен во лифт“

На 26 ноември, во Ликовниот салон на МАНУ се отвори Изложбата „Подобро на гранка одошто заглавен во лифт“ од Миро Масин.

Од отворањето на изложбата

Од експонатите на изложбата

Предавања

1. Во интерес на заемната соработка помеѓу Секторот за психофизиологија при ИЦЕОР и Психијатриското здружение на Македонија, а во составот на тековните активности, на 1 февруари 2019 година, се одржа предавање на тема „Опсесивно-компулсивно растројство – од обични примери до тешки клинички случаи“. Притоа, учеството беше акредитирано од Лекарската комора на Македонија.

2. На 19 март 2019 година, се одржа предавање на тема „Културната политика и театарот во Југославија и во Хрватска 1945 – 1955“ (Kulturna politika i kazalište u Jugoslaviji i Hrvatskoj 1945 – 1955) од проф. д-р Сњежана Бановиќ (Загреб, Република Хрватска). Научниот опус на Сњежана Бановиќ го претстави академик Катица Ќулавкова, а модератор на настанот беше д-р Јелена Лузина.

Од предавањето

3. На 25 април 2019 година, Истражувачкиот центар за компјутерски науки и информатички технологии при Македонската академија на науките и уметностите, организираше предавање на проф. д-р Ард Луис од Универзитетот во Оксфорд (prof. Dr. Ard Louis, University of Oxford), на тема Using algorithmic information to explain why deep learning works.

Професорот Ард Луис (Ard Louis) е професор по Теоретска физика на Универзитетот во Оксфорд. Неговата истражувачка група работи на интердисциплинарни истражувања, на границата меѓу теоретската физика и хемијата, применетата математика и биологијата. Заедно со неговата истражувачка група, тој работи во полето на комплексното однесување што се појавува како резултат на

интеракцијата меѓу различните објекти. Специфичните области што се од интерес вклучуваат биолошки системи, како што се, на пример, различни проблеми поврзани со ширењето вирус, наноструктурата на ДНК, еволуцијата на генетските мрежи. Едно негово хоби е и молекуларната гастрономија, која е применета наука во уметноста на готвењето. Неговиот *Erdos-Bacon* број е 6.

Од предавањето на проф. д-р Ард Луис

4. На 30 мај 2019 година, во рамките на Месечните лингвистички средби „COLLOQUIA LINGUISTICA“, Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ при Македонската академија на науките и уметностите, организираше предавање на тема „За архаичната лексика од прасловенско потекло во македонските и во српските дијалекти“ од доц. д-р Снежана Вучковиќ од Филолошки факултет при Универзитетот во Белград.

Од Лингвистичките средби

5. На 20 септември 2019 година, во рамките на Месечните лингвистички средби *Colloquia Linguistica*, што се одржуваат во организација на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ при МАНУ, Шинаси Деребеј од Берлин,

Германија, одржа предавање на тема „Квантитативни структури на зборовниот фонд на македонскиот јазик“.

Шинаси Деребеј, учесник на Лингвистичките средби

6. На 5 декември, во рамките на Месечните лингвистички средби „COLLOQUIA LINGUISTICA“, во организација на Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, се одржа предавање на проф. д-р Рајна Драгиќевиќ од Филолошкиот факултет на Универзитетот во Белград, на тема „Семантика и деривација“.

Рајна Драгиќевиќ, учесничка на Лингвистичките средби

Промоции

Од пригодната реч на акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, на промоцијата во Кавадарци

2. На 5 април 2019 година, во Свечената сала на Собранието на Општина Кавадарци, беше промовирана монографијата „Алшар – светско природно наследство“ (*Allchar – a world natural heritage*), од авторите Глигор Јовановски, Блажо Боев, Трајче Стафилов, Петре Макрески, Владо Матевски и Иван Боев. На промоцијата присуствува неколку членови на Академијата и вработени во МАНУ, членови на Советот на Општина Кавадарци и граѓани на Кавадарци.

Промоцијата беше отворена со поздравна реч на градоначалникот на Општина Кавадарци, м-р Митко Јанчев, и со пригодна реч на претседателот на Македонската академија на науките и уметностите, акад. Таки Фити.

Тие со одбрани зборови се осврнаа на монографијата и на значењето на овој настан за Општина Кавадарци, како и за определбата на МАНУ, за нејзината активност и за определбата преку нејзините најзначајни изданија да ги промовира пошироко и другите градови во Републиката.

Монографијата беше промовирана од акад. Влада Урошевиќ, чие импресивно претставување беше проследено со големо внимание од присутните на промоцијата.

На крајот, свои обраќања имаа акад. Глигор Јовановски и проф. д-р Блажо Боев, дописен член на МАНУ, претставници на авторскиот тим на монографијата.

Пред почетокот на промоцијата, членовите на Академијата и вработените во МАНУ, кои присуствуваа на промоцијата, го посетија локалитетот Алшар, во близина на селото Мајдан, каде што имаа можност да се запознаат со природните убавини на овој простор.

2. На 5 март 2019 година, во организација на Истражувачкиот центар за културно наследство при Македонската академија на науките и уметностите и книгоиздателството „Матица македонска“, се одржа промоција на монографијата „Богородица Перивлепта (Свети Климент) во Охрид“ од академик Цветан Грозданов. Поздравно обраќање имаше акад. Таки Фити, претседател на МАНУ. Промотори беа г. г. Стефан, архиепископ Охридски и Македонски и на Јустинијана Прима, акад. Владо Камбовски, акад. Георги Старделов и д-р Сашо Цветковски.

Од промоцијата на монографијата

г. г. Стефан, архиепископ Охридски и Македонски и на Јустинијана Прима, промотор на монографијата

3. На 9 мај 2019 година, во МАНУ се одржа промоција на романите на акад. Луан Старова, објавени во Република Хрватска: „Времето на козите“, „Враќањето на козите“, „Ервехе – книга за една мајка“ и „Љубовта на генералот“. На промоцијата, обраќања имаа: акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, Н.Е. Данијела Баришиќ, амбасадорка на Република Хрватска во Република Северна Македонија, и Хашим Бахтијари, директор на издавачот „Тимпрес“ од Загреб. Промотори на романите беа Елизабета Шелева и Ферид Мухиќ. Промоцијата беше проследена со музичка изведба на дуото „Скупи“ – Јета Старова-Мехмети (флејта) и Ермаљ Мехмети (виолина), со адаптираните музички композиции од Ермаљ Мехмети, „Пролетта се весте“ (*Pranvera filloj me ardh*) и „Јовано, Јованке“.

Од промоцијата на романите

Од музичкиот дел на промоцијата на романите

4. На 13 јуни 2019 година, акад. Витомир Митевски одржа промоција на три книги од областа на византиската литература. На промоцијата, свое обраќање имаше акад. Таки Фити, претседател на МАНУ. Акад. Митко Маџунков говореше за „Сенката на Марко Крале. Античката, византиската и македонската епска поезија“. Проф. д-р Ратко Дуев, декан на Филозофскиот факултет, говореше за „Преглед на византиската книжевност“, додека, пак, проф. д-р Даниела Тошева говореше за книгата „Византиска епска поезија“.

Од промоцијата на три книги од областа на византиската литература

5. На 11 декември 2019 година, се одржа промоцијата на термилошките речници *Генетика* и *Социјална и ѝревентивна медицина: јавно здравје*, во организација на

МАНУ и Лексикографскиот центар. Промоцијата ја отвори акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, а обраќање имаа акад. Витомир Митевски, раководител на макророектот „Македонска научна и стручна терминологија“, доп. член Александар Димовски, подготвувач на термилошкиот речник *Генетика*, проф. д-р Дончо Донеv, подготвувач на термилошкиот речник *Социјална и превентивна медицина: јавно здравје*, и м-р Николче Мицкоски, асистент-истражувач во Лексикографскиот центар.

Од промоцијата на термилошките речници

Комеморативни седници

На 21 декември 2019 година се одржа Комеморативна седница по повод смртта на акад. Ѓорѓи Филиповски

Од Комеморативната седница за акад. Ѓорѓи Филиповски

Информации за меѓународната соработка

Поаѓајќи од фактот дека меѓународната соработка во областа на науките и уметностите е од клучно значење за подигање на квалитетот на научното и уметничкото творештво, за афирмација и препознатливост на македонската наука, уметност и култура во светот, за подигање на угледот и репутацијата на Академијата, но и на Република Северна Македонија во меѓународни размери, во МАНУ и во текот на 2019 година се одвиваа активности и настани поврзани со меѓународната и научната соработка со академиите со кои МАНУ има склучено договори или меморандуми за соработка, со асоцијациите на академии во кои членува МАНУ, како и со други организации и институции.

Меѓуакадемска соработка

Австриска академија на науките

Акад. Владо Матевски, потпретседател на МАНУ учествуваше на прославата на Австриската академија на науките, која се одржа на 10 мај 2019 година во Виена, Австрија.

Албанска академија на науките

Во рамките на активностите во Научниот и уметнички центар „Уранија“, од 26 до 28 јули 2019 година во Охрид престојуваше акад. Васил Толе, потпретседател на Академијата на науките на Албанија и акад. Шабан Синани. За време на престојот беа одржани разговори меѓу раководствата на двете академии за интензивирање на идната соработка. Исто така, акад. Шабан Синани одржа предавање под наслов: „Кочо Рацин – Никола Герѓ Мигени, една балканска поетска паралела“.

Академија на науките и уметностите на Босна и Херцеговина

Акад. Милош Трифковиќ, претседател на АНУБиХ, престојуваше во МАНУ во периодот од 9 до 14 април 2019 година во

рамките на отворањето на изложбата во МАНУ: „Членови на Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина – ликовни уметници“.

Академија на науките и уметностите на Косово

Во рамките на активностите во научниот и уметнички центар „Уранија“, од 20 до 21 август 2019 година, во Охрид престојуваше делегација на Академијата на науките и уметностите на Косово, акад. Али Алиу, акад. Екрем Баша и акад. Мехмет Краја, при што беа промовирани делата „Поети и раскажувачи академици. Антологија на поети и раскажувачи на Академијата на науките и уметностите на Косово (издание на Македонската академија на науките и уметностите) и „Поети академици. Антологија на поети членови на Македонската академија на науките и уметностите (издание на Академијата на науките и уметностите на Косово)“.

Академија на науките и уметностите на Република Српска

Од 9 до 11 јуни 2019 година, во посета на Академијата на науките и уметностите на Република Српска (АНУРС) престојуваше акад. Таки Фити, претседател на МАНУ, и акад. Владо Матевски, потпретседател на МАНУ. На средбата беше дискутирано за интензивирање и продлабочување на соработката меѓу двете академии.

Бугарска академија на науките

На 15 март 2019 година, делегација на БАН, акад. Јулијан Ревалски, претседател, и акад. Васил Николов, потпретседател, престојуваше во МАНУ каде што имаа разговори со раководството на МАНУ за идната проектна соработка на двете академии.

Акад. Таки Фити, претседател на МАНУ и акад. Владо Камбовски, раководител на ЦСИ при МАНУ присуствуваа на прославата на 150-годишнината од основањето на БАН, која се одржа на 12 октомври 2019 година во Софија, Бугарија.

Во рамките на проектната соработка МАНУ – БАН се реализираа студиски престои на научни соработници кои соработуваат на конкретни проекти.

Кинеска академија на науките

На 23 септември 2019 година, во посета на Македонската академија на науките и уметностите престојуваше делегација на Кинеската академија на науките, предводена од нејзиниот претседател, проф. Чунли Баи. На состанокот детално се дискутираше за можностите за идната меѓуакадемска соработка, како и за можностите за стапување на МАНУ во членство на Меѓународната алијанса на научни организации (ANSO). Претседателите на академиите, акад. Фити и проф. Баи, потпишаа Меморандум за научна соработка меѓу двете академии. Со овој меморандум и со веќе потпишаниот Меморандум за научна соработка со Кинеската академија за општествени науки, се создадени нужните предуслови за засилување и диверзифицирање на соработката во областа на науките и уметностите меѓу Република Северна Македонија и Кина.

Од потпишувањето на Меморандумот за научна соработка меѓу двете академии

Од посетата на делегацијата на Кинеската академија на науките на МАНУ

Национална академија на науките на Украина

Во рамките на Договорот за научна соработка со Национална академија на науките на Украина во периодот од 10 до 15 јануари 2019 година, во посета на МАНУ престојуваше д-р Оксана Микитенко од Институтот за фолклор при МАНУ, која вршеше истражувања во МАНУ и во Институтот за македонска литература.

Полска академија на науките

Д-р Лила Мороз-Гжелак од Институтот за славистика на Полската академија на науките имаше студиски престој во Скопје и во Охрид во периодот од 22 до 29 август 2019 година.

Д-р Ирена Савицка од Институтот за славистика при ПАН имаше студиски престој во Скопје во периодот од 2 до 7 ноември 2019 година.

Романска академија

Делегација на МАНУ, акад. Таки Фити, претседател, доп. член Драги Ѓоргиев, д-р Александра Николоска и м-р Марица Антовска-Митев учествуваа во работата на 12. конгрес на Асоцијацијата за проучување на Југоисточна Европа (AIESEE), кој се одржа во Букурешт, Романија, од 2 до 6 септември 2019 година, во организација на AIESEE. Во рамките на престојот во Букурешт, акад. Фити и проф. Ѓоргиев имаа средба со претседателот на Романската академија, акад. Јоан Аурел Поп, на која беше дискутирана идната соработка на двете академии.

Од средбата со претседателот на Романската академија во Букурешт

Српска академија на науките и уметностите

На 17 септември 2019 година, делегација на МАНУ: акад. Таки Фити, претседател, доп. член Марјан Марковиќ, раководител на ИЦАЛ „Божидар Видоески“ и д-р Веселинка Лаброска од Институтот за македонски јазик „Крсте Петков Мисирков“ престојуваша во Српската академија на науките и уметностите, по повод промоцијата на изданието „Јазикот како запис на културата во етнолошката и лингвистичка анализа на релација Србија – Македонија. Том 1“, издание што произлегува од проектната соработка на двете академии.

Во рамките на проектната соработка МАНУ – САНУ, се реализираа студиски престои на научни соработници кои соработуваат на конкретни проекти.

Црногорска академија на науките и уметностите

Акад. Абдулменаф Беџети, акад. Владо Камбовски и акад. Катица Кулаковска учествуваа на научната конференција „Arroaching 20?? Year“, која се одржа од 16 до 18 мај 2019 година во Подгорица, Црна Гора, во организација на Црногорската академија на науките и уметностите.

Соработка со меѓународни академски асоцијации и организации

ALLEA

Во период од 8 до 10 мај 2019 година, акад. Леонид Грчев, секретар на МАНУ, учествуваше на Генералното собрание на ALLEA, кое се одржа во Берн, Швајцарија.

Конференција на академиите од Дунавскиот Регион

На 30 и 31 октомври 2019 година, акад. Владо Матовски, потпретседател на МАНУ, учествуваше на 10. состанок на Конференцијата на академиите од Дунавскиот Регион, кој се одржа во Прага, Чешка.

Посети на странски делегации или претставници на странски институции

1. На 20 февруари 2019 година, Македонската академија на науките и уметностите (МАНУ) беше посетена од делегација на Светскиот конгрес на претприемачи, во состав:

- проф. д-р Велимир Сриќа (Velimir Srića),
- г-н Винко М. Ќуро (Vinko M. Ćuro),
- проф. д-р Синиша Зариќ (Siniša Zarić),
- проф. д-р Бахрија Умиханиќ (Bahrija Umihanić).

На состанокот, од МАНУ присуствуваа: претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, потпретседателот на МАНУ, акад. Владо Матовски, раководителот на Центарот за компјутерски науки и информатички технологии, акад. Љупчо Коцарев, професорот Радмило Поленаковиќ од Машинскиот факултет во Скопје, како и научните соработници од Центарот за стратегиски истражувања – д-р Елена Мујоска Трпевска, м-р Марица Антоvsка-Митев, м-р Константин Битраков и м-р Татјана Дранговска. Состанокот го отвори претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, кој накратко говореше за развојот на претприемаштвото и на малите и средните претпријатија во Република Северна Македонија. Акад. Фити посебно нагласи дека во земјата веќе е формирана релативно богата популација на мали и средни претпријатија, како и мрежа на институции и мерки за поддршка на малите и средните претпријатија и претприемаштвото. Пред делегацијата на Светскиот конгрес на претприемачи, акад. Фити ги посочи и можностите за соработка со МАНУ, по што беше отворена дискусија. На крајот од состанокот беше договорено во октомври 2019 година, за време на одржу-

вањето на Светскиот конгрес на претприемачи во Скопје, во МАНУ да се одржи научна дискусија посветена на проблемите на малите и средните претпријатија и на претприемаштвото. На состанокот беа разгледани и други можности за соработка меѓу Светскиот конгрес на претприемачи и МАНУ.

2. На 21 февруари 2019 година, во посета на МАНУ престојуваше поранешниот претседател на Република Хрватска, проф. д-р Иво Јосиповиќ. На средбата, на која присуствуваа и акад. Владо Камбовски и претседателот, акад. Таки Фити, подетално го запознаа д-р Иво Јосиповиќ со организациската структура на МАНУ, со работата на Академијата и со постигнатите резултати во изминатите 50 години. Акад. Фити, исто така, го информираше д-р Јосиповиќ за соработката меѓу МАНУ и Хрватската академија на науките и

уметностите (ХАЗУ). На состанокот се разменија мислења поврзани со итните реформски приоритети на Република Северна Македонија, посебно во областа на владеењето на правото, односно со поглавјето со кое ќе бидат отворени преговорите на Европската комисија со нашата земја. Проф. Јосиповиќ ги сумираше искуствата на Република Хрватска во таа област.

Информации за објавени изданија на Македонската академија на науките и уметностите

Во 2019 година се објавени 57 изданија – 12 периодични изданија, 45 посебни изданија, од кои едно издание е објавено со финансиска поддршка на Фондот „Трифун Костовски“, плакати за Куќата „Уранија“ во Охрид, а се отпечатени повеќе покани за настани, како и каталози за изложби. Објавените изданија вкупно имаат 19.014 страница (периодични изданија – 2.322 страници и посебни изданија – 16.692 страници).

Одделот за издавачка и информатичка дејност работеше на подготовка на нови изданија за предавање во печат, предвидени со Програмата за работа за 2019 година, како и на подготовка на каталози, покани и програми за научни и други собири. Периодичното издание „Прилози“ на Одделението за медицински науки е индексирано и вклучено во електронската база Index Medicus & Medline на Националната библиотека за медицина на САД. Периодичното издание „Прилози“ на Одделението за природно-математички и биотехнички науки е индексирано во Chemical Abstracts, Mathematical Reviews, Google Scholar и EBSCO и во DOAJ.

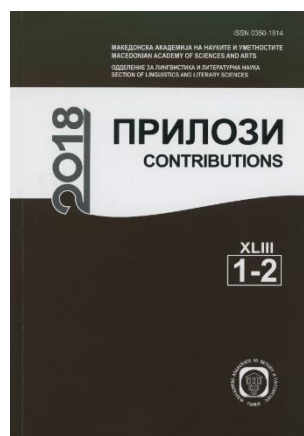
Во 2019 година, МАНУ учествуваше на 31. Саем на книгата и либрографиката во Скопје каде што се претстави со својата богата продукција во издаваштвото. На оваа меѓународна манифестација беа изложени наслови на периодични изданија на одделенијата на МАНУ, изданија на центрите на МАНУ, монографии, зборници на трудови од научни конференции, уметничка литература и други изданија на членовите на МАНУ. На оваа значајна културна манифестација, МАНУ конкурираше со свои изданија на конкурсот што го организира Здружението на издавачите и книжарите на Македонија, при што ја освои првата награда за најдобро оригинално издание од областа на литературата, науката, културата и уметноста меѓу двата саема – изданието „Алшар – светско природно наследство“ (Alchar – a

world natural heritage) од авторите Глигор Јовановски, Блажо Боев, Трајче Стафилов, Петре Макрески, Владо Матевски и Иван Боев.

И во текот на 2019 година, МАНУ ја продолжи соработката (соиздаваштво) со Книгоиздателство „Матица македонска“ – Скопје, а имаше соработка и со издавачката куќа „Магор“ – Скопје.

а) Периодични изданија

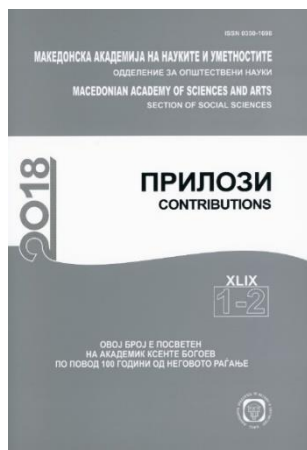
1. „Прилози“ XLIII (1-2) 2018, Одделение за лингвистика и литературна наука. Тираж 300; 24 см; стр. 172

Содржина/Content: „Две перспективи ~ две граматика“, Зузана Тополињска; „Интертекстуални дијалози во современата бугарска поезија“, Катица Ќулавкова; „Македонското книжевно наследство во московскиот дел од ракописната збирка на Виктор Григорович“, Ѓорѓи Поп-Атанасов; „Штросмаер vs македонскиот идентитет“, Златко Крамарик; „Називите за ‘војна’ во словенскиот јазичен свет (Географска дистрибуција и етимолошка анализа)“, Давор Јанкулоски; „Значењето на книгата *Освојување на реалноста* од акад. Милан Ѓурчинов за проучувањето на историјата на формирањето и развојот на македонската литературна критика од XX век“, Алла Г.

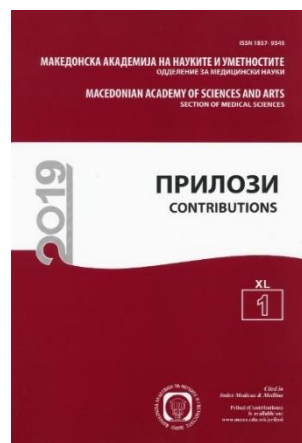
Шешкен; „Слово за Рина Усикова“, Димитар Пандев.

2. „Прилози“ XLIX (1-2) 2018 (посветено на акад. Ксенте Богоев). Одделение за општествени науки. Тираж 300; 29 см; стр. 204

Содржина/Content: „100 години од раѓањето на Ксенте Богоев – великанот на македонската економска наука“; Таки Фити „Преткризниот консензус и посткризните дебати за улогата на клучните макроекономски политики во стабилизацијата на економиите“; Gose Petreski „Economic cycles theory – a very long way ahead“; Владо Камбовски „Правната естетика како вредносна арматура на правото“; Љубе Трпески „Пролегомена за монетарно-кредитниот и банкарскиот систем во услови на самостојна Република Македонија“; Михаил Петковски, Јордан Косевски, Сузана Макрешанска Младеновска „Ефектите на јавниот долг врз економскиот раст – емпириска панел-анализа за новите земји членки на ЕУ“; Gligor Bishev, Tatjana Boshkov „Addressing macroeconomic challenges in the run-up to eu: macedonian convergence“; Vladimir Filipovski „The fiscal theory of price level and monetary-fiscal policy coordination in the age of low interest rates“; Suzana Makreshanska-Mladenovska, Goran Petrevski „Budget deficits and fiscal decentralization: evidence from Central and Eastern Europe“; Anita Angelovska Bezhoska „Central banking in the aftermath of the global economic crisis“; Nikola Popovski „Environmental taxes in Europe – theory and practice“.

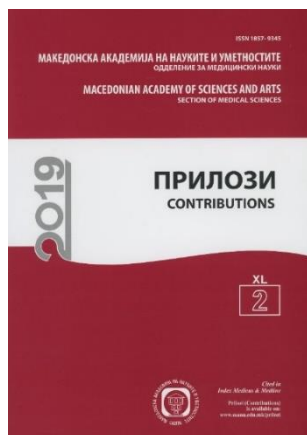
3. „Прилози“ XL (1) 2019. Одделение за медицински науки. Тираж 300; 29 см; стр. 94

Содржина/Contents: Nada Pop-Jordanova, *Different clinical expression of anxiety disorders in children and adolescents: assessment and treatment*; Aneta Demerdzieva and Nada Pop-Jordanova, *Brain rate parameter in children with general anxiety disorder*; Drage Dabeski, Sotirija Duvlis, Neli Basheska, Vesna Antovska, Marjan Stojovski, Milka Trajanova, Goran Dimitrov, Ana Dabeski, Nadica Gureva-Gjorgievska, *Comparison between hpv dna testing and hpv e6/e7 mrna testing in women with squamous cell abnormalities of the uterine cervix*; Nazar M. Kostyshyn, Liybov P. Kostyshyn, Marta I. Servetnyk, Mechyslav R. Grzegotsky, *The peculiarities of remodelling muscle tissue of rats under the vibration influence*; Kalina Grivcheva Stardelova, Aleksandar Stojanovik, Rozalinda Popova Jovanovska, Sonja Stavrik, Magdalena Dimitrova, Neda Milevska Kostova, Vladimir Serafimovski, *Remission of late-onset post-liver transplantation non-hodgkin lymphoma: a case report*; Kristina Pavlovska, Marija Petrushevska, Kalina Gjorgjievska, Dragica Zendelovska, Jasmina Tonic Ribarska, Igor Kikerkov, Liljana Labachevska Gjatovska, Emilija Atanasovska, *Importance of 6-thioguanine nucleotide metabolite monitoring in inflammatory bowel disease patients treated with azathioprine*; Aleksandra Pivkova Veljanovska, Zlate Stojanoski, Lazar Chadievski, Irina Panovska Stavridis, Sanja Trajkova, Lidija Cevreska, Borchе Georgievski, *Posterior reversible encephalopathy syndrome (pres) in children undergoing allogeneic stem cell transplantation – a case report*; In memoriam: Acad. prof. Yucel Kanpolat, *distinguished and internationally recognized neuro-*

surgeon and friend of the Republic of Macedonia; „Упатство за авторите“/Instructions for authors.

4. „Прилози“ XL (2) 2019. Одделение за медицински науки. Тираж 300; 29 см; стр. 146

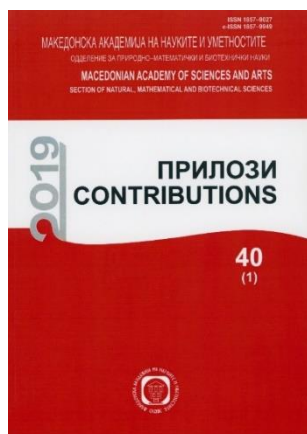

Содржина/Contents: Sasko Kedev, Biljana Zafirovska, Elizabeta, Srbinovska-Kostovska, Slobodan Antov, Aleksandar Nikolic, Omer Dzemaili, Matjaz Bunc, *Minimalistic approach for transcatheter aortic valve implantation (tavi): open vascular vs. fully percutaneous approach*; H. Hasan Yeter, Erdem Sütiçen, Berfu Korucu, Özant Helvacı, Burak Özbaş, İpek Gönül, Ülver Derici, Turgay Arinsoy, Galip Güz, *Evaluation of clinical, laboratory and treatment modalities in c3 glomerulopathy: single center experience*; Pappas M. Efthymios, Mpournaka Spiridoula, Katopodis Periklis, Chardalias Andreas, Tsakas Sotiris, Eleftheriadis Theodoros, Papachristou Evangelos, Katopodis P. Konstantinos, Goumenos S. Dimitrios, *The effect of dialysis modality and membrane performance on native immunity in dialysis patients*; Jasmin Ciriviri, Zoran Nestorovski, Darko Talevski, Tode Vranishkovski, Hristijan Kostov, *Treatment of acetabular defects with porous metal augments in revision hip surgery*; Nada Pop-Jordanova, Jovanka Ristova, Sofija Loleska, *The eysenck personality profile in selected groups of ophthalmological patients*; Krsto Grozdanovski, Zvonko Milenkovic, Ilir Demiri, Katerina Spasovska, Marija Cvetanovska, Goran Rangelov, Velimir Saveski, Biljana Grozdanovska, *Association of systemic inflammatory response syndrome with bacteraemia in patients with sepsis*; Svetlana Krstevska Blazhevskaja and Doncho Donev, *Quality of mhe clinical maternal and neonatal healthcare assessment in a tertiary public maternity hospital in R. Macedonia*; Marija Petrushevskaja, Kristina

Pavlovskaja, Jovanka Laskovaja, Pance Zdravkovski, Marija Glavas Dodov, *Transmission electron microscopy: novel application of established technique in characterization of nanoparticles as drug delivery systems*; Elena Trajkovskaja-Dokic, Kiril Mihajlov, Gordana Mirchevska, Marko Kostovski, Aneta Blazevskaja, Snezana Stojkovskaja, *Antimicrobial susceptibility of campylobacter isolates in the capital of North Macedonia*; Marija Toleska and Aleksandar Dimitrovski, *Is opioid-free general anesthesia more superior for postoperative pain versus opioid general anesthesia in laparoscopic cholecystectomy?*; Aneta Atanasovskaja Stojanovskaja, Saska Todoroska, Mirjana Popovskaja, Ilijana Muratovskaja, Linda Zendeli Bedzeti, *Identification of periopathogens from dental plaque in periodontal patients with PCR technique and their association with composite interleukin-1 genotype*; Sime Trpeski, Marija Mihajlova Ilieva, Nina Apostolovskaja, Alan Andonovski, Andreja Gavrilovski, Nada Pop-Jordanovaja, *A rare case of superior gluteal artery pseudo aneurysm after blunt trauma*; Marijan Bosevski, Irena Mitevskaja, Marica Pavkovic, Milka Klincheva, Emilija Trajkovskaja Lazarovaja, Emilija Velkovaja, Zlate Stojanoski, Nela Kostovaja, Savetka Paljoskovskaja Jordanovaja, Danica Petkoskaja, Mimi Manchevaja, Aleksandra Gulevskaja, Marjan Baloski, Vasko Hadjiev, Gorjan Krstevski, Viktorija Krlevskaja, Ivica Bojovski, Mario Jovanovski, Vesna Nedelkovskaja, Atanas Gjorgievski, *Special conditions in venous thrombembolism – case series*; Marija Cvetkovaja, Iskra Bitoskaja, Kostadin Poposki, Dejan Jakimovski, Mile Bosilkovski, *Acute thyroiditis associated with brucellosis: a case report*; Momir Polenakovic and Doncho Donev, *Prof. Aleksandar Josifovich Ignjatovski, founder and first director of The Clinic for Internal Medicine and the first head of The Department of Internal Medicine at The Faculty of Medicine in Skopje, R. Macedonia*; Andreja Figurek, Merita Rroji, Goce Spasovski, *Could serum sclerostin help in early assessment and treatment of chronic kidney disease – mineral and bone disorder?*; ERRATUM Momir Polenakovic, *Acad. prof. Yucel Kanpolat, distinguished and internationally recognized neurosurgeon and friend of The Republic of Macedonia*; Упатство за авторите/Instructions for authors.

5. „Прилози“ 40 (1) 2019. Одделение за природно-математички и биотехнички науки. Тираж 300; 29 см; стр. 144 (посветено

на акад. Ѓорѓи Филиповски по повод 100 години од неговото раѓање)

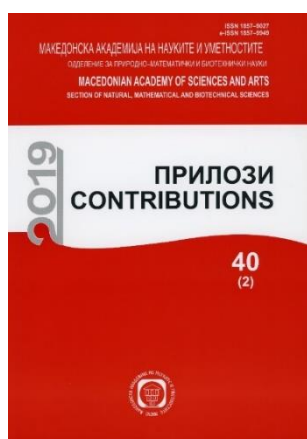

Содржина/Contents: Владо Матовски, Глигор Јовановски, „Академик Ѓорѓи Филиповски (По повод 100–годишнината од раѓањето)“ /Vlado Matevski, Gligor Jovanovski, *Academician Gjorgji Filipovski (On the occasion of his 100th birthday)*; „Библиографија на академик Ѓорѓи Филиповски“/Bibliography of academician Gjorgji Filipovski; Таки Фити, „Еден живот цел век историја (трите аманети на академик Ѓорѓи Филиповски)“/Taki Fiti, *One life – a whole century of history (Three Pledges of Academician Gjorgji Filipovski)*; Ратко Ристиќ, Иван Малушевиќ, Борис Радиќ, Слободан Милановиќ, Вукашин Милчановиќ, Сениша Половина, „Улогата на шумските екосистеми во процесот на ублажување и адаптација кон ефектите на климатските промени“/Ratko Ristiќ, Ivan Maluševiќ, Boris Radiќ, Slobodan Milanoviќ, Vukašin Milčanoviќ, Siniša Polovina, *The role of forest ecosystems in the process of mitigation and adaptation to the effects of climate change*; Владо Матовски, Андраж Чарни, „*Moenchia erecta* (L.) G. Gaertn., *B. Mey & Scherb.* и *Catapodium marinum* (L.) C.E. Hubb. Два нови вида за флората на Република Македонија“/Vlado Matevski, Andraž Čarni, *Moenchia erecta* (L.) G. Gaertn., *B. Mey & Scherb.* and *Catapodium marinum* (L.) C.E. Hubb. *Two new species in the flora of the Republic of Macedonia*; Душко Мукаетов, Иван Блинков, Христина Попоска, „Динамика на индикаторите за оценка на статусот на неутралноста на деградацијата на земјиштето во Република Македонија“/Dusko Mukaetov, Ivan Blinkov, Hristina Poposka, *Dynamic of land degradation*

neutrality baseline indicators in the Republic of Macedonia; Вјекослав Танасковиќ, Ордан Чукалиев, Давор Ромич, Габријел Ондрашек, Радован Савич, Миле Маркоски, Стојанче Нечковски, „Ефикасно користење на водата и принос на пиперката при различни режими на наводнување и ѓубрење“/Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Davor Romić, Gabrijel Ondrasek, Radovan Savic, Mile Markoski, Stojanche Nechkovski, *Water use efficiency and pepper yield under different irrigation and fertilization regime*; Татјана Миткова, Миле Маркоски, „Генеа, еволуција и класификација на почвите образувани врз варовници и доломити во Република Македонија“/Tatjana Mitkova, Mile Markoski, *A Review to the genesis, evolution and classification of the soils Formed on limestones and dolomites in the Republic of Macedonia*; Трајче Стафилов, Роберт Ѓајн, Ивана Мицковска, „Дистрибуција на хемиски елементи во почвите од сливот на реката Црн Дрим, Република Македонија“/Trajče Stafilov, Robert Šajn, Ivana Mickovska, *Distribution of chemical elements in soil from Crn Drim river basin, Republic of Macedonia*; Михајло Ристески, Стевен Вудвард, Марин Жежиќ, Раде Русевски, Билјана Кузмановска, Кирил Сотировски, „*Phytophthora cactorum* (Lebert & Cohn) J. Schröt, причинител на сушење на костенови и јаболкови дрвја во Македонија“/Mihajlo Risteski, Stephen Woodward, Marin Ježić, Rade Rusevski, Biljana Kuzmanovska, Kiril Sotirovski, *Phytophthora cactorum* (Lebert & Cohn) J. Schröt as causal agent of dieback of chestnut and apple trees in Macedonia; Александра Мартиновска-Стојческа, Јордан Христов, Ив Сури, „Доходот на фармите и климатските промени: анализа на македонското земјоделство со користење на рикардискиот пристап на моделирање“/Aleksandra Martinovska Stojcheska, Jordan Hristov, Yves Surry, *Farm response to climate change: exploratory analysis of macedonian agriculture using the ricardian modeling approach*; Ивица Милевски, Славољуб Драгиќевиќ, „Зонирање на подложност од свлечишта на територијата на Република Македонија, со примена на АНР пристап (analytical hierarchy process approach)“/Ivica Milevski, Slavoljub Dragičević, *Landslides*

susceptibility zonation of the territory of North Macedonia using analytical hierarchy process approach; Трајче Димитровски, Даница Андреевска, Добре Андов, Емилија Симеоновска, Љубе Лозановски, „Влијанието на природното мултиминерално ѓубриво со аморфен силициум Floral microsil врз одредени морфолошки и приносни својства кај оризот (*Oryza sativa* L.)“/ Trajche Dimitrovski, Danica Andreevska, Dobre Andov, Emilija Simeonovska, Ljube Lozanovski, *Effect of natural amorphous silica - multiminerall fertilizer floral microsil on some morphological and yield components in rice (Oryza sativa L.)*; Александар Чадиловски, Томе Несторовски, Весна Рафајловска, Магdonald Wick, Зоран Т. Поповски, „Карактеризација и квантификација на протеините во сурутка како нуспроизвод од производството на сирење и кашкавал“/Aleksandar Chadikovski, Tome Nestorovski, Vesna Rafajlovska, Macdonald Wick, Zoran T. Popovski, *Characterization and quantification of proteins in whey obtained as a by-product from white cheese and yellow cheese production.*

6. „Прилози“ 40 (2) 2019. Одделение за природно-математички и биотехнички науки. Тираж 300; 29 см; стр. 132 (посветено на акад. Горѓи Филиповски по повод 100 години од неговото раѓање)

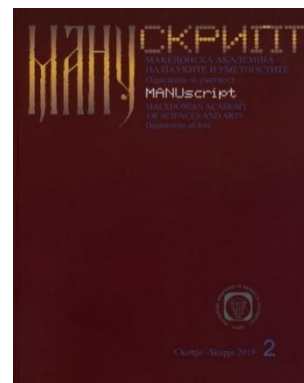

Содржина/Contents: Марјан Андреевски, Душко Мукаетов, „Состав на разменливите катјони на лесивираните почви во Република Македонија“ /Marjan Andreevski, Duško Mukajetov, *Content of exchangeable cations in albic luvisols in the Republic of Macedonia*; Миле Маркоски, Татјана Миткова, Вјекослав Танасковиќ, Велибор Спаљевиќ, „Содржина

на хумус и рН реакција кај почвите образувани врз варовници и доломити“/Mile Markoski, Tatjana Mitkova, Vjekoslav Tanaskovik, Velibor Spalević, *Content of humus and soil pH of the soils formed upon limestones and dolomites*; Зденка Стојановска, Блажо Боев, Мимоза Ристова, Иван Боев, Сорса Ајка, Зора С. Жуниќ, Кремена Иванова, „Проценка на ризикот од радионуклидите во почвите на Република Македонија“/Zdenka Stojanovska, Blažo Boev, Mimoza Ristova, Ivan Boev, Sorsa Ajka, Zora S. Žunić, Kremena Ivanova, *Risk assessment resulting from radionuclides in soils of the Republic of Macedonia*; Ленче Велкоска-Марковска, Биљана Петановска-Илиевска, „Разработка и валидација на RP-HPLC метод за определување на некои остатоци од пестициди во водни примероци“/Lenche Velkoska-Markovska, Biljana Petanovska-Pievska, *Development and validation of RP-HPLC method for determination of some pesticide residues in water samples*; Иван Минчев, Иван Блинков, Александар Трендафилов, „Полнење со нананосен материјал и анализи на животниот век на акумулацијата „Калиманци““/Ivan Mincev, Ivan Blinkov, Aleksandar Trendafilov, *Sedimentation rates and lifespan analyses in the reservoir "Kalimanci"*; Билјана Кузмановска, Мирјана Јанкуловска, Љупчо Јанкуловски, Соња Ивановска, Раде Русевски, Дане Бошев, „Евалуација на реакцијата на македонски генотипови пченица кон жолтата рѓа и септориозата во полски услови“/Biljana Kuzmanovska, Mirjana Jankulovska, Ljupcho Jankuloski, Sonja Ivanovska, Rade Rusevski, Dane Boshev, *Evaluation of field response to yellow rust and septoria leaf blotch of macedonian bread wheat genotypes*; Емилија Симеоновска, Даница Андреевска, Добре Андов, Гордана Глаткова, Трајче Димитровски, „Ефекти на генотипот и локацијата врз морфолошките својства кај сорти ориз“/ Emilija Simeonovska, Danica Andreevska, Dobre Andov, Gordana Glatkova, Trajche Dimitrovski, *Genotype and location interaction for yield and morphological traits in rice (Oryza sativa L.)*; Звонко Пацаноски, „Влијание на трите столба на конзервациското земјоделство и хербицидите врз плевелите“/Zvonko Pacanoski, *Weeds and weed management in conservation agriculture*

(ca) influenced by its three pillars and herbicides; Марјан Кипријановски, Вјекослав Танасковиќ, Соња Бојковска, „Влијание на мулчирање на површината во редот во насад од круша на температура и влажност на почвата, пораст и принос на овошките“/Marjan Kiprijanovski, Vjekoslav Tanaskovic, Sonja Bojkovska, *The influence of tree row strip mulching in pear orchard on soil temperature and moisture, growth and yield of the trees*; Ивана Јанеска Стаменковска, Александра Мартиновска Стојческа, Миле Маркоски, Јака Жгањар, „Оценување на влијанието на почвените својства врз оптималната производна структура кај градинарски фарми“/Ivana Janeska Stamenkovska, Aleksandra Martinovska Stojcheska, Mile Markoski, Jaka Zgajnar, *Assessing the influence of soil properties on optimal production structure at vegetable farms*; Митко Караделев, Катерина Русевска, Искра Кајевска, Данијела Митиќ-Копања, „Листа на аскомицети во Република Македонија“/Mitko Karadelev, Katerina Rusevska, Iskra Kajevska, Danijela Mitic Kopanja, *Checklist of larger ascomycetes in the Republic of Macedonia*; Елизабета Мискоска-Милевска, Зоран Т. Поповски, Томе Несторовски, Карактеризација на *LECH13*-локусот во различни сорте домати со употреба на фрагмент-анализи/ Elizabeta Miskoska – Milevska, Zoran T. Popovski, Tome Nestorovski, *Characterization of a locus LECH13 in different tomato varieties using fragment analyses*; Јане Ацевски, Дејан Манџуковски, „Дендрофлората на планината Галичица и островот Голем Град во Република Македонија“/Jane Acevski, Dejan Mandžukovski, *Dendroflora of the Galičica mountain range and island of Golem Grad in the Republic of Macedonia*; Митко Костадиновски, Рената Ќуштереска, Владо Матевски, *Anisantha diandra* (Roth) tutin и *Ochlopoa infirma* (Kunth) H. Scholz – нови видови од фамилијата Poaceae во флората на Република Македонија/ Mitko Kostadinovski, Renata Ćušterevska, Vlado Matevski, *Anisantha diandra* (Roth) tutin and *Ochlopoa infirma* (Kunth) H. Scholz – new species of Poaceae family in Republic of Macedonia.

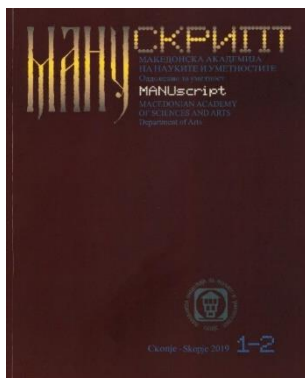
7. „Манускрипт“ 2 2018. Одделение за уметност. Тираж 300; 23 см; стр. 152

Содржина: Емилија Црвенковска, „Тајнописецот и тајночтецот Анте Поповски, или: за светоста на знаците“; Кирил Пенушлиски, „Цртежот во предвоениот опус на Никола Мартиноски“; Катица Кулавакова, „Акварелите на Васко Ташковски“; Катица Кулавакова, „Цртежи, акварели и слики во масла на Васко Ташковски“; Владимир Мартиновски, „Сликаторот како (авто)биограф: во творечката лабораторија на Васко Ташковски“; Влада Урошевиќ, „Безразборна лабораторија“; Митко Маџунков, „Дванаесет раскази“; Зузана Тополињска, „Наука – обид за семантичка интерпретација“; ВО ЧЕСТ НА ЛИЛЈАНА ДИРЈАН (1953 – 2017): Богомил Ѓузел, „Песни“; Синан Гуцевски, „За боите, за бадемите“; Радмила Лазик, „Боите и мирисите на Лилјана Дирјан“; Влада Урошевиќ, Поетот како природна појава“; Митко Маџунков, „Саѓето врз снегот и снегот со саѓе: во приватните светови на Лилјана Дирјан“; Елизабета Шелева, „Осило – наслада“; Лидија Капушевска-Дракулевска, „Лилјана Дирјан и Јосиф Бродски: поетски дијалог“; Омер Калешки, „Слики“; Луан Старова, „Омер Калешки – сликар со обединувачка судбина“; Георги Старделов, „Откривање на нашиот искон“; Елизабета Шелева, „Егзилот како трансгенерациска меморија“; Влада Урошевиќ, „Волшебната кутија на Дурацовски“; Влада Урошевиќ, „За сонот и за буџето“; Влада Урошевиќ, „Полуавтоматски ангел во постелата на лавот“; ОД МАНИФЕСТАЦИЈАТА „ДЕНОВИ СО МИТКО МАЏУНКОВ“ (2017): Ана Витанова Рингачева, „Архетипските и митски симболи во драмската трилогија „Вечна игра“ од Митко Маџунков“; Санде Стојчевски, „Дијалектот во драмите на Маџунков“; Санде Стојчевски, „Кратките прози на Митко Маџунков“; Блаже Миневски, „Алхемиска потрага по светлина“; Трајче Бјадов, „Живот надвор од сцената“;

ОТВОРЕН АРХИВ: Венко Андоновски, „Македонскиот Сервантес“.

8. „Манускрипт“ 1-2 2019. Одделение за уметност. Тираж 300; 23 см; стр. 388

Содржина: Влада Урошевиќ, „Еден творец во договор со природата“; Боро Митриќески, „Скулптури“; Катица Кулавакова, „Беседа за Блаже Конески“; Иван Цепароски, „Старделов за Конески“; Георги Старделов, „Раѓањето на трагедијата, или за трагичното чувствување на светот во поезијата на Магеја Матевски“; Митко Маџунков, „Метонимскиот карактер на Македонија“; Митко Маџунков, „Вчерашниот ден“; Илија Аџиевски, „Портрети на академици“; Иван Цепароски, „Радован Павловски: *Arg poetica*“; Радован Павловски, „Воденички камења за седумте воденици“; Георги Старделов, „Поезијата како апотеоза на делникот“; Ала Шешкен, „За рецепцијата на романот „Мајсторот и Маргарита“ во македонската литературна наука и литература“; Георги Старделов, „Тетовирани души“, или *vita triumphatrix*“; Глигор Чемерски – Влада Урошевиќ, „Заеднички песни“; Владимир Мартиновски, „Споменик потраен од бронза“; Влада Урошевиќ, „*Viola arsenica*“; Катица Кулавакова, „Мистичните гротески на Благој Чушков“; Благој Чушков, „Скулптури“; Лидија Капушевска-Дракулевска, „Лавиринтски пагеки, или темаските константи и стилските иновации во поезијата на Катица Кулавакова“; Марта Маркоска, „Палимпсестна структура на романите: „Невестата на змејот“ и „Дворскиот поет во апарат за летање“; Митко Маџунков, „Драгоценото дело“; ОТВОРЕН АРХИВ: Срба Игњатовиќ, „Во чекор со времето“; Драган Богутовиќ, „Фреска на одвеаните времиња“; Срба Игњатовиќ, „Негативниот јунак, посредник меѓу теоријата и практиката на хаосот“; Марко Недиќ, „Надминување на

автобиографската мотивација во *Монахот од Тамнава*“; Душан Стојковиќ, „Отворениот затворен роман на Божин Павловски“; Миќо Цвиетиќ, „Преселбите, драма на човекот и светот одгласи на „Пиреј“ на Петре М. Андреевски во Германија“; Данко Плевник, „Митко Маџунков: *Времето на ирвасите*“.

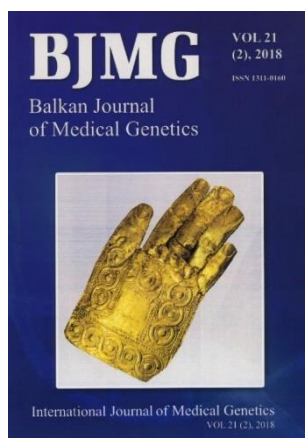
9. „Летопис на Македонската академија на науките и уметностите 2018“. Тираж 200; 24 см; стр. 620

Содржина: Вовед; I. Состав на Македонската академија на науките и уметностите: Членови на МАНУ во 2018 година, 1. Одделение за лингвистика и литературна наука, 2. Одделение за општествени науки, 3. Одделение за медицински науки, 4. Одделение за технички науки, 5. Одделение за природно-математички и биотехнички науки, 6. Одделение за уметност, Почесни членови, Починати членови; II. Работа на органите на МАНУ: Македонската академија на науките и уметностите во 2018 и во 2019 година (експозе на претседателот на МАНУ, акад. Таки Фити, поднесено на Редовното годишно собрание на МАНУ); Излагање на секретарот на МАНУ, акад. Леонид Грчев, за финансиските планови на МАНУ за 2019 година: 1. Собрание, 2. Претседателство, 3. Извршен одбор, 4. Работни тела на МАНУ, 5. Фондови; III. Научноистражувачка и уметничка дејност: Табеларен преглед на вкупниот број научноистражувачки и уметнички проекти во 2018 година распределени по одделенија и по научни и уметнички организациони единици; Табеларен преглед на проектите што се реализираа со финансиска поддршка од Фондот за научни и уметнички дејности на МАНУ во 2018 година (прилог: извештаи); Табеларен преглед на проектите што се реализираа во рамките на меѓународната проектна соработка

со Бугарската академија на науките во 2018 година (прилог: извештаи); Табеларен преглед на проектите што се реализираа во рамките на меѓународната проектна соработка со Српската академија на науките и уметностите во 2018 година (прилог: извештаи); Табеларен преглед на проектите што се финансираа од странски и од домашни извори во 2018 година (прилог: извештаи); IV. Научни и свечени собири, изложби, предавања и промоции (прилог: извештаи); V. Издавачка дејност на МАНУ; VI. Меѓуакадемиска соработка и соработка со други научни и уметнички установи; VII. Дејност на научните и уметничките организациони единици: 1. Истражувачки центар за енергетика и одржлив развој, 2. Истражувачки центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д. Ефремов“, 3. Лексикографски центар, 4. Центар за стратески истражувања, 5. Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, 6. Истражувачки центар за културно наследство, 7. Истражувачки центар за компјутерски науки и информатички технологии, 8. Истражувачки центар за животна средина и материјали; VIII. Библиографија и активност на членовите на МАНУ; IX. Секретаријат и стручни единици: 1. Секретаријат на МАНУ, 2. Библиотека, 3. Архив; X. Macedonian academy of sciences and arts; Summary of activities in 2018.

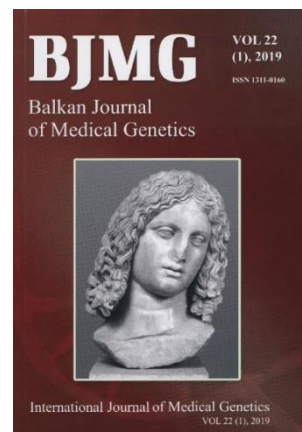
10. Balkan Journal of Medical Genetics, Vol. 21 (2), 2018. Тираж: 250, А4, стр. 80.

Содржина/Contents: Original Articles: Popov NT, Minchev DS, Naydenov MM, Minkov IN, Vachev TI, *Investigation of circulating serum microrna-328-3p and microrna-3135a expression as promising novel biomarkers for autism spectrum disorder;*

Makazlieva T, Eftimov A, Vaskova O, Tripunovski T, Miladinova D, Risteski S, Jovanovic H, Jakovski Z., *Determining specific thyroid transcripts in peripheral blood: a single center study experience;* Demiray A, Yaren A, Karagenc N, Bir F, Demiray AG, Karagür Er, Tokgün O, Elmas L, Akça H., *The frequency of egfr and kras mutations in the turkish population with non-small cell lung cancer and their response to erlotinib therapy;* Rogac M, Peterlin B., *Epigenetic signature of chronic maternal stress load during pregnancy might be a potential biomarker for spontaneous preterm birth;* Case Reports: Gucev Z, Kalcev G, Laban N, Bozinovski Z, Popovski N, Saveski A, Daskalov B, Plaseska-Karanfilska D, Tasic V., *Characteristic diagnostic clues of metatropic dysplasia: the lumbothoracic humpback with dumbbell appearance of the long bones;* Finsterer, J., Stöllberger, C., Reining-Festa, A., Loewe-Grgurin, M., Gencik, M., *Myotonic Dystrophy-2: Unusual phenotype due to a small CCTG-expansion;* Yang, J., An, J-X., Liu, X-L., Wang, Z-Q., Xie, G-M., Yang, X-L., Xu, S-J., Feng, F., Ni, Y., *Next generation sequencing identified a novel multi exon deletion of the NF1 gene in a chinese pedigree with Neurofibromatosis type 1;* Smolović, B., Muhović, D., Hodžić, A., Bergant, G., Peterlin, B., *The role of next generation sequencing in the differential diagnosis of Caroli's syndrome;* Dorum, S., Gorukmez, O., *A novel mutation in a newborn baby leading to glycogen storage disease type ia;* Ivanov, HY, Stoyanova, V, Ivanov, I, Linev, A., Vazharova, R., Ivanov, S., Balabanski, L., Toncheva, D., *Rare case of a heterozygous microdeletion 9q21.11-q21.2: Clinical and genetic characteristics.*

11. Balkan Journal of Medical Genetics, Vol. 22 (1), 2019. Тираж: 250, А4, стр. 100.

Содржина/Content: *Balkan Journal of Medical Genetics* vol. 22 (1) 2019. Editors: Dijana Plaseska-Kranfilska, D. I. Toncheva. Past editor: G. D. Efremov. Тираж 200, А4, стр. 100. Содржина/Contents: Original articles: *Copy number variations in female infertility in China.* Huang W, Wang J, Pang M, Zhao Q, Kong L, Mao Y, Li W, Liang B – *A systematic clinical review of prenatally diagnosed tetrasomy 9p.* Vinkšiel M, Volk M, Peterlin B, Lovrecic L – *Increased expression of pentraxin 3 in placental tissues from patients with unexplained recurrent pregnancy loss.* Zeybek S, Tepeli E, Cetin GO, Caner V, Senol H, Yildirim B, Bagci G. – *Prenatal diagnosis of organic acidemias at a tertiary center.* Tanacan A, Gurbuz BB, Aydin E, Erden M, Coskun T, Beksac MS. – *Cystic fibrosis mutation spectrum in north macedonia: a step toward personalized therapy.* Terzic M, Jakimovska M, Fustik S, Jakovska T, Sukarova-Stefanovska E, Plaseska-Karanfilska D. – *Associations between vaspin rs2236242 gene polymorphism, walking time and the risk of metabolic syndrome.* Suliga E, Koziel D, Cieśla E, Rębak D, Wawszczak M, Adamus-Białek W, Naszydłowska E, Piechowska A, Głuszek S. – *Comparative expression analysis of human endogenous retrovirus elements in peripheral blood of children with specific language impairment.* Minchev DS, Popov NT, Naimov SI, Minkov IN, Vachev TI. – *Janus kinase v617f mutation detection in patients with myelofibrosis.* Nikolova D, Yordanov A, Damyanova V, Radinov A, Toncheva D. – *Novel patterns of the epstein-barr nuclear antigen (ebna-1) v-val subtype in ebv-associated nasopharyngeal carcinoma from Vietnam.* Thuan LD, Kha ND, Minh NT, Thuy LHA. – *Do fair and just systems require compensation for the disadvantages of the natural lottery? A discussion on society's duties on the provision of gene therapy.* Ekmekci PE, Güner MD. – *Case Reports: Impact of genetics on neoadjuvant therapy with complete pathological response in metastatic colorectal cancer: case report and review of the literature.* Bulajic P, Bidzic N, Djordjevic V, Ceranic M, Basaric D, Pesic V, Djordjevic-Pesic J. – *Duplication of the sox3 gene in an sry-negative 46,xx male with associated congenital anomalies of kidneys and the urinary tract: case report and review of the literature.* Tasic V, Mitrotti A, Riepe FG, Kulle AE, Laban N, Polenakovic M, Plaseska-Karanfilska D,

Sanna-Cherchi S, Kostovski M, Gucev Z. – *Achondrogenesis type 2 in a newborn with a novel mutation on the col2a1 gene.* Dogan P, Varal IG, Gorukmez O, Akkurt MO, Akdag A. – *A novel c.973g>t mutation in the ε-subunit of the acetylcholine receptor causing congenital myasthenic syndrome in an iranian family.* Karimzadeh P, Parvizi Omran S, Ghaedi H, Omrani MD.

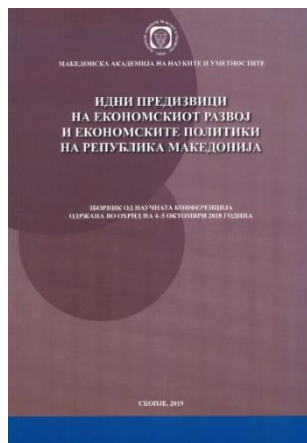
12. „Информативен билтен 2018“. Тираж 200; А4 см; стр. 90

Содржина: Обраќање на академик Таки Фити, претседател на Македонската академија на науките и уметностите, на одбележувањето на Денот на Академијата – 9 октомври 2018 година; Доделување на меѓународното признание на МАНУ „Блаже Конески“; Положување цвеќе на споменикот на првиот претседател на МАНУ, акад. Блаже Конески; Седници на Собранието на Македонската академија на науките и уметностите; Научни и свечени собири, изложби, предавања и промоции: Научни собири, Свечени собири, Изложби, Предавања, Промоции, Комеморативни седница, Посети на странски делегации или претставници на странски институции, Посета на нобеловци; Меѓународна соработка: Меѓуакадемска соработка, Соработка со меѓународни академски асоцијации и организации; Издавачка дејност: Изданија на македонската академија на науките и уметностите во 2018 година.

б) Посебни изданија

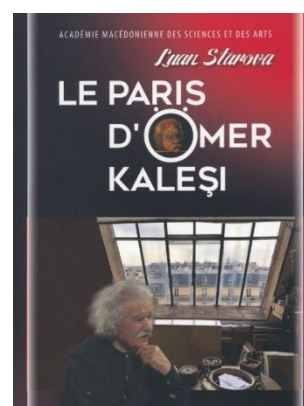
1. „Идни предизвици на економскиот развој и економските политики на Република Македонија“ (зборник од научната конференција одржана на 4 и 5 октомври 2018 година во Охрид). Тираж 400; 25 см; стр. 453

Содржина: **Поздравни обраќања**; Обраќање на акад. Таки Фити, претседател на Македонската академија на науките и уметностите; Обраќање на Претседателот на Владата на Република Македонија, Зоран Заев; Обраќање на г. Кочо Анѓушев, заменик на Претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за економски прашања и за координација со економските ресори; Обраќање на г. Бранко Азески, претседател на Стопанската комора на Македонија; **Воведно излагање**: *Гоце Пејрески*: „Енигмата на растот – контрадикции дилеми?“; **Реферати**: Трајко Славески, Мишо Николов: „Јавните инвестиции и економскиот раст – проблеми и перспективи“; Владимир Филиповски: „Даночните реформи: импликации врз економскиот раст и распределбата на доходот и на богатството“; Никола Поповски: „Модел на интензивен раст на македонската економија преку користење на новите технологии и знаења“; Сашо Арсов: „Конзервативизмот во финансиското и корпоративното управување на македонските компании како пречка за побрз економски растеж“; Анита Ангеловска-Бежоска, Ана Митреска: „Координација на монетарната и на фискалната политика во Македонија“; Глигор Бишев: „Предизвици на монетарната политика и финансискиот сектор во периодот на забрзано пристапување кон ЕУ“; Горан Петревски: „Макроекономски и банкарски детерминанти на профитабилноста на банките во Македонија“; Оливера Костоска: „Извозните перформанси и екстерната конкурентност на македонската економија“; Ѓорѓи Гоцков: „Макроекономска стабилност и анемичен економски раст – некои „нелогичности“ во македонската економија“; Дарко Лазаров, Бранко Азески: „Извозна диверзификација и модерна

реиндустријализација како фундаментални процеси во забрзување на растот на македонската економија“; Ванчо Узунов: „Структурните промени и индустриската политика на РМ: ретроспектива и иднина“; Александар Стојков: „Индустриската структура, индустриската политика и економскиот растеж на Република Македонија“; Таки Фити: „Промена на економската структура и зголемување на квалитетот и ефикасноста на институциите – клучни приоритети на идниот развој на македонската економија“; Изет Зеќири: „Финансирањето на високото образование во Република Македонија – компаративна анализа со избрани земји од регионот и ЕУ“; Абдулменаф Беџети, Хурије Абази-Алили, Шпреса Алија: „Предизвици за фискална консолидација на ФПИОМ – можни решенија“; Т. Димитрова, В. Стојкоски, Љ. Коцарев: „Улогата на ИКТ секторот во економскиот раст на Република Македонија“; Славица Роческа, Марјан Ангелески, Димитар Николоски: „Анализа на синцирот на вредност на софтверските фирми во Република Македонија“; Предраг Трпески: „Вработеноста и продуктивноста во Република Македонија“; Марјан Петрески: „Предизвиците на македонскиот пазар на труд: преглед“; Борче Треновски, Билјана Ташевска: „Ефикасноста и одржливоста на јавните финансии во Република Македонија“; Иван Штеријев: „Основи за креирање стратегија за развој на македонскиот пазар на хартии од вредност“; Фатмир Бесими: „Улогата на европската интеграција во забрзување на економскиот раст и конвергенцијата на Македонија со ЕУ“

2. „Париз на Омер Калеш“ (Le Paris d'Ömer Kaleşi) од акад. Луан Старова Тираж. 300; 24 см; стр. 148

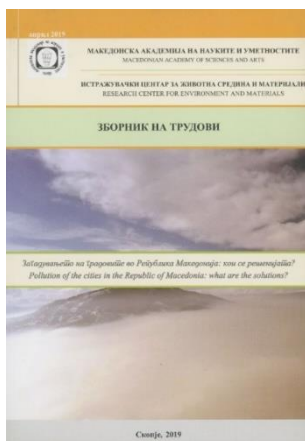

3. „Византиска епска поезија“ од акад. Витомир Митевски. Тираж 300; 24 см; стр. 314

Содржина: Предговор; Песна за Армурис; Дигенис Акрит: Прво пеење, Второ пеење, Трето пеење, Четврто пеење, Петто пеење, Шесто пеење, Седмо пеење, Осмо пеење; Подвизите на Девгениј: а) Паѓадинска верзија, б) Тиџовска верзија. Епизода: Повеста за храброста на Девгениј и како Филип Поп и Максимијана девојка му составија писмо.

4. „Зборник на трудови. Загадувањето на градовите во Република Македонија: кои се решенијата?“. Тираж 400; 30 см; стр. 426

Содржина: Таки Фити, *Како да ги џоџијикнеме џреџџијаџијаџија да се џрижаџи за живоџиџија средина*; Владо Матевски, *Конференџија – заџадување на џрадовиџе во Република Македонија: кои се решенијаџи?*; Георги Старделов, *Мораме да џо заџреме униџиџувањеџо на џприродаџи бидеџки џоа не води кон самоуниџиџување*; Верица Тасеска-Горгиевска, Александар Дединец, Наташа

Марковска, Теодора Обрадовиќ Грнчаровска, Павлина Здравева, Јасмина Белчовска Тасевска, Глигор Каневче, *Меџодологија и е-калкулаџиџор за џреење во домовиџе*; Магдалена Трајковска Трпевска, Елизабета Стефанова, *Влијаџиџеџо на домаџиџиџе ложџиџиџа врз квалиџиџеџиџоџи на воздухџиџи*; Кармина Митева, *Пиролиза – можности „оџиџаџо во џориво“*; Александар Дединец, Александра Дединец, Верица Тасеска-Горгиевска, Наташа Марковска, Павлина Здравева, Јасмина Белчовска Тасевска, Глигор Каневче, *Трансџорџиџиџо во Скопје – реалности и џредизвиџиџи*; Бошко Цветковски, Кирил Сотировски, *Неџоџи-ребно целосно заџирање и лер на возилаџиџа на семафори исклучиџиџелно за џешаџи – очигледна меџа за сџравување со заџадувањеџо на воздухџиџи во Скопје*; Трајче Стафилов, Роберт Шајн, *Заџадување на живоџиџиџиџа средина во урбаниџиџе области во Република Македонија како резулџиџаџи на индустријскаџиџа акџиџивности*; Митко Јанчев, Иван Боев, Зденка Стојановска, Блажо Боев, *Природнаџиџа радиоакџиџивности во деџонијаџиџа на фосфџиџиџиџо од ХИВ Велес, Република Македонија*; Татјана Миткова, Силвана Манасиевска-Симиќ, Миле Маркоски, *Влијаџиџеџо на заџадувањеџо врз земјоделскаџиџо џпроизводсџиџо во урбаниџиџе и џериурбаниџиџе средини и можностиџа за џпроизводсџиџо на квалиџиџеџиџа и безбедна храна*; Марјан Андреевски, Душко Мукаетов, Христина Попоска, *Конџаминаџиџа на џочваџиџа и земјоделскаџиџе кулџиџури со џешки меџали во Велес и неџоваџиџа околина и можни решенија*; Александра Николовска, Елена Горгиевска, Бојан Сусинов, Јосиф Јосифовски, *Еколошко и економски досџаџиџо решение за сџабилџиџаџиџа на џочва: сџречување на извориџиџе на џраџиџиџа*; Биљана Коруноска, Владан Пешиќ, *Примена на нов џреџиџаџиџо врз база на зеолиџи кај расџиџенијаџиџа и неџово влијаџиџе врз намалување на заџадувањеџо на околинаџиџа*; Тодор Ановски, Елена Ановска-Јовчева, Кирил Лисичков, Дејан Димитровски, Стефан Кувенџиџев, Љубомир Арсов и Ефтим Мицевски, *Поџекло на водџиџе на извориџи Раџче и асџекџиџи на нивнаџиџа заџиџиџиџа*; Кунгуловски Џоко, Наталија Атанасова-Панчевска, Кунгуловски Иван, Вице Шољан, *Нови џтехнологиџи во џреџиџаџиџо на оџиџаџиџо води со џримена на џранулирани микрорџанизми*; Кирил Лисичков, Ерхан Мустафа, Тодор Ановски, Зоран Божиновски, Стефан

Кувенциев, Мирко Маринковски, Дејан Димитровски, Катерина Атковска, *Примена на мембранско сејарациони процеси за пречишћавање на отпадни води од аеродромски терминали*; Стефанка Хаџи Пецова, Михаил Кочубовски, Славчо Христовски, Пеце Ристовски, Јане Ацевски, Менка Спировска, Борис Стипцаров, Цветанка Маркушовска, Слободанка Стефановска, Софија Трајковска, *Урбаниот отворени зелени простори во креирање на одржлив развој и квалитет на животот*; Иван Блинков, Александар Трендафилов, Иван Минчев, *Акциски план за контрола на ерозијата во Град Скопје*; Кирил Сотировски, Бошко Цветковски, *„Задавени“ стембела во урбаното зеленило – лоша практика лесна за решавање, заради стасување бројни индивидуални дрвја, кои се пред нејосредно уништување*; Мартина Блинкова Дончевска, Тања Димитрова Филкоска, Иван Маџановски, Весна Милановиќ, Габриела Дуданова Лазаревска, *Проценка на еколошките капацитети на Град Скопје како индикатор на одржливоста на градоот*; Лазар Поп Иванов, Марија Мирчевска, *Македонија треба да го пречишћава заједувањето како прашање од национална безбедност*; Марина Малиш Саздовска, Љатиф Љатифи, Тони Милески, *Ситуационо вештачење на површински води за докажување на еколошки криминал во Република Македонија*.

5. „Нефрологија“ – Публикации (VII том од едицијата) од акад. Момир Поленаковиќ. Тираж 50; 30 см; стр. 886

Содржина: [Eds.] Stefanović, V., Galabov, A. S., Toncheva, D., Polenaković M. *Balkan Endemic Nephropathy: a comprehensive view* [коавтор на предговор и на следните поглавја]: – *Preface – Chapter 12. Diagnosis –*

Chapter 13. Screening – Chapter 14. Prevention and Treatment – Chapter 15. Endemic (Balkan) Nephropathy Beyond the Balkans; Поленаковиќ М. Х., *Иследувања кај бубрежен бол*; Поленаковиќ М. Х., [соработници] Грчевска, Л., ... [и др.]. *IgA Непропатија*; Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M., *Personality profiles and depression in haemodialysis patients*; Donev, D., Polenakovic, M., *Contributions of doctors from Macedonia to the establishment and initial development of the Faculty of Medicine in Skopje, Republic of Macedonia: Historical note*; Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M., *Rare disease in South-Eastern Europe, 15–17 November 2012, Skopje, Republic of Macedonia: Meeting report*; Spasovski, G., Polenakovic, M., *Fourth Congress of the Macedonian Society of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs (MSNDTAO), Ohrid, 21–24 June 2012: Congress report*; Petrushevska, G., ... [et al.], Spasovski, G., Polenakovic, M., *Immunohistochemical Study of the Inflammatory Infiltrate and the Proliferative Index in the Tubulointerstitium in Human Glomerulonephritides*; Поленаковиќ, М., *Комеморација за академик Георѓи Д. Ефремов. Сиоменица посветена на Георѓи Д. Ефремов, редовен член на Македонската академија на науките и уметностите*; Поленаковиќ, М., *Поздравен збор: Науката и уметноста: научна конференција, Скопје, 23 април 2010*; Voletis, J., Goumenos, D., Polenakovic, M., Spasovski, G., *In memoriam – A Tribute to Charalambos Stathakis (1946 – 2012)*; Kostadinova-Kunovska, S., Jovanovic, R.,... Polenakovic, M.,...[et al.]. *Immunohistochemical and Morphometrical Study of the Tubulointerstitial Changes in Primary Glomerulonephritides*; Polenakovic, M., Spasovski, G., *In Memoriam – Prof. Dr. Gjorgji F. Masin (1930 – 2013)*; Polenakovic, M., *New Form of the journal Prilozi (Contributions) of the Macedonian Academy of Sciences and Arts*; Polenakovic, M., *One hundred years since the birth of academician Dimitar Arsov, founder and nestor of the modern internal medicine in the Republic of Macedonia*; Polenakovic, M., *Department of Nephrology at the Medical Faculty, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje – creating nephrology protection for the citizens of the Republic of Macedonia*; Gucev, Z., Polenakovic, M., *Is impact factor necessary for „Prilozi*

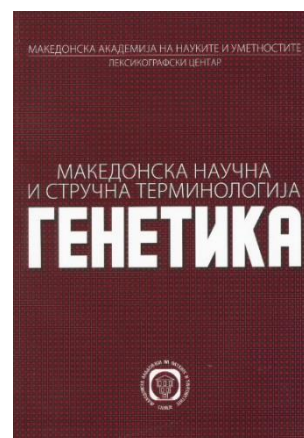
(Contributions)“ and Macedonia?; Polenakovic, M., Nenov, D., Basci, A., ... [et al.]. 20 years since the establishment of the BANTAO association (Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs); Staneva, R., Rukova, B., ... Polenakovic, M., ... [et al.]. Whole genome methylation array analysis reveals new aspects in Balkan endemic nephropathy etiology; Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M., Psychological characteristics of patients treated by chronic maintenance hemodialysis; Polenakovic, M., Spasovski, G., XI Congresses of the Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs-BANTAO, Timisora, 26-29 September 2013; Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M., Pop-Jordanov, J., Shaltanovska, H., Trajcevska, L., Are Macedonian Chronic Patients alexithymic?; Donev, D., Polenakovic, M., Doctors and lecturers from Macedonia elected for the first time to the Faculty of Medicine in Skopje in the period 1955-60; Поленаковиќ, М., Спасовски, Г., In memoriam – Д-р Ѓорѓи Масин, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, 6.5.1930 – 28.1.2013; Polenakovic, M., Stefanovic, V., What do we know about the Balkan endemic nephropathy and the uroepithelial tumors; Polenakovic, M., Gucev, Z., Tasic, V., Where are we now in the investigation of rare diseases in the Republic of Macedonia; Polenakovic, M., Bogdanovska, S., Cakalaroski, K., ... [et al.]. Protocol for performing nephrological activity in the Republic of Macedonia; Polenakovic, M., Gucev, Z., Publishing integrity and good practices in editing in biomedicine; Polenakovic, M., Danevska, L., Biomedical journals in Republic of Macedonia: the current state; Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M., The many faces of rare diseases (RD): meeting report on Rare Disease in South-Eastern Europe, 15 – 16 November 2013, Skopje, Republic of Macedonia; Kiprijanovska, S., ... [et al.], Polenakovic, M., Davaliev, K., Mapping and Identification of the Urine Proteome of Prostate Cancer Patients by 2D PAGE/MS; Toncheva, D., Mihailova-Hristova, M., ... Polenakovic, M., ... [et al.]. NGS nominated CELA1, HSPG2, and KCNK5 as candidate genes for predisposition to Balkan endemic nephropathy; Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M., Alexithymia Construct in Dialysis Patients; Polenakovic, M., Spasovski, G.

The 20th anniversary of BANTAO (Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs); Jelaković, B., Nikolić, J., ... Polenaković, M., ... [et al.]. Consensus statement on screening, diagnosis, classification and treatment of endemic (Balkan) nephropathy; Polakovic, M., Donev, D. Overview of the Workshop held and establishing of the Macedonian Association of Medical Editors, in Skopje, on April 25, 2014: foreword; Davaliev, K., Kiprijanovska, S., Polenakovic, M. Assessment of the 2-D Gel-Based Proteomics Application of Clinically Archived Formalin-Fixed Paraffin Embedded Tissues; Davaliev, K., Polenakovic, M. Proteomic in diagnosis of prostate cancer; Laban, N., ... [et al.], Polenakovic, M., Gucev, Z. Severe scoliosis torticollis and short stature in a woman with Wildervanck Syndrome (WS); Staneva, R. G., Balabanski, L., ... Polenakovic, M., ... [et al.]. Genetic, genomic and epigenomic studies of Balkan endemic nephropathy (BEN); Tasic, V., Gucev, Z., Polenakovic, M. Steroid resistant nephrotic syndrome-genetic consideration; Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M. 4th Rare Disease South Eastern Europe (SEE) Meeting: Skopje, Macedonia (November 14th, 2015); Polenakovic, M., Popov, Z. 5. Uro-Oncology Winter Congress: Skopje, Republic of Macedonia (January 30 – February 03, 2013); Davaliev, K., Maleva Kostovska, I., ... [et al.], Polenakovic, M. Proteomics analysis of malignant and benign prostate tissue by 2D DIGE/MS reveals new insights into proteins involved in prostate cancer. The Prostate; Stefanovic, V., Toncheva, D., Polenakovic, M. Balkan nephropathy. Clinical nephrology; Davaliev, K., Kiprijanovska, S., ... [et al.], Polenakovic, M. Proteomics analysis of urine reveals acute phase response proteins as candidate diagnostic biomarkers for prostate cancer; Markoska, K., Masin-Spasovska, J., Polenakovic, M., Spasovski, G. Urinary Protein Biomarkers in Chronic Kidney Disease; Polenaković, M. H. In memoriam: Vladisav Stefanović (1943 – 2015): an academician, doctor, scientist, visionary and friend; Dimkovic, N., ... [et al.], Polenakovic, M., Spasovski, G. BANTAO Association – from Foundation to Present and Future Perspectives; Polenakovic, M., Spasovski, G. In memoriam – Acad. Vladisav Stefanovic (1943 – 2015); Popovska-Jankovic, K., ... Polenakovic, M., Plaseska-Karanfilska, D. MicroRNA Profiling in Patients with Upper Tract Urothelial

Carcinoma Associated with Balkan Endemic Nephropathy; Polenakovic, M., Gucev, Z., Tasic, V. *Kidney Diseases in Children – Early Diagnosis and Prevention*; Tasic, V., Janchevska, A., ... [et al.], Polenakovic, M. *Chronic Kidney Disease – Pediatric Risk Factors*; Gucev, Z., Tasic, V., ... [et al.], Polenakovic, M. *LHX4 Gene Alterations: Patient Report and Review of the Literature*; Danevska, L., ... [et al.], Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M. *How to Recognize and Avoid Potential, Possible, or Probable Predatory Open-Access Publishers, Standalone, and Hijacked Journals*; Davalieva, K., Polenakovic, M. *Proteomics in Biomarker Discovery for Prostate Cancer*; Pop-Jordanova, N., Polenakovic, M. *Are Depression and Anxiety Common in Hemodialyzed Patients?*; Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M. *5th Rare Disease South Eastern Europe (SEE) Meeting, Skopje, Macedonia (November 15th, 2016)*; Polenakovic, M. *Progrés en néphrologie en collaboration avec la médecine française. Македонско-францускаѝа меѝуакадемиска соработѝка во духоѝи на новиѝе ѝредизвици на франкофонијаѝа: зборник на ѝрудови: 15 мартѝ 2016, Скопје*; Mikkelsen, K., Stojanovska, L., Polenakovic, M., ... [et al.]. *Exercise and mental health*; Magalhães, P., Pejchinovski, M., ... Polenakovic, M., ... [et al.]. *Association of kidney fibrosis with urinary peptides: a path towards non-invasive liquid biopsies?*; Polenakovic, M., Pop-Jordanova, N., Gucev, Z. *50 years of the Macedonian Academy of Sciences and Arts 1967 – 2017 and 48 years of publishing the journal Prilozi (Contributions) of MASA*; Tasic, V., Gucev, Z., Polenakovic, M. *Rare renal disease in Macedonia – an update*; Kostovski, M., Tasic, V., Laban, N., Polenakovic, M., ... [et al.]. *Obesity in childhood and adolescence, genetic factors*; Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M. *The 6th Rare Disease South Eastern Europe (SEE) Meeting, Skopje, Macedonia (November 11th, 2017)*; Dimishkovska, M., ... [et al.], Polenakovic, M., Plaseska-Karanfilska, D. *Novel Founder Mutation in FANCA Gene (c.3446_3449dupCCCT) Among Romani Patients from the Balkan Region*; Davalieva, K., Kiprijanovska, S., ... [et al.], Polenakovic, M. *Comparative Proteomics Analysis of Urine Reveals Down-Regulation of Acute Phase Response Signaling and LXR/RXR Activation Pathways in Prostate Cancer*; Markoska, K., Pejchinovski, M., ... Polenakovic, M., ... [et al.].

Urinary peptide biomarker panel associated with an improvement in estimated glomerular filtration rate in chronic kidney disease patients; Janchevska, A., Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M. *Homeostasis model assessment – insulin resistance and sensitivity (HOMA-IR and IS) index in overweight children born small for gestational age (SGA)*; Kostovski, M., Gucev, Z., Tasic, V., Polenakovic, M. *Parameters of metabolic syndrome in obese children and adolescents*; Salihu, S., ... [et al.], Polenakovic, M., Tasic, V. *Low molecular weight proteinuria in children with distal renal tubular acidosis*; Donev, D., Polenakovic, M., Pop-Jordanova, N. *Lecturers from Macedonia elected for the first time to the Faculty of Medicine in Skopje in the period 1961-63*; Janchevska, A., Tasic, V., Laban, N., Polenakovic, M., ... [et al.]. *A 4-year-old boy with Beckwith Wiedemann syndrome (BWS)*; Efremov, D., Polenakovic, M. *ICGEB Workshop on Next Generation Diagnostics, 22/03/2018-24/03/2018, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje, Republic of Macedonia*; Поленаковиќ, М., Давалиева, К. *Примена на ѝроѝеомикаѝа во отѝкривањето на биомаркери за карцином на ѝросѝаѝа. Наукаѝа и уметѝноста 2: научна конференција, Охрид, 20-21 септември 2015*; Gucev, Z., Tasic, V., ... Polenakovic, M., ... [et al.]. *Heterotopic ossifications and Charcot joints: Congenital insensitivity to pain with anhidrosis (CIPA) and a novel NTRK1 gene mutation*.

6. „Генетика“ од доп. член Александар Димовски. Тираж 300; 25 см; стр. 264

7. „Милан Ѓурчинов (1928 – 2018)“. Тираж 300; 24 см; стр. 106

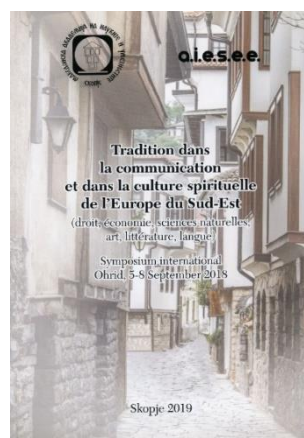
Содржина: Соопштение на Македонската академија на науките и уметностите; акад. Таки Фити, *Проштално слово за академик Милан Ѓурчинов*; акад. Витомир Митевски, *Простување со академик Милан Ѓурчинов*; акад. Влада Урошевиќ, *Еден доследен творец*; проф. д-р Елизабета Шелева, *Придонесој на Милан Ѓурчинов во македонистиката и во комјаративистиката*; Библиографија на трудовите на академик Милан Ѓурчинов.

8. „Цветан Грозданов (1939 – 2018)“. Тираж 300; 24 см; стр. 80

Содржина: Соопштение на Македонската академија на науките и уметностите; акад. Таки Фити, *Проштална беседа за акад. Цветан Грозданов*; г. г. Стефан, *Живој посветен на живојисој*; акад. Георги Старделов, *Говор на комеморативната седница*; проф. д-р Ратко Дуев, *Говор на комеморативната седница*; д-р Сашо Цветковски, *Говор на комеморативната седница*; Телеграми; Библиографија на трудовите на акад. Цветан Грозданов (1956 – 2018).

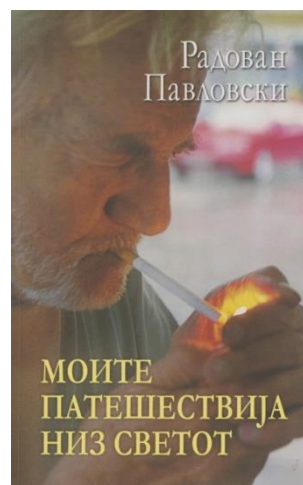
9. „Зборник на трудови од меѓународната конференција во организација на AIESEE и на Македонскиот национален комитет“. Тираж 300; 25 см; стр. 452

Содржина/Contents: *Welcoming and opening speeches*: Taki Fiti (President of the Macedonian Academy of Sciences and Arts), Alexandre Kostov (President of the AIESEE), Razvan Theodorescu (General Secretary of the AIESEE Committee), Jovan Stojanoski (Mayor of Ohrid), Vera Bitrakova Grozdanova (President of the AIESEE National Committee); *Proceedings*: Razvan Theodorescu – *La tradition étatique des Pays Roumains en relation avec les Balkans*; Vera Bitrakova Grozdanova – *Demitsa en tant que chercheur de l'héritage antique*; Luan Starova – *Eqrem-bej Vlora et la question macédonienne*; Dragi Mitrevski – *Troada and Central Balkan populations*; Vanya Lozanova-Stantcheva – *Sacral infrastructure and communications in southwestern Thrace in the 5th century BC*; Aleksandra Nikoloska – *Religious communications through Via Egnatia in Roman times*; *Proceedings*: Razvan Theodorescu – *La tradition étatique des Pays Roumains en relation avec les Balkans*; Vera Bitrakova Grozdanova – *Demitsa en tant que chercheur de l'héritage antique*; Luan Starova – *Eqrem-bej Vlora et la question macédonienne*; Dragi Mitrevski – *Troada and Central Balkan populations*; Vanya Lozanova-Stantcheva – *Sacral infrastructure and communications in southwestern Thrace in the 5th century BC*; Aleksandra Nikoloska – *Religious communications through Via Egnatia in Roman times*; Ellica Maneva – *Influences byzantines dans la production de bijoux et d'artefacts de la région de Skopje*; Anita Paolicchi – *Elements of continuity and discontinuity in the Orthodox kivotia of Southeast Europe*; Olimpia Dragouni – *The*

animal sacrifice (kurban) in Christian and Islamic religious texts from the Balkans as means of inter-faith communication and division; Vitomir Mitevski – Byzantine epic poem on Digenes Akritas and epic cycle on King Marko; Snežana Vukadinović – On the holy names of the two heroes: Heracles and Marko Kraljević; Dragi Gjeorgiev, Eyüp Kul – The Derbendcis In The Province of Rumeli (In the Beginning of the 18th Century); Nicolae Razvan Mitu – The Role of Mustafa Kemal in the Unification of the Turkish National Resistance at the End of WWI; Biljana Ristovska-Josifovska – On the road of one migration of Macedonians towards Bulgaria in the late 19th century; Yordanka Bibina, Mariyana Stamova – Dynamics of the Migration Processes in the Balkans in the 20th Century (Focus on Turkey and Kosovo and Macedonia in Tito's Yugoslavia); Emilija Crvenkovska – Church Slavonic Literacy as Communication between East and West: Western Influence in Church Slavonic Literacy at the Balkans; Maja Jakimovska-Toshic – Cultural interactions in the South Slavic medieval fiction texts; Aleksandra Gjurkova – Language borrowing and dialect elements in the discourse of Grigor Prlicev; Evalda Paci – Les anciens texts albanais, témoignage d'une particulière tradition écrite littéraire; Zuzana Topolinjska, Marjan Markovikj – The impact of multilingual environment on the semantic and formal structure of the languages in contact; Tatjana Krizman Malev – La tradition de la communication orale et écrite contre le rôle traditionnel de la femme dans les Balkans: la production littéraire et l'engagement personnel de Dragojla Jarnević (1812 – 1875) et de Marija Jurić Zagorka (1873–1957); Katica Kulavkova – Grotesque Vision of the World in the context of contemporary Balkan Short Stories (Macedonian and Bulgarian); Jasmina Mojsieva-Guševa – Intercultural dialogue: the example of Macedonian-Greek relations; Elizabeta Sheleva – Balkanism as imagological category In South-East European literatures and cultures; Marica Antovska-Mitev, Taki Fiti – Information as an essential resource in the Economy; List of contributors.

10. „Моите патешествија низ светот“ од акад. Радован Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 304

Содржина: *Што може поезијата*: Што може поезијата; *Чувствување и љење*: Поезијата и времето, Планетарниот пејзаж на поетот, Поетиката на боите, Руралното и урбаното во современата поезија, Универзалното и регионалното во литературата, Прогонство и литература, Толкувањето на поезијата денеска, Кула и виножито, Поезијата кон крајот на XX век, Вечни современи поетски предизвици; *Мислење и љење*: Помеѓу токовите и песнине, Епското на гласање, Манифест на Поетска Република Железна Река – 1990; *Војување и љење*: Очи и време-невреме; Потеклото на слободата; Средба на Козара; Горановата воинствена, Горановата поетска звезда – *Над љоемајта на Иван Горан Ковачиќ* – Јама – боиште на свеста, Поетот – гордост на времето, Посветена пролет; *Клуч во нас*: Клуч во нас, Охрид – жар птица на словенското постоење, Духовно виножито во нов век (*По љовод освешувањето на храмот Свџи Клименти Охридски*), Новогодишна светлина, Летаргија на сплав, Како сон без јаве или јаве без сон, Ветровит ден, Пофалба на жената, Сетилни стражи, Секоја песна своја поетика; *Поејош е дејте и мудрец и бунџовник*: Поетот е дете и мудрец и поет – *Влајко Павлеџиќ разџовара со Радован Павловски, Соџоворници на „Дневник“*: Радован Павловски – Поетот ја именува вечноста; *Планетарна љоеџика*: *Париски белешки* – Песната како постојано патување, Зборовите на духот се јазик на светот – *Париз, 27 март 1981 џод.*, И јас имам свое провидение, Инвазија, Размислување и пред сламка – *Техника и молив.* („*Сен Сулџис*“, *аџрил 81. Париз*), Зраци; Биобиблиографска белешка.

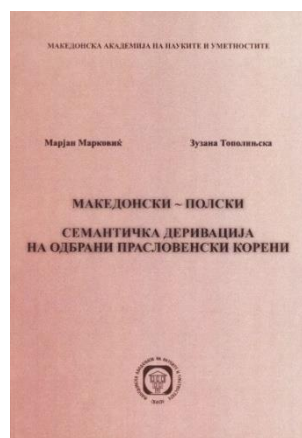
11. „Македонистички денови во МАНУ“ (зборник на трудови од меѓународната научна манифестација). Тираж 300; 25 см; стр. 154

Содржина: Педесет години лингвистика во МАНУ; Придонесот на акад. Божидар Видоески во развојот на македонската лингвистика и славистика; Зузана Тополињска, Марјан Марковиќ, *Божидар Видоески и науката за македонскиот јазик*; Кристина Крамер, *Сјомени*; Слободан Н. Реметиќ, *Академик Божидар Видоески – нејрикосновени људски и научни ауторитети у свету славистике*; Pavol Žigo, *Prínos akademika Božidara Vidoeského do výskumu slovanskej substantívnej deklinácie v rámcí Slovanského jazykového atlasu*; Веселинка Лаброска, *Академик Божидар Видоески, виемелувач и двиѓател на македонската дијалектологија*; Динамика на македонскиот јазик: Татьяна И. Вендина, *Динамика македонской диалектной лексики в свете новых данных ОЛА*; Мотоки Номачи, *За необјавената граматика на македонскиот јазик од Самуил Б. Берншијејн*; Ирена Савицка, *Ријимичнајта карактеристика на македонскиот јазик*; Кристина Крамер, *Англизми, иџурцизми на 21-от век*; Јан Соколовски, *Забелешки за динамиката и стабилноста на зборообразувачкиот систем на македонскиот јазик (во споредба со њолскиот и со другите словенски јазици)*; Зузана Тополињска, *Полско-македонски лингвистички контакти и нивно значење за развојот на науката за македонскиот јазик*; Марјан Марковиќ, *Неудвоен дајтив во македонскиот разговорен јазик – нови итенденции*; Јан Соколовски, *Забелешки за динамиката и стабилноста на зборообразувачкиот*

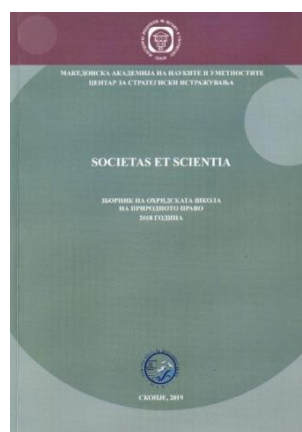
систем на македонскиот јазик (во споредба со њолскиот и со другите словенски јазици); Зузана Тополињска, *Полско-македонски лингвистички контакти и нивно значење за развојот на науката за македонскиот јазик*; Марјан Марковиќ, *Неудвоен дајтив во македонскиот разговорен јазик – нови итенденции*.

12. „Македонски ~ полски. Семантичка деривација на одбрани прасловенски корени“ од доп. член Марјан Марковиќ и акад. Зузана Тополињска. Тираж 300; 24 см; стр. 177

Содржина: Вовед; Зузана Тополињска, *Нови ирваци за истражување во доменот на зборообразувањето*; Марјан Марковиќ, *Околу процесите на семантичка деривација и семантичка мотивација, *sta/*sto; *sěd-/*sed-/*sad-; *leg-/*log-; *ved-, *vod-; *slěd-; *step-/*st&p-; *pad-; *(j)ę-(j)ьm-; *bьr-/*ber-; *da-/*da-r; *dьrž-; *met- (*mot-, *m&t-); *tьk--*; Индекс на поважни македонски деривати; Библиографија.

13. Охридска школа на природното право 2018 "Societas et Scientia". Тираж 100; 25 см; стр. 238

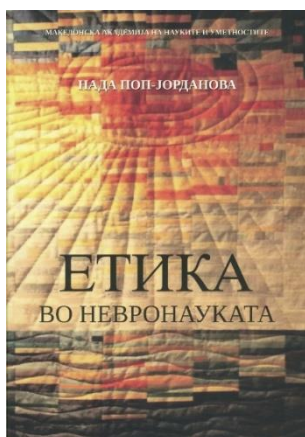
Содржина: акад. Владо Камбовски: „Казнено-правни аспекти на криминалот од омраза“; акад. Таки Фити: „Малите и средните претпријатија и претприемништвото во Република Македонија“; д-р Борче Давитковски: „Самостојните органи (регулаторни тела, агенции) во функција на доброто управување или негово разводнување и бирократизирање“; проф. д-р Гордана Лажетик, вонр. проф. д-р Олга Кошевалиска: „Улогата на семејството за појавата на детското престапништво со посебен осврт на Република Северна Македонија во периодот од 2010 до 2017 година“; д-р Елена Мујоска Трпевска: „Новиот концепт на криминал од омраза во македонското казнено законодавство“; проф. д-р Александра Груевска-Дракулевски: „Пенитенцијарниот систем во Република Северна Македонија низ призмата на Извештајот на Комитетот за превенција од тортура: потреба од итни реформи“; проф. д-р Александра Деаноска-Трендафилова: „Заштитеното пријавување како нов механизам за борба против корупцијата и криминалот“; Марица Антовска-Митев (докторанд): „Претприемништвото и економскиот динамизам – иновативна активност на македонскиот бизнис-сектор“; м-р Антигона Јовановска, вонр. проф. Никола Тунтевски: „Искусствата на основните јавни обвинителства и на основните судови на подрачјето на Апелациониот суд – Битола во однос на медијацијата во кривичната постапка“; Атанас Аврамов: „Сквернавење на човековите права и слободи – (не)поврзаност со старо-новите политички движења во Европа и во светот“; Дијана Ѓоргиева, Зорица Стоилева: „Конститутивната тужба и правниот интерес да се бара конститутивна правна заштита“; Елена Јаман: „Управното судство и управните спорови – *condiciones sine quibus non* за правната држава и заштита на граѓаните од јавната администрација“.

14. „Поредокот на слободата: интерпретативен синкретизам“ од акад. Катица Кулавкова. Тираж 300; 25 см; стр. 445

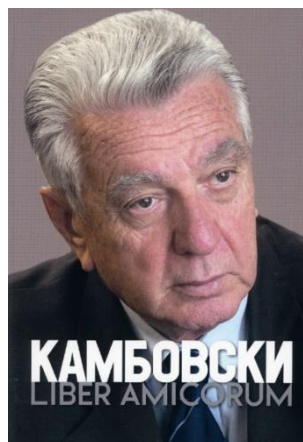
Содржина: *Генезаџа на мојаџа книџа*: Теорија на интерпретативниот синкретизам; *Инџерџреџаџивниоџ синкретизам во џолкуваџеџо на книжевниџе дела*: Теорија на интерпретативниот синкретизам, Синкретична интерпретација на песната „Марковиот манастир“ на Блаже Конески; *Миџска меморија*: Сакралната функција на јазикот и митот за библиските чуда, Митска меморија: едно ‘споделено место’ на балканското духовно наследство, Поетика на демистификација; *Исџориска свесџ*: Историската свест на и за Димитар Талев; *Гроџеска и носџалџија*: Гротескната слика на свет во јужнословенскиот расказ, Просторна и временска носталгија по Медитеранот, Неколку видови пејзажи во современата хаику поезија, Интертекстуални дијалози во современата бугарска поезија; *Визионерска и џсихолошка книжевностџ*: Визионерската книжевност во контекст на теоријата на Карл Г. Јунг; *Исцелување со џоезија*: Прологомена за една библиотерапија: психолошката и терапевтската улога на уметноста, Економичноста како облик на исцелување од болеста на разнебитуваџето; *Секуларизам и џосџсекуларизам*: Секуларизмот и постсекуларизмот – два големи религиски и цивилизациски пресврти; *Реџорика на џвиџоџ*: Од општа дефиниција до личен став за твитер-зоната, Реторика на твитот; *Иднинаџа на идноџо време*: Идното време во современиот македонски јазик; Големиот синкретичен архиметод на Катица Кулавкова (или: како да се види целината) – Венко Андоновски; Книги на Катица Кулавкова; Индекс на имиња.

15. „Етика во невронауката“ од акад. Нада Поп-Јорданова. Тираж 300; 25 см; стр. 314

Содржина: Предговор; академик Витомир Митевски; проф. д-р Методи Чепреганов; Авторот; – Терминологија: 1. Основни појмови; 2. Вовед во невроетиката; 3. Глобалното ментално здравје и невроетиката; 4. Интернационална димензија на невроетиката; 5. Етички, легални и социјални влијанија на невронауката; 6. Околината, мозокот и менталното здравје (околинска невроетика); 7. Невроетиката како нов начин на примена на етиката; 8. Едукативна невронаука; 9. Етички дилеми околу зависностите: дали тие се болест или морален крах; 10. Етички рамки за генетскиот инженеринг; 11. Етички дилеми околу клонирањето; 12. Невробиологија на моралноста; 13. Етика во истражувањата со примати; 14. Етички принципи за експериментирање со луѓе; 15. Информација и согласност; 16. Етика кај напредните технолошки науки; 17. Како се менува мозокот со неинвазивни процедури; 18. Критичка невронаука (поврзување на невронауката и на општеството со клиничката практика); 19. Може ли невромодулацијата да ја подобри социјалната нееднаквост; 20. Јавните ставови околу „засилување“ на моралноста; 21. Етички ставови околу мозочните интервенции; Лексикон за АИ; 22. Етика во истражувањата на артифицијалната интелигенција: ветувања и закани; 23. Смеслата сепак ја креираат луѓето, а не машините; 24. Предизвици за артефициелната интелигенција

16. „Камбовски Liber amicorum. Книга на пријатели. Студија во чест на седумдесет години од животот на академик Владо Камбовски“. Тираж 215; 21 см; стр. 840

Поглавје 1: Академик Владо Камбовски: Живот и дело, Биографија, Библиографија; Поглавје 2: Академик Владо Камбовски – колега и пријател, акад. Георги Старделов: Акад. Владо Камбовски: Одрлизу; д-р Љупчо Арнаудовски: Македонско кривично (казнено) законодавство; акад. Стефан Воденичаров: Съвместно честване на празника на светиите браќа Кирил и Методиј од БАН и МАНУ (joint celebration of the Ss. Cyril and Methodius day between BAN and MANU); Поглавје 3: Филозофски, општествени, економски и државно-управни хоризонти; акад. Таки Фити, Институциите, владеењето на правото и економскиот раси; акад. Стефан Воденичаров, Проблеми в образователната система (Problems in the educational system); акад. Вера Битракова-Грозданова, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ и античкиот божество; dr. Reinhard Priebe, State capture a useful concept for assessing the western balkans countries' progress towards european integration? (Заробена држава корисен концепт за проценка на напредокот на земјите од Западен Балкан кон европската интеграција?); Don Wallace, Jr., Some suggestions for the reform of the international legal framework for the resolution of disputes concerning foreign investment in developing and other capital importing countries (Неколку препораки за реформата на меѓународната правна рамка за решавање на спорови поврзани со странските инвестиции во земјите во развој и останилите земји кои

̀привлекуваа̀и с̀трански ка̀ѝиал); Jonathan Bradley, *Politicians and financial markets at times of crisis* (Полѝи́чарѝи́е и финан̀искѝи́е ѝазари за време на криза); акад. Рајко Кузмановиќ, *Савремено ѝраво у вр̀ило̀у великих ору̀ѝивених ѝромјена* (Современо̀и́о ѝраво во вр̀ило̀о̀и́ на з̀олемиѝе оѝѝесѝвени ѝромени); dr. Negoslav P. Ostojić, *Martin Luther King – 1968 SFR Yugoslavia and today's Balkans* (Мар̀и́ин Лу̀и́ер Кинг – 1968 СФР Ју̀ославија и денешен Балкан); dr. Nano Ruzin, *L'autoritarisme populiste et la corruption – le cas de la Republique de Macedoine* (По̀у̀лѝсичкѝо̀и́ ав̀ѝорѝи́а̀и́изам и коруп̀и́ја̀и́а – случајо̀и́ со Реѝублика Македонија); dr. Rumiana Jeleva, *Balkan perspectives of european integration: political development and party system institutionalization in Bulgaria* (Балканскѝи́е ѝерсѝект̀иви за европ̀ска̀и́а инѝегра̀и́ја: ѝо̀лѝи́чкѝо̀и́ развој и инст̀ѝи́уциона̀и́за̀и́ја̀и́а на сис̀емо̀и́ на ѝо̀лѝи́чки ѝар̀и́и во Реѝублика Бу̀гарија); д-р Никола Поповски, *Предизвицѝи́е на циркуларна̀и́а економија*; Поглавје 4: *Правда и владеене на ѝраво̀и́о* (*Fiat justitia et pereat mundus*); *Ус̀и́авно и админис̀и́ра̀и́вно ѝраво*: д-р Светомир Шкарик, *Низоземска̀и́а револу̀и́ја и нејзино̀и́о значење за денешно време*; dr. G. H. Addink, *Good governance: a norm for the administration or a citizen's right?* (Добро̀и́о владеене: норма за админис̀и́ра̀и́ја̀и́а или ѝраво на г̀ра̀анино̀и́?); dr. sc. Jasna Omejec, *O suočavanju hrvatskog društva s nepravnom prošlošću* (За соочува̀и́е на хрва̀иско̀и́о оѝѝесѝво со неѝравно̀и́о мина̀и́о); д-р Сергей Николаевич Бабурин, *Конст̀ѝи́уционнo-ѝравовое воѝлощение русско̀о цивѝизационно̀о выбора* (*Constitutional embodiment of Russian civilization choice*); Borce Davitkovski, PhD, Ana Pavlovska Daneva, PhD, Konstantin Bitrakov, LL.M., *Novelties in the Macedonian administrative dispute regime – critical observations* (Новини во режимо̀и́ на уѝравнио̀и́ с̀ипор во Македонија – крѝи́ички оѝсерва̀и́и); dr. Jeton Shasivari, *Preambula si pjesë e strukturës së kushtetutës: deklaratë simbolike apo energji jetësore e kuptimit të kushtetutës* (Преамбу̀ла̀и́а како дел од с̀и́рук̀ура̀и́а на ус̀и́аво̀и́: симбо̀ли́чна изјава или живо̀и́на енерг̀и́ја на значѐи́е на ус̀и́аво̀и́);

Гра̀анско и ѝр̀овско ѝраво (*Civil and commercial law*); д-р Арсен Јаневски, *Прекин на ѝоси́а̀и́ка̀и́а за раси́равање на ос̀и́авина̀и́а од но̀и́ар*; д-р Горан Коевски, *Кривично̀и́о законик и нег̀ова̀и́а уло̀а во диза̀и́ра̀и́ѐи́о на деловно̀и́о ои́кружува̀е во Реѝублика Македонија*; *Казнено ѝраво*: д-р Г̀орги Марјановиќ, д-р Методија Каневчев, *Инст̀ѝи́уѝо̀и́ ѝроодлжено кривично дело* (*Delictum continuatum*) во македонско̀и́о кривичен законик; acad. Alenka Šelih, *Life imprisonment and its abolition* (До̀живо̀и́но̀и́о заѝвор и нег̀ово̀и́о укинува̀е); d-r Zoran Stojanović, *Granice krivice podstrekača i potagača u krivičnom pravu Srbije i Crne Gore* (Границѝи́е на вина̀и́а кај ѝо̀ѝи́кнущачо̀и́ и ѝома̀ачо̀и́ во кривично̀и́о ѝраво на Србија и Црна Гора); д-р Юрий Владимирович Голик, *Проблеми у̀оловно̀о наказания с ѝочки зрения философии* (Проблемите на казнените санкции од гледна точка на фило̀софијата); akademik, prof. dr Miodrag N. Simović, prof. dr Dragan Jovašević, *Nasilje u porodici u меѓународном кривичном праву* (Семејно̀и́о насил̀с̀иво во Меѓународно̀и́о кривично ѝраво); д-р Коняхин Владимир, *Алг̀ори́и́м и с̀и́раи́ег̀и́а разви́и́а русско̀о у̀оловно̀о законодаи́ельс̀и́ва в советскѝи́, ѝоси́советскѝи́ и современнѝи́ ѝериоды* (Алг̀ори́и́ам и с̀и́раи́ег̀и́ја за развој на руско̀и́о казнено законодавс̀иво во советска̀и́а, ѝоси́советска̀и́а и современна̀и́а ера); д-р Ю. И. Дук, *Пу̀и́и ѝовышения эффективности региональных ѝрог̀рам ѝ борьбе с ѝреси́уи́носи́ь* (Начини за ѝодобрува̀е на ефикасно̀и́а на регио̀налнѝи́е ѝрог̀рами за борба ѝро̀и́ив кримина̀о̀и́); д-р Александр Коробеев, *Особенности у̀оловно-ѝравово̀о рег̀ламентацѝи́ ѝреси́уи́лений ѝтERRORИ́и́ческо̀о характера в у̀оловном законодаи́ельс̀и́ве Реси́ублика Македонија* (Посебно̀и́и́и́е на казнено-ѝравно̀и́о уредува̀е на дела̀и́а од ѝтERRORИ́и́чки карактер во казнено̀и́о ѝраво на Реѝублика Македонија); dr. Milenko Kreća, *Relevance of legal findings of the international criminal court for Former Yugoslavia (ICTY) in the genocide cases before international court of justice (ICJ)* (Релевантност̀и́а на ѝравнѝи́е наодиѝе на Меѓународно̀и́о кривичен суд за Поранешна Ју̀ославија

(ICTY) во случаите за геноцид пред Меѓународниот суд на правда (ICJ)); д-р Срето Ного, *О меѓународном кривичном и судском праву (За Меѓународното кривично и судско право)*; д-р Никола Тупанчески, *Меѓународната соработка – базична алатка во сузбивањето на транснационалниот организиран криминал*; д-р Гордана Лажетик, *Заштитата на финансиските интереси на ЕУ и улогата на Европскиот јавен обвинител*; д-р Гордан Калаџијев, *Реформата на кривичната политика во државите на Поранешна Југославија*; Ismail Zejneli, PhD, *General overview of treatment of juveniles – criminal offence perpetrators (Општи преглед на претрпаните на малолетните сторители на кривични дела)*; Besa Arifi, PhD, *Clemency (pardon) according to theory and practice – challenges and perspectives (Помилувањето според теоријата и праксата – предизвици и перспејективи)*; д-р Александра Груевска Дракулевски, *За значењето на криминологијата и на криминолошките теорити*; д-р Александра Деаноска, *Евгениката заснована врз наука – нов предизвик во развојот на современото казнено право*; д-р Лазар Нанев, *Систем на процедури за кривично-правна и граѓанско-судска политика за заштита на децата жртви од насилство, злоставување и занемарување*; д-р Дивна Илиќ Димоски, *Некои прашања околу испитувањето на обвинителот во француската кривична политика*; д-р Александар Маршавелски, *Одговорна регулација за сиречување и сирачување со криминалот на политичките ирпитуи*; Barbara Vettori, Ph.D. Boban Misoški, Ph.D., *Social reuse of confiscated assets in the EU: current experiences and potential for its adoption by other EU and non-EU countries (Социјална реупотреба на конфискуван имот во ЕУ: Моментални испитува и опшенијали за прилагодување во опшанитите држави во ЕУ и наговор од неа)*; д-р Елена Мујоска Трпевска, *Malitia supplet aetatem (Злобата ја надополнува возрастата)*; д-р Тодор Витларов, *Улогата на Јавниот обвинител во политиката по жалба*; д-р Лидија Раичевик, *Улогата на Јавниот обвинител во борбата против тероризмот*; акад. Владо Камбовски, *Благодарнос.*

17. „Вишнов ликер“, Влада Урошевик (во соиздаваштво со „Магор“). Тираж 500; 20 см; стр. 464

Содржина: Заговор; Попладне во паркот; Клукајдрвец и паралелограм на силите; Расказ за човекот што знаеше; Одлично да црта чад; Дожделива сезона; Знаци; Имиња на старите филмови; Расказ за тоа како се пишуваат раскази; Отров; Една новинска вест; Кукла; Театар; Вест; Расказ за градот; Сабја; Керката на старинарот; Фотографија; Настан на летување; Рака; Свршеницата на господинот Саркојан; Клуч; Вишнов ликер; Старицарница во Солун; Воз за Кочабамба; Собирач на кртови; Дајмон; Порака; Ракописот од Китабан; Дубровчани во Скопје; Тајната на Света Софија Охридска; Тајната на скопската Сааткула; Привлечностите на археологијата; Тешка ноќ; Искупување; Девојка од аквариум; Воздушен напад; Би можело да биде и полошо; Огномет; Претпразнична вечер; Книга со виолетови корици; Темни скали; Скривници; Набљудување на куката; Продавница „Илузија“; Сон; Лотарија; Врски; Попладнето на Луцифер; Тајна мисија; Кука на осојот; Дирижабл над поле со пченки; Магијата на раскажувањето; Белешка за авторот.

18. „Подвижни гробови“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 380

19. „Градинар, пустина“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 392

20. „Светлечкиот поток“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 488

21. „Патување со вљубената“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 360

22. „Рогот на љубовта“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 399

23. „Египетска сонувалка“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 366

24. „Мирисите на доилката“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 378

25. „Се викам Хај Гудбај“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 358

26. „Мемоари на задоцнетиот романтичар“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 398

27. „Монахот од Тамнава“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 340

28. „Америка, Америка“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 399

29. „Зима во лето“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 364

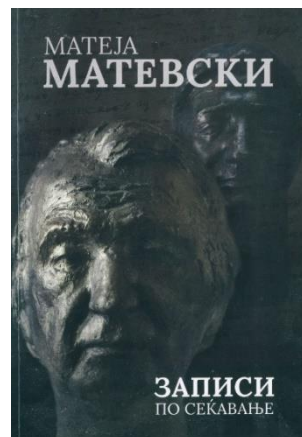
30. „Убавицата и Мародерот“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 424

31. „Изгубени во рајската градина“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 364

32. „Роман за моето заминување“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 376

33. „Вест Ауст“ од акад. Божин Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 399

34. „Записи по сеќавање“ од акад. Матеја Матевски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 346

Содржина: *Спиатување во живојот; Војнајта; 1945; 1949; 1949, 1950; Скојје; Нови возбуди и искушенија; Завлекој на ијатини-тајта; Од Големиот сид до Јанг Це; По Арабиската Пустина и песоците на Месопотамија; Портата на Средоземјето/по долината на Нил; Копно меѓу два океана; Зелено те љубам, љубам (Земјата под Пиринеите); Прејсегајтелство на СРМ; Почеток на војнајта во Југославија и активностите на македонскиот ПЕН-центар; Во земјата на Сесар Валјехо; Целосно посветување на литературата; Епилог; Библиографија (1956 – 2019).*

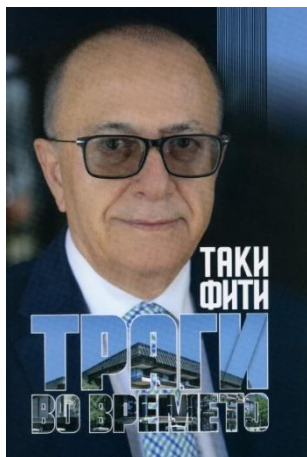
35. „Танзиматот и немуслиманите во Македонија“ од доп. член Драги Ѓоргиев (во соиздаваштво со Институтот за национална историја). Тираж 250; 24 см; стр. 168.

Содржина: Предговор; Глава I: Векот на реформи во Османлиската Империја: а)

Османлиската Империја пред танзиматските реформи, б) Султанот Махмуд II и Танзиматот, в) Финансиските реформи, г) Реформите во управата на државата и во образованието, д) Реформите во административно-територијалното уредување; Глава II: Танзиматските реформи и немуслиманите во Македонија: а) Трговија, б) Занаемство и мануфактура, в) Земјоделство и сточарство: земјата, чифликсајбиите и чифчиите, г) Даноците и укинувањето на дизието (главарината); Глава III: Правната положба на немуслиманите во Македонија (1839 – 1878): а) Османлискиот правосуден систем, б) Промените во областа на законите, в) Државните судски институции во периодот на Танзиматот, г) Судските институции во македонските градови, д) Учество на немуслиманите во работата на судовите; Глава IV: Немуслиманите во структурата на локалната власт: а) Административното уредување на територијата на Македонија по 1864 година, б) Немуслиманите во органите на вилаетите и на санџаците, в) Немуслиманите во органите на казите и на нахиите; Заклучок.

36. „Траги во времето“ од акад. Таки Фити. Тираж 300; 24 см; стр. 386

Содржина: Предговор; Прв дел: Настани и личности; Македонската академија на науките и уметностите во 2015 и 2016 година: континуитет и нови предизвици; Формирање на Совет за евроинтеграции на МАНУ – конкретен чекор за институционализација на соработката МАНУ – Влада на Република Македонија; Прв заеднички зборник на трудови издаден на македонски

и бугарски јазик од проектната соработка МАНУ – БАН; Проштално слово за акад. Томе Серафимовски; Македонија и новите предизвици на франкофонијата; Цветан Грозданов – византолог со европска репутација; Напредокот на Република Македонија во евроатлантските интеграциски процеси е наш врвен приоритет; Фондацијата „Трифун Костовски“ – израз на добротворство на осведочениот пријател на МАНУ, Трифун Костовски; Македонската академија на науките и уметностите и Бугарската академија на науките во потрага по нови простори за научна и културна соработка; Трајните пораки на Свети Климент Охридски со кои опстојваме низ столетијата; За величината, возвишеноста и благородноста на делото на Мајка Тереза; Имаме сили да се справиме со проблемите и да го придвижиме евроатлантскиот интеграциски процес; Година на премрежја и надежи; Милениумското зрачење на Св. Климент Охридски; Критика и молк – тема што заслужува особено внимание; Толеранцијата на различните мислења – услов за одржување на виталноста на научната мисла; Големо и величествено е делото на Св. Климент Охридски; Академик Исак Таџер – врвен научник и брилијантен педагог и лекар; Големи и неспорни се заслугите на Трајко Стаматовски за развојот и континуитетот на македонскиот литературен јазик; Македонската академија на науките и уметностите во 2016 и 2017 година; Омер Калешки – сликарот со четири татковини; Прекрасниот ум на Седрик Вилани; За државничките и дипломатските способности на Киро Глигоров; Трите јубилеи на Боро Митриќески-Митриќ; Деведесет години од раѓањето на акад. Иван Катарџиев; Волшебната комуникација на Васко со фантастичното, мистичното, невообичаеното; МАНУ – темелник на македонската наука, уметност и култура; Педесет години Македонска академија на науките и уметностите; Омаж за Блаже Конески; Релевантноста на културата на толеранција за Република Македонија; Колосалните мурални дела на Борко Лазески; Македонската академија на науките и уметностите во 2017 и 2018 година; Проштална беседа за акад. Цветан Грозданов; At the door of the European Union: the role of sci-

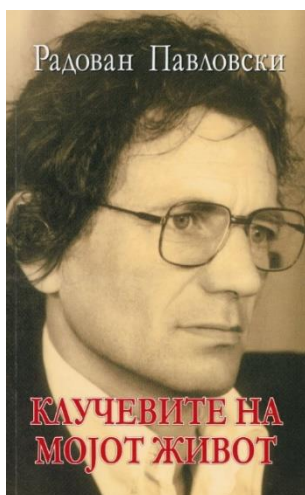
ence and research in the sustainable development of the Balkan Region; Луановата *Балканска саџа*; За една благородна мисија; За претприемништвото и филантропијата на Трифун Костовски и на неговото семејство; Проштална беседа за акад. Матеја Матевски; Значењето на Договорот за пријателство, добрососедство и соработка меѓу Република Македонија и Република Бугарија; 25 години Научно друштво „Лајбниц“ од Берлин; Проштално слово за акад. Милан Ѓурчинов; Discours D’ouverture Prononcé À L’attention Des Participants Au Colloque International De L’aiesee; 51 година Македонска академија на науките и уметностите; Модерниот пат на свилата – процесот 16 + 1; Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – врвна институција за истражување и проучување на македонскиот јазик; МАНУ и ОБСЕ по седми пат го одбележуваат Меѓународниот ден на толеранцијата; Проштална беседа за акад. Боро Митриќески; Разделбата со академик Блаже Ристовски; Националната галерија на Македонија – култна институција од областа на македонското сликарство; Дебарско-кичевска епархија (1967 – 2017); Три книги на МАНУ во чест на нејзиниот прв претседател Блаже Конески; Македонската академија на науките и уметностите во 2018 и 2019 година; *Божородица Перивлејџа (Свети Климент) во Охрид* – седмиот том од циклусот *Избрани дела на Цветан Грозданов*; НАТО не е само воен и политички сојуз; Енигматичниот Алшар; Изложба на членови на Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина во МАНУ; Обраќање на промоцијата на хрватскиот превод на четирите романи на акад. Луан Старова: *Времето на козиџе, Враќањето на козиџе, Ервехе – книга за една мајка и Љубовџа на генералот*; Еден живот – цел век историја (трите аманети на академик Ѓорѓи Филипovski); Discours De Bienvenue Pour L’ouverture De L’exposition Oeuvres Choisies Des Membres Du Comité National Macédonien De L’association Internationale D’études Du Sud-Est Européen – AIE-SEE; Богата научна сарадња и сарадња у уметничком и културном стваралаштву измеѓу МАНУ и САНУ остаје константа у односима измеѓу две академије; Претприемништвото нуди големи развојни можности; 100 години од раѓањето на Ксенте

Богоев – великанот на македонската економска наука; Втор дел: Економски размисли; Фискалната одржливост на Република Македонија; Каков пазар на капитал ѝ треба на Република Македонија?; Идеолошките фундаменти на современите макроекономски школи и политичките партии; Нобеловата награда за економија за 2016 година; The Role of Academies in Improving the Research and Innovation Processes – The Case of The Western Balkan Countries; Претприемничко образование; Монетарната политика во време на големи кризи; Monetary Policy in Times of Big Crises; Предизвици на фискалната политика во Македонија – некогаш и сега; Конкурентноста и иновативноста на локално и регионално ниво – случајот на Североисточниот плански регион во Република Македонија и Кустендилската Област во Република Бугарија; Како да се зголемат ефикасноста на јавната потрошувачка и одржливоста на јавните финансии во Република Македонија; За економските придобивки на Република Македонија од конечниот договор со Република Грција за решавање на разликите за името и од интензивирањето на евроатлантските интеграциски процеси; Идни предизвици на економскиот развој и економските политики на Република Македонија; Нобеловата награда за економија за 2018 година; Официјалната статистика како основа за донесување национални политики и стратегии; Значењето на Пигуевите даноци за заштитата на животната средина (принципот интернализација на екстерналиите); Обраќање до Министерството за финансии во врска со барањето за регистрација на физичките лица како обврзници на ДДВ; Фокус на Владата до крајот на мандатот; Трет дел: Одбрани интервјуа: Да престанат политичките апсурди оти заслужуваме да живееме во просперитетна држава; Клучни предизвици на економски план; Ни треба „нормална“ влада, а не хибридни решенија; Се надевам дека Бугарија и Македонија заедно ќе ја одбележат 1100-годишнината од смртта на Св. Климент Охридски; Интервју за *Дојче веле (Deutsche Welle)*.

37. „Социјална медицина“ од Дончо Донеv. Тираж 300; 25 см; стр. 710

38. „Клучевите на мојот живот“ од акад. Радован Павловски (во соиздаваштво со „Матица македонска“). Тираж 500; 21 см; стр. 240

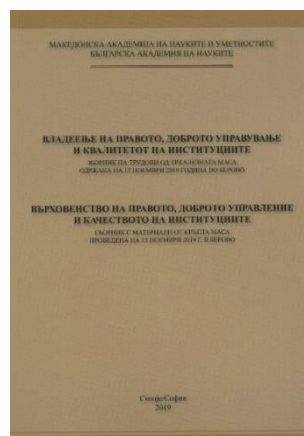

Содржина: Воведни текстови: Клуч во нас, Охрид – жар птица на словенското постоење, Духовно виножито во нов век, Поетиката на боите, Руралното и урбаното во современата поезија, Универзалното и регионалното во литературата, Прогонство и литература, Толкувањето на поезијата денеска; Интервјуа: „За да се знае што е слобода“, Детство големо како епоха, Поетот е дете и мудрец и поет, Чумата пуши на чибуче, Кога би можел на сите „изми“ да им дадам чизми, Пишувам како владетел, Песната е пред поетот, Поезијата – глас од утре, Духот на Александар Македонски низ времињата, Македонија е цивилизациски код во светскиот нервен систем, Не постои поет-предавник, Македонскиот јазик е зачуван во поетскиот збор, На пат кон вечноста, Македонија е тест на цивилизацијата; Биографија.

39. „Генералот и пеперугата“ од акад. Луан Старова. Тираж 400; 20 см; стр. 766

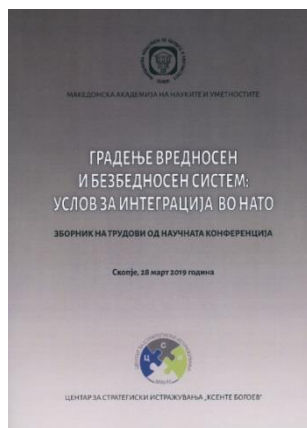
40. „Владеење на правото, доброто управување и квалитетот на институциите“ (зборник на трудови од Тркалезната маса одржана на 15 ноември 2019 година во Берово). Во рамките на проектот „Евроатлантски интеграции и перспективи за развој на Република Северна Македонија и Република Бугарија“ (МАНУ – БАН). Тираж 200; 24 см; стр. 186

Содржина: акад. Владо Камбовски, „Доброто управување, реформата на институциите и одржливиот општествен развој“; проф. д-р Румјана Желева, „Социално отговорно предприемачество и иновативни инструменти за устойчива икономика“; акад. Таки Фити, проф. д-р Владимир Филиповски, „Концептот за примарното значење на институциите за економскиот раст (Компаративна анализа за квалитетот на институциите во Северна Македонија и Бугарија)“; акад. Димитар В. Димитров, „Елитите и управлението на институциите“; проф. д-р Изет Зеќири, „Ефикасен модел на финансирање предуслов за квалитет и развој на високо образование во Република Северна Македонија“; проф. д-р Борче

Давитковски, „Осврт врз новиот закон за управните спорови“; проф. д-р Ана Павловска-Данева, м-р Константин Битраков, „Улогата на државната комисија за спречување на корупцијата во борбата против корупцијата“; доц. д-р Валери Личев, „Проблемът за справедливите институции и борбата с корупцијата в Република Българија“; д-р Марица Антовска Митев, м-р Татјана Дранговска, „Ефикасноста на институциите за поддршка на иновативноста, технолошкиот развој и конкурентноста на бизнис-секторот на СР Македонија“; гл. асс. д-р Цветан Крумов, „Необходимостта от възприемане на Института на „Гръста“ при обезбеченија за синдикирани финансирањия в българското и македонското право“.

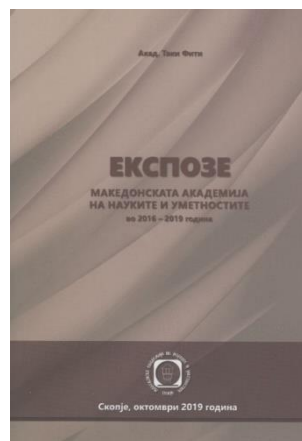
41. „Градење вредносен и безбедносен систем: услов за интеграција во НАТО“. Зборник на трудови од Научната конференција, Скопје, 28 март 2019 година. Центар за стратешки истражувања „Ксенте Богоев“. Тираж 100; 25 см; стр. 200

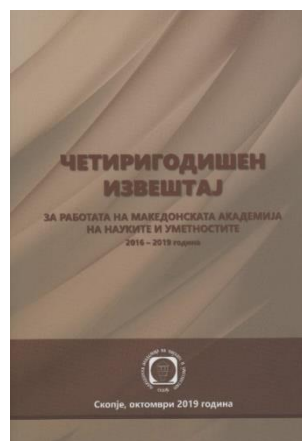
Содржина: Владо Камбовски, „Приклучување на Република Северна Македонија кон Северноатлантската алијанса како заедница на вредности“; Таки Фити, „НАТО испорачува значајни економски придобивки за новопримените членки“; Нано Ружин, „НАТО – актуелни состојби и перспективи“; Методија Дојчиновски, „Современ разузнавачки модел и примената на потребните критериуми и практики кон членството во НАТО“; Злате Димовски, „Градење на вредносен и безбедносен систем – услов за интеграција во НАТО“; Методија Ангелески, „Некои согледби за реформите во безбедносниот сектор низ призмата на јавната безбедност“; Лидија Георгиева,

„Безбедноста како европски концепт“; Александар Манасиевски, „Градење вредносен и безбедносен систем услов за безбеден интегриран Балкан“; Верица Милеска Стефановска, Сања Керметчиева, „Приватното обезбедување како интегрален дел од безбедносниот концепт на Република Северна Македонија“; Анекс 1 – Северноатлантски договор од 1949 година.

42. „Експозе. Македонската академија на науките и уметностите во 2016 – 2019“. Тираж 300; 24 см; стр. 30

43. „Четиригодишен извештај за работата на Македонската академија на науките и уметностите 2016 – 2019“. Тираж 200; 24 см; стр. 144

Содржина: I. Членови на Академијата; II. Органи на МАНУ: 1. Собрание, 2. Претседателство, 3. Извршен одбор на Претседателството; III. Одделенија; IV. Научни и уметнички организациони единици: 1. Истражувачки центар за енергетика, и одржлив развој; 2. Истражувачки центар за генетско инженерство и биотехнологија „Георги Д.

Ефремов“, 3. Лексикографски центар, 4. Центар за стратегиски истражувања „Ксенте Богоев“, 5. Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, 6. Истражувачки центар за културно наследство „Цветан Грозданов“, 7. Истражувачки центар за компјутерски науки и информатички технологии, 8. Истражувачки центар за животна средина и материјали; V. Научноистражувачка и уметничка дејност; VI. Научни и свечени собири и други јавни приредби; VII. Издавачка дејност; VIII. Меѓународна соработка; IX. Фондови: 1. Фонд „11 Март“, 2. Фондација „Трифун Костовски“; X. Секретаријат и стручни единици: 1. Секретаријат, 2. Стручни единици, Библиотека на МАНУ, Архив на МАНУ „Харалампие Поленковиќ“.

44. „Преглед на изданијата 2008 – 2017“. Тираж 200; 24 см; стр. 850

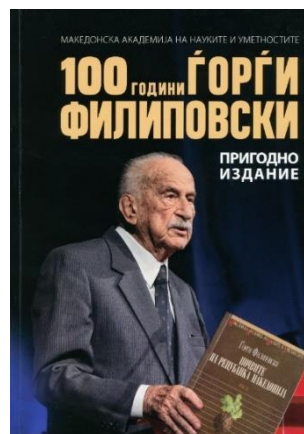

Содржина: Предговор; Посебни изданија; I. Зборници на трудови од научни и свечени собири организирани од Македонската академија на науките и уметностите: 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017; II. Монографии: 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017; III. Изданија финансирани од фондот „Трифун Костовски“; IV. Собрани или избрани научни трудови и фототипски изданија; V. Јубилејни и пригодни изданија; VI. Заеднички изданија со други институции и издавачки куќи; VII. Изданија со дополнителна финансиска поддршка; VIII. Споменици. Сериски публикации: I. Пристапни предавања, прилози и библиографија на новите членови на Македонската академија на науките и

уметностите, II. *Studia linguistica Polono-meridianslavica*, III. Свечени собири; Периодични изданија: I. Летопис, II. Прилози: Одделение за лингвистика и литературна наука, III. Прилози: Одделение за општествени науки, IV. Прилози: Одделение за математичко-технички науки, V. Прилози: Одделение за биолошки и медицински науки, VI. Прилози: Одделение за медицински науки, VII. Прилози: Одделение за технички науки, VIII. Прилози: Одделение за природно-математички и биотехнички науки, IX. МАНУскрипт: Одделение за уметност, X. *Monumenta*, XI. Македонска терминологија, XII. *Balkan Journal of Medical Genetics*, XIII. Билтен; Кагалози; Регистри: I. Регистар на насловите на објавените книги и периодичните изданија, II. Регистар на авторите застапени во изданијата на Македонската академија на науките и уметностите: а) Азбучен, б) Абецеден.

в) Фонд „Трифун Костовски“

1. „100 години Ѓорѓи Филиповски“ (пригодно издание). Тираж 300; 30 см; стр. 436

Содржина/Contents: Владо Матевски, Глигор Јовановски, „Академик Ѓорѓи Филиповски (По повод 100-годишнината од раѓањето)“/*Vlado Matevski, Gligor Jovanovski, Academician Gjorgji Filipovski (On the occasion of his 100th birthday)*; „Библиографија на академик Ѓорѓи Филиповски“/*Bibliography of academician Gjorgji Filipovski*; Таки Фити, „Еден живот цел век историја (трите аманети на академик Ѓорѓи Филиповски)“/*Taki Fiti, One life – a whole century of history (Three Pledges of Academician Gjorgji Filipovski)*; Ратко Ристик, Иван

- Малушевиќ, Борис Радиќ, Слободан Милановиќ, Вукашин Милчановиќ, Синиша Половина, „Улогата на шумските екосистеми во процесот на ублажување и адаптација кон ефектите на климатските промени“/Ratko Ristić, Ivan Malušević, Boris Radić, Slobodan Milanović, Vukašin Milčanović, Siniša Polovina, *The role of forest ecosystems in the process of mitigation and adaptation to the effects of climate change*; Владо Матовски, Андраж Чарни, „*Moenchia erecta* (L.) G. Gaertn., *B. Mey & Scherb.* и *Catapodium marinum* (L.) C.E. Hubb. Два нови вида за флората на Република Македонија“/Vlado Matevski, Andraž Čarni, *Moenchia erecta* (L.) G. Gaertn., *B. Mey & Scherb.* and *Catapodium marinum* (L.) C.E. Hubb. *Two new species in the flora of the Republic of Macedonia*; Душко Мукаетов, Иван Блинков, Христина Попоска, „Динамика на индикаторите за оценка на статусот на неутралноста на деградацијата на земјиштето во Република Македонија“/Dusko Mukaetov, Ivan Blinkov, Hristina Poposka, *Dynamic of land degradation neutrality baseline indicators in the Republic of Macedonia*; Вјекослав Танасковиќ, Ордан Чукалиев, Давор Ромич, Габријел Ондрашек, Радован Савич, Миле Маркоски, Стојанче Нечковски, „Ефикасно користење на водата и принос на пиперката при различни режими на наводнување и ѓубрење“/Vjekoslav Tanaskovik, Ordan Cukaliev, Davor Romić, Gabriel Ondrasek, Radovan Savic, Mile Markoski, Stojanche Nechkovski, *Water use efficiency and pepper yield under different irrigation and fertilization regime*; Татјана Миткова, Миле Маркоски, „Генеза, еволуција и класификација на почвите образувани врз варовници и доломити во Република Македонија“/Tatjana Mitkova, Mile Markoski, *A Review to the genesis, evolution and classification of the soils Formed on limestones and dolomites in the Republic of Macedonia*; Трајче Стафилов, Роберт Ѓајн, Ивана Мицковска, „Дистрибуција на хемиски елементи во почвите од сливот на реката Црн Дрим, Република Македонија“/Trajče Stafilov, Robert Šajn, Ivana Mickovska, *Distribution of chemical elements in soil from Crn Drim river basin, Republic of Macedonia*; Михајло Ристески, Stephen Woodward, Marin Ježić, Раде Русевски, Билјана Кузмановска, Кирил Сотировски, „*Phytophthora cactorum* (Lebert & Cohn) J. Schröt, причинител на сушење на костенови и јаболкови дрвја во Македонија“/Mihajlo Risteski, Stephen Woodward, Marin Ježić, Rade Rusevski, Biljana Kuzmanovska, Kiril Sotirovski, *Phytophthora cactorum* (Lebert & Cohn) J. Schröt as causal agent of dieback of chestnut and apple trees in Macedonia; Александра Мартиновска-Стојческа, Јордан Христов, Ив Сури, „Доходот на фармите и климатските промени: анализа на македонското земјоделство со користење на рикардискиот пристап на моделирање“/Aleksandra Martinovska Stojcheska, Jordan Hristov, Yves Surry, *Farm response to climate change: exploratory analysis of macedonian agriculture using the ricardian modeling approach*; Ивица Милевски, Славољуб Драгиќевиќ, „Зонирање на подложност од свлечишта на територијата на Република Македонија, со примена на АНР пристап (analytical hierarchy process approach)“/Ivica Milevski, Slavoljub Dragičević, *Landslides susceptibility zonation of the territory of North Macedonia using analytical hierarchy process approach*; Трајче Димитровски, Даница Андреевска, Добре Андов, Емилија Симеоновска, Љубе Лозановски, „Влијанието на природното мултиминерално ѓубриво со аморфен силициум Floral microsil врз одредени морфолошки и приносни својства кај оризот (*Oryza sativa* L.)“/Trajche Dimitrovski, Danica Andreevska, Dobre Andov, Emilija Simeonovska, Ljube Lozanovski, *Effect of natural amorphous silica - multiminerall fertilizer floral microsil on some morphological and yield components in rice (Oryza sativa L.)*; Александар Чадиќовски, Томе Несторовски, Весна Рафајловска, Macdonald Wick, Зоран Т. Поповски, „Карактеризација и квантификација на протеините во сурутка како нуспроизвод од производството на сирење и кашкавал“/Aleksandar Chadikovski, Tome Nestorovski, Vesna Rafajlovska, Macdonald Wick, Zoran T. Popovski, *Characterization and quantification of proteins in whey obtained as a by-product from white cheese and yellow cheese production.* /Прилози, Одделение за природно-математички и биотехнички науки, 40 (2) 2019: Содржина/Contents: Марјан Андреевски, Душко Мукаетов, „Состав на

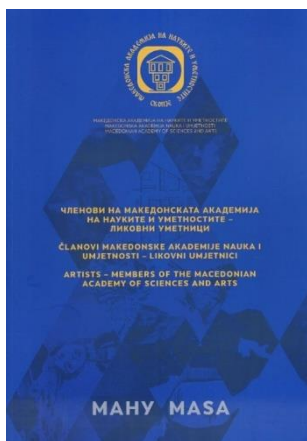
разменливите катјони на лесивираните почви во Република Македонија“/Marjan Andreevski, Duško Mukaetov, *Content of exchangeable cations in albic luvisols in the Republic of Macedonia*; Миле Маркоски, Татјана Миткова, Вјекослав Танасковиќ, Велибор Спаљевиќ, „Содржина на хумус и pH реакција кај почвите образувани врз варовници и доломити“/Mile Markoski, Tatjana Mitkova, Vjekoslav Tanaskovic, Velibor Spalević, *Content of humus and soil ph of the soils formed upon limestones and dolomites*; Зденка Стојановска, Блажо Боев, Мимоза Ристова, Иван Боев, Сорса Ајка, Зора С. Жуниќ, Кремена Иванова, „Проценка на ризикот од радионуклидите во почвите на Република Македонија“/Zdenka Stojanovska, Blažo Boev, Mimoza Ristova, Ivan Boev, Sorsa Ajka, Zora S. Žunić, Kремена Ivanova, *Risk assessment resulting from radionuclides in soils of the Republic of Macedonia*; Ленче Велкоска-Марковска, Биљана Петановска-Илиевска, „Разработка и валидација на RP-HPLC метод за определување на некои остатоци од пестициди во водни примероци“/Lenche Velkoska-Markovska, Biljana Petanovska-Ilievska, *Development and validation of RP-HPLC method for determination of some pesticide residues in water samples*; Иван Минчев, Иван Блинков, Александар Трендафилов, „Полнење со нананосен материјал и анализи на животниот век на акумулацијата „Калиманци““/Ivan Mincev, Ivan Blinkov, Aleksandar Trendafilov, *Sedimentation rates and lifespan analyses in the reservoir "Kalimanci"*; Билјана Кузмановска, Мирјана Јанкуловска, Љупчо Јанкуловски, Соња Ивановска, Раде Русевски, Дане Бошев, „Евалуација на реакцијата на македонски генотипови пченица кон жолтата рѓа и септориозата во полски услови“/Biljana Kuzmanovska, Mirjana Jankulovska, Ljupcho Jankuloski, Sonja Ivanovska, Rade Rusevski, Dane Boshev, *Evaluation of field response to yellow rust and septoria leaf blotch of macedonian bread wheat genotypes*; Емилија Симеоновска, Даница Андреевска, Добре Андов, Гордана Глаткова, Трајче Димитровски, „Ефекти на генотипот и локацијата врз морфолошките својства кај сорти ориз“/Emilija Simeonovska, Danica Andreevska, Dobre Andov, Gordana Glatkova,

Trajche Dimitrovski, *Genotype and location interaction for yield and morphological traits in rice (Oryza sativa L.)*; Звонко Пацаноски, „Влијание на трите столба на конзервациското земјоделство и хербицидите врз плевелите“/Zvonko Pacanoski, *Weeds and weed management in conservation agriculture (ca) influenced by its three pillars and herbicides*; Марјан Кипријановски, Вјекослав Танасковиќ, Соња Бојковска, „Влијание на мулчирање на површината во редот во насад од круша на температура и влажност на почвата, пораст и принос на овошките“/Marjan Kiprijanovski, Vjekoslav Tanaskovic, Sonja Bojkovska, *The influence of tree row strip mulching in pear orchard on soil temperature and moisture, growth and yield of the trees*; Ивана Јанеска Стаменковска, Александра Мартиновска Стојческа, Миле Маркоски, Јака Жгањар, „Оценување на влијанието на почвените својства врз оптималната производна структура кај градинарски фарми“/Ivana Janeska Stamenkovska, Aleksandra Martinovska Stojcheska, Mile Markoski, Jaka Zgajnar, *Assessing the influence of soil properties on optimal production structure at vegetable farms*; Митко Караделев, Катерина Русевска, Искра Кајевска, Данијела Митиќ-Кобања, „Листа на аскомицети во Република Македонија“/Mitko Karadelev, Katerina Rusevska, Iskra Kajevska, Danijela Mitic Kobanja, *Checklist of larger ascomycetes in the Republic of Macedonia*; Елизабета Мискоска-Милевска, Зоран Т. Поповски, Томе Несторовски, Карактеризација на *LECH13*-локусот во различни вариетети домати со употреба на фрагмент-анализи/Elizabeta Miskoska – Milevska, Zoran T. Popovski, Tome Nestorovski, *Characterization of a locus LECH13 in different tomato varieties using fragment analyses*; Јане Ацевски, Дејан Манџуковски, „Дендрофлората на планината Галичица и островот Голем Град во Република Македонија“/Jane Acevski, Dejan Mandžukovski, *Dendroflora of the Galičica mountain range and island of Golem Grad in the Republic of Macedonia*; Митко Костадиновски, Рената Куштереска, Владо Матевски, *Anisantha diandra* (Roth) tutin и *Ochlopoa infirma* (Kunth) H. Scholz – нови видови од фамилијата Poaceae во флората на Република Македонија/Mitko Kostadinovski,

Renata Ćušterevska, Vlado Matevski, *Anisantha diandra* (Roth) tutin and *Ochlopoa infirma* (Kunth) H. Scholz – new species of Poaceae family in Republic of Macedonia; Втор дел: Сведоштва; Трет дел: Фотографии низ времето.

з) *Каталози за изложби*

1. „Членови на Македонската академија на науките и уметностите – ликовни уметници“. Тираж 300; 30 см; стр. 68 (каталог за изложбата во Сараево, во рамките на меѓуакадемиската соработка на Македонската академија на науките и уметностите и Академијата на науките и уметностите на Босна и Херцеговина).

2. „Иконите на Дичо Зограф“, во рамките на проектот „200 години Дичо Зограф (1819 – 2019)“. Тираж 300; 29 см; стр. 32

3. „Неизложени слики“, Сергеј Андреевски. Тираж 300; 23 см

